

Peranan Bank

- 7 Menggalakkan Kestabilan Monetari
- 13 *Rencana: Membina Penampang: Peranan dan Fungsi Rizab Antarabangsa Bank Negara Malaysia*
- 20 Menggalakkan Kestabilan Kewangan
- 28 Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Terangkum
- 37 Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Terangkum
- 51 Menggalakkan Sistem Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap
- 58 *Rencana: Menilai Keperluan Malaysia untuk Mata Wang Digital Bank Pusat*
- 62 Pengeluaran Mata Wang
- 68 *Rencana: Operasi Mata Wang semasa Pandemik COVID-19*
- 70 Mengkekalkan Integriti Kewangan

Peranan Bank



Peranan Bank

Bank Negara Malaysia merupakan bank pusat Malaysia. Matlamat utama Bank adalah untuk menggalakkan kestabilan monetari dan kestabilan kewangan yang kondusif bagi pertumbuhan ekonomi Malaysia yang mampan. Mandat dan kuasa Bank diberikan menurut Akta Bank Negara Malaysia 2009 dan undang-undang lain yang ditadbirnya¹.

Dalam melaksanakan usaha untuk mendorong kestabilan monetari, Bank merumus dan mengendalikan dasar monetari supaya inflasi kekal rendah dan stabil, selain memastikan dasar monetari menyokong pertumbuhan ekonomi yang mampan. Bank juga diberi mandat untuk menggalakkan rejim kadar pertukaran yang selaras dengan asas-asas ekonomi negara.

Bagi menggalakkan kestabilan kewangan, Bank mengawal dan menyelia institusi kewangan bagi memelihara keselamatan dan kekuahan institusi-institusi tersebut. Bank mengawasi pasaran wang dan pasaran pertukaran asing untuk mengekalkan integriti pasaran dan memastikannya berfungsi dengan teratur. Sistem pembayaran juga berada di bawah pengawasan Bank agar sistem pembayaran dan instrumen pembayaran kekal selamat, cekap dan diyakini. Selain itu, Bank juga mengawal selia amalan dalam kalangan institusi kewangan dan syarikat perantara yang terlibat bagi menyediakan perlindungan yang sewajarnya kepada pengguna kewangan.

Bank memainkan peranan penting dalam mendorong sistem kewangan yang progresif dan inklusif. Usaha ini dilaksanakan dengan mengambil kira keperluan ekonomi dan rakyat Malaysia yang berubah-ubah serta peranan utama kewangan

dalam kemajuan sosioekonomi negara. Langkah Bank untuk membangunkan dan memperdalam sistem kewangan konvensional dan kewangan Islam dilaksanakan dengan mengakui bahawa sistem kewangan yang lebih maju ialah sistem yang dapat membantu menyerap kejutan, dan seterusnya menyumbang kepada daya tahan negara.

Selain itu, Bank juga melaksanakan beberapa fungsi penting lain. Antaranya ialah pengeluaran mata wang serta pemegangan dan pengurusan rizab antarabangsa negara. Bank juga merupakan penasihat kewangan, jurubank dan ejen kewangan Kerajaan. Bersama-sama dengan agensi kerajaan dan penguatkuasaan undang-undang lain, Bank memainkan peranan dalam membantu mencegah jenayah penyalahgunaan perkhidmatan kewangan. Di samping itu, Bank telah bertindak balas terhadap risiko iklim. Pertama, melalui pengawalan dan penyeliaan institusi kewangan yang bersesuaian bagi menyokong peralihan yang teratur ke arah ekonomi rendah karbon. Kedua, melalui penerapan amalan kelestarian dalam operasi Bank.

Semua peranan dan tindakan yang diambil oleh Bank ini adalah demi menjaga kepentingan negara.

¹ Perundangan utama yang lain antaranya termasuk Akta Perkhidmatan Kewangan 2013; Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013; Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002; Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembentukan Keganasan dan Hasil daripada Aktiviti Haram 2001; Akta Perniagaan Perkhidmatan Wang 2011; dan Akta Mata Wang 2020.

Menggalakkan Kestabilan Monetari

Dalam memainkan peranannya untuk menggalakkan kestabilan monetari, Bank berusaha melaksanakan dasar monetari yang bertujuan mengekalkan kenaikan paras harga umum barang dan perkhidmatan yang rendah dan boleh dijangka serta mengambil kira perkembangan dan prospek ekonomi. Matlamat akhirnya adalah untuk menggalakkan kestabilan monetari yang kondusif bagi pertumbuhan ekonomi Malaysia yang mampan.

Keputusan dasar monetari dibuat secara autonomi oleh Jawatankuasa Dasar Monetari (*Monetary Policy Committee*, MPC), yang bermesyuarat enam kali setahun.¹ Bank menjalankan operasi monetari² bagi melaksanakan keputusan MPC.

Dasar monetari pada tahun 2020

Penularan pandemik COVID-19 pada awal tahun 2020 telah mencetuskan suatu krisis kesihatan, yang kemudian mengakibatkan krisis ekonomi yang tidak dijangka dan belum pernah terjadi sebelum ini. Sebahagian besar ekonomi dunia mengalami

kejutan penawaran dan permintaan susulan langkah-langkah yang dilaksanakan bagi membendung pandemik tersebut. Aktiviti pengeluaran, permintaan dan perjalanan di seluruh dunia telah terjejas teruk manakala aktiviti penghindaran risiko yang lebih ketara dalam kalangan pelabur dunia telah mengakibatkan volatiliti pasaran kewangan. Walau bagaimanapun, rangsangan dasar yang signifikan yang diperkenalkan oleh banyak negara telah mengurangkan sebahagian daripada kesan pandemik terhadap ekonomi.

Malaysia turut terjejas akibat pandemik ini. Langkah-langkah pembendungan yang meluas, di samping penutupan sempadan antarabangsa yang diikuti oleh persekitaran permintaan luaran yang lemah, telah memberikan kesan yang besar terhadap kegiatan ekonomi dalam negeri. Pelaksanaan langkah-langkah pembendungan dalam bentuk perintah kawalan pergerakan dan prosedur operasi standard (*standard operating procedures*, SOPs), yang sememangnya diperlukan untuk mengawal penularan virus tersebut, bagaimanapun, telah mengekang aktiviti pengeluaran dan perbelanjaan dalam negeri. Akibatnya, keadaan pasaran pekerja menjadi sangat lemah. Walau bagaimanapun, langkah-langkah rangsangan fiskal serta langkah-langkah monetari dan kewangan telah memberikan sokongan kepada ekonomi. Secara keseluruhan, pertumbuhan KDNK Malaysia menguncup sebanyak 5.6% pada tahun 2020 (2019: +4.3%). Sementara itu, tekanan inflasi menjadi sederhana dan inflasi keseluruhan purata mencatatkan angka negatif iaitu -1.2% bagi tahun 2020 (2019: +0.7%) disebabkan terutamanya oleh harga minyak dunia yang jauh lebih rendah pada tahun 2020. Walau bagaimanapun, Malaysia tidak mengalami deflasi memandangkan kadar penurunan harga tidak berlaku secara berterusan ataupun meluas.

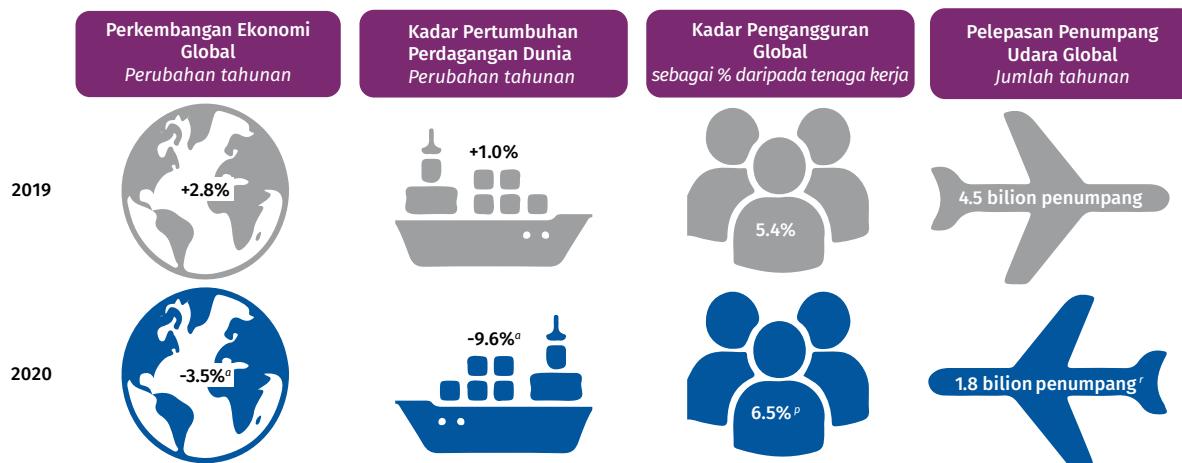
Pada setiap mesyuaratnya, MPC membuat penilaian sama ada kadar semasa bagi Kadar Dasar Semalam (*Overnight Policy Rate*, OPR), iaitu satu-satunya penunjuk pendirian dasar monetari, berada pada

¹ Maklumat lanjut mengenai dasar monetari Malaysia dan MPC boleh didapati pada bahagian ‘Tadbir Urus’ dalam laporan ini.

² Operasi monetari ialah operasi pasaran mengikut keperluan (*discretionary market operations*) dan merupakan mekanisme utama yang digunakan Bank untuk meleraskan mudah tunai dalam sistem perbankan. Pelarasian ini dilakukan dengan menyerap atau menambah mudah tunai melalui pelbagai jenis instrumen untuk mencapai matlamat operasinya iaitu kadar antara bank semalam purata (*average overnight interbank rate*, AOIR). Maklumat lanjut mengenai pelbagai instrumen yang digunakan boleh didapati pada bahagian ‘Operasi Monetari’ (*Monetary Operations*) di laman sesawang Bank.

Menggalakkan Kestabilan Monetari

Rajah 1: Gambaran Ringkas Mengenai Gangguan Terhadap Perkembangan Ekonomi, Perdagangan, Pasaran Pekerja dan Perjalanan Global yang Berpunca daripada Pandemik COVID-19



^a Anggaran

^b Awalan

^c Ramalan

Sumber: Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF), Pertubuhan Buruh Antarabangsa (ILO) dan Persatuan Pengangkutan Udara Antarabangsa (IATA)

paras wajar untuk memelihara kestabilan harga dan pada masa yang sama menyokong kegiatan ekonomi. Memandangkan kesan daripada tindakan dasar monetari biasanya mengambil masa antara tiga hingga empat suku tahun untuk mempengaruhi ekonomi dengan lebih nyata, MPC membuat keputusannya dengan menilai dan membincangkan prospek pertumbuhan ekonomi dalam negeri dan inflasi. Kakitangan Bank turut membantu dalam proses ini melalui pembentangan analisis pemantauan, hasil simulasi, analisis senario, dapatan penyelidikan dan unjuran mereka kepada MPC. MPC juga mengambil kira risiko ketidakseimbangan kewangan yang boleh menjelaskan sektor ekonomi yang lebih luas.

Pada tahun 2020, MPC mengurangkan OPR sebanyak 125 mata asas secara kumulatif daripada 3.00% kepada 1.75% dalam empat mesyuarat MPC yang diadakan pada bulan Januari, Mac, Mei dan Julai. Kadar OPR pada 1.75% merupakan kadar terendah dalam sejarah. Pengurangan OPR ini bertujuan untuk memberikan sokongan yang sewajarnya kepada kegiatan ekonomi. Hal ini dilihat terutamanya ketika pandemik ini tercetus, lantaran menyebabkan timbulnya keperluan untuk megurangkan kesannya terhadap sektor perniagaan dan isi rumah. Dalam keadaan kegiatan ekonomi yang merosot, pengurangan OPR membantu meringankan beban membayar balik hutang dan seterusnya

mengurangkan kekangan wang tunai bagi isi rumah, perusahaan kecil dan sederhana (PKS) dan syarikat korporat. Kadar faedah yang lebih rendah juga telah mengurangkan kos pembiayaan dan memberikan sokongan kepada pengembangan kredit baharu serta aktiviti pemerolehan dana. Rangsangan dasar daripada pengurangan OPR yang ketara pada tahun 2020 dijangka terus memberikan kesan positif kepada ekonomi pada tahun 2021.

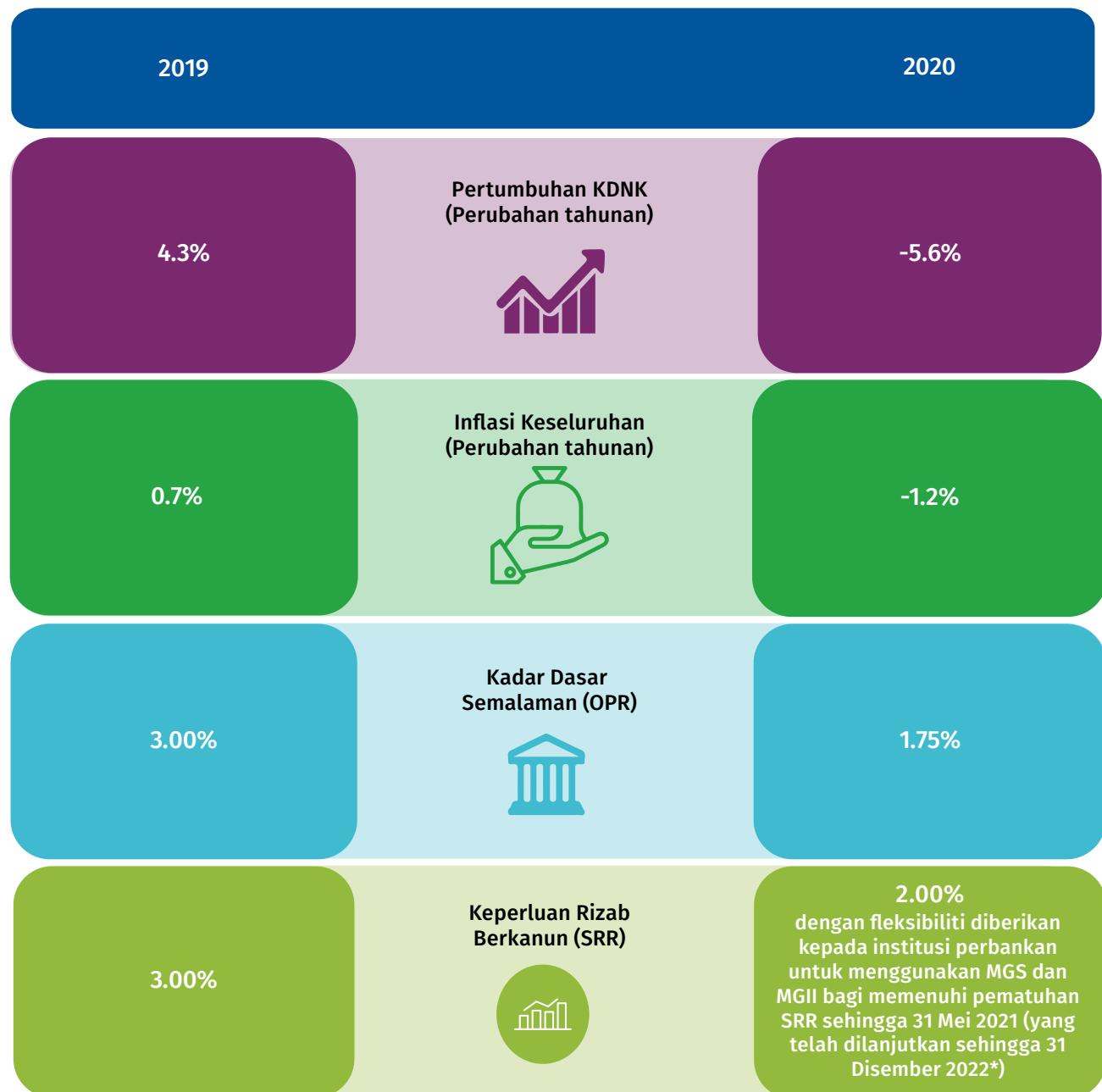
Pelarasan OPR ini menyokong langkah-langkah monetari dan kewangan lain yang diambil oleh Bank serta langkah-langkah fiskal yang dilaksanakan oleh Kerajaan untuk mengurangkan kesan pandemik terhadap ekonomi di samping menyokong pemulihan ekonomi. Pada dua mesyuarat terakhir MPC bagi tahun 2020, iaitu pada bulan September dan November, MPC mengambil keputusan untuk mengekalkan kadar OPR. Berdasarkan penilaian MPC, ekonomi dalam negeri berada pada landasan pemulihan dan dasar monetari yang akomodatif kekal pada tahap yang wajar. Di samping itu, MPC memberikan penekanan terhadap perlunya langkah pengurusan permintaan yang dilengkapai dasar dari sudut penawaran dan struktur. Hal ini penting untuk memastikan pemulihan ekonomi akan berterusan selepas berakhirnya pandemik.³

³ Butiran yang lebih terperinci mengenai analisis yang menjadi asas kepada keputusan MPC boleh didapat dalam Pernyataan Dasar Monetari dan Buletin Suku Tahunan BNM serta dalam Bab Satu Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2020 di laman sesawang Bank.

Bagi membolehkan keputusan dasar monetari menghasilkan kesan yang dikehendaki terhadap kegiatan ekonomi, Bank melaksanakan operasi monetari yang menumpukan pada usaha memastikan paras mudah tunai adalah mencukupi dalam sistem perbankan supaya kadar antara bank semalam purata (*average overnight interbank rate, AOIR*) terus berada sekitar paras OPR. Hal ini seterusnya

mempengaruhi paras kadar faedah lain dalam ekonomi, seperti kadar deposit, kadar pinjaman dan kadar hasil bon yang memberikan kesan pada keputusan simpanan dan perbelanjaan isi rumah dan perniagaan. Bank menggunakan pelbagai instrumen dalam operasi monetarinya seperti peminjaman tanpa cagaran dan repo pelbagai tempoh jangka pendek bagi memastikan mudah tunai dalam pasaran

Rajah 2: Angka-angka Utama Dalam Negeri Secara Sepintas Lalu



* Berkuat kuasa 20 Januari 2021

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia dan Bank Negara Malaysia

kewangan domestik mencukupi untuk menyokong pengantaraan kewangan⁴ dalam ekonomi.

Pada tahun 2020, khususnya semasa permulaan krisis, pasaran kewangan global dan domestik berdepan dengan aktiviti penghindaran risiko dan keadaan ketidakpastian yang ketara. Hal ini lantas mengakibatkan beberapa tempoh episod volatiliti dalam pasaran kewangan dan aliran modal. Bagi memelihara keadaan pasaran kewangan yang teratur dan menyokong aktiviti pengantaraan kewangan, Bank menyuntik mudah tunai sejumlah RM63.6 bilion ke dalam pasaran kewangan domestik melalui pembelian secara terus sekuriti Kerajaan⁵, repo berbalik dan pelarasan terhadap Keperluan Rizab Berkanun (*Statutory Reserve Requirement*, SRR). SRR dilaraskan pada bulan Mac dan Mei 2020 lalu menjadikan nisbah SRR dikurangkan daripada 3.00% kepada 2.00%. Sejajar dengan pengurangan ini, fleksibiliti sementara diberikan kepada semua institusi perbankan untuk menggunakan Sekuriti Kerajaan Malaysia (*Malaysian Government Securities*, MGS) dan Terbitan Pelaburan Kerajaan Malaysia (*Malaysian Government Investment Issues*, MGII) bagi mematuhi SRR.

Kadar pertukaran ringgit

Satu lagi peranan utama Bank adalah untuk memastikan operasi pasaran pertukaran asing kekal cekap dan berkesan. Kadar pertukaran ringgit memainkan peranan penting dalam ekonomi kerana kadar ini, antara lain, memberikan kesan terhadap harga eksport, import dan paras hutang negara dalam mata wang asing. Malaysia masih meneruskan dasar kadar pertukaran yang fleksibel bagi ringgit. Hal ini bermakna kadar pertukaran ringgit ditentukan terutamanya oleh permintaan dan penawaran pasaran. Kadar pertukaran ringgit yang fleksibel ini memainkan peranan penting dalam memastikan ekonomi mampu bertahan daripada kejutan luaran dengan membolehkan pelarasan yang bersesuaian dalam urus niaga ekonomi dan kewangan antarabangsa.

Namun begitu, sebagai sebuah ekonomi terbuka yang terdedah kepada pergerakan aliran modal rentas sempadan yang besar, fleksibiliti ini ada

kalanya menyebabkan volatiliti yang agak tinggi dalam kadar pertukaran ringgit, khususnya apabila pelabur bertindak balas terhadap perkembangan utama global dan dalam negeri. Oleh itu, Bank terus memastikan agar pergerakan kadar pertukaran tidak begitu keterlaluan supaya kegiatan ekonomi dalam negeri seperti perdagangan dan pelaburan, tidak terganggu. Bank juga menyokong operasi pasaran pertukaran asing domestik yang teratur dengan memastikan terdapat mudah tunai yang mencukupi sepanjang masa melalui campur tangan pertukaran asing dua halanya.

Analisis dan penyelidikan

Pengawasan dan penyelidikan beranalisis yang rapi berhubung dengan isu-isu jangka pendek dan panjang, termasuk oleh pejabat wilayah Bank, memberikan sokongan kepada MPC dalam merumuskan keputusan dasar monetarinya.

Fokus utama Bank pada tahun 2020 adalah untuk menganalisis bagaimana pandemik dan langkah-langkah kesihatan serta dasar susulan yang dilaksanakan pada peringkat global dan dalam negeri telah mempengaruhi ekonomi, harga, pekerjaan dan akses kepada pembiayaan. Analisis ini juga penting dalam menilai tahap kekuuhan pemulihan yang dijangkakan. Bank menghadapi cabarannya yang tersendiri dan cukup besar memandangkan sifat krisis kesihatan awam ini berubah dengan cepat. Oleh itu, unjuran pertumbuhan sangat bergantung pada perkembangan dan andaian utama berhubung dengan keadaan pandemik dan tindak balas dasar pihak berkuasa di seluruh dunia. Data dan penunjuk berfrekuensi tinggi baharu seperti penunjuk mobiliti, transaksi kad kredit dalam talian dan penggunaan platform penghantaran dalam talian untuk barang runcit dan barang keperluan digunakan untuk mengukur kesan langkah-langkah pembendungan dan kadar pemulihan ekonomi.

Beberapa penyelidikan penting telah dijalankan oleh kakitangan Bank, termasuk menilai saluran dan penyebaran pandemik melalui ekonomi serta mengkaji tindak balas dasar fiskal, monetari dan kewangan pada peringkat global.⁶ Bagi memahami dengan lebih mendalam mengenai kesan pandemik terhadap dinamik inflasi, kakitangan Bank juga

⁴ Pengantaraan kewangan merujuk urus niaga antara pemberi pinjaman, penyimpan dan peminjam, atau antara pelabur dengan firma dalam pasaran kewangan.

⁵ Sekuriti Kerajaan ini termasuk Sekuriti Kerajaan Malaysia (*Malaysian Government Securities*, MGS) dan Terbitan Pelaburan Kerajaan Malaysia (*Malaysian Government Investment Issues*, MGII).

⁶ Rujuk rencana dalam Buletin Suku Tahunan BNM Suku Pertama 2020 bertajuk ‘Krisis dan Dasar: COVID-19 Memang Luar Biasa’ di laman sesawang Bank untuk mengetahui analisis tersebut.

menilai beberapa cara inflasi terjejas dalam masa terdekat dan memberikan penilaian awal tentang kesan jangka panjang terhadap inflasi yang mungkin berlaku berikutan perubahan struktur dalam ekonomi akibat pandemik.⁷ Memandangkan inflasi keseluruhan mengalami kadar negatif pada tahun 2020, kakitangan Bank telah menilai kriteria yang boleh menyebabkan persekitaran deflasi.^{8 9} Bagi menilai potensi risiko deflasi dengan lebih baik, kakitangan Bank memperluas skop analisis mereka dengan membentuk rangka kerja untuk mengenal pasti barang dalam kumpulan Indeks Harga Pengguna (IHP) yang paling mudah terjejas akibat perubahan harga sekiranya pandemik kembali menular.

Bank juga menilai kesan pindahan berikutan langkah pengurangan OPR terhadap pasaran kewangan domestik, sistem perbankan, ekonomi dan inflasi. Selain itu, memandangkan persekitaran kadar faedah yang rendah di seluruh dunia, penyelidikan berhubung dengan had bawah efektif (*effective lower bound, ELB*) dijalankan bagi menilai ruang dasar monetari Bank.¹⁰

Mesyuarat Jawatankuasa Dasar Bersama (*Joint Policy Committee, JPC*) diadakan untuk menilai secara menyeluruh isu-isu yang memberi implikasi terhadap kestabilan monetari dan kewangan. JPC mengadakan mesyuaratnya pada tahun 2020 untuk mempertimbangkan penilaian yang mendalam berhubung dengan kesan pandemik terhadap kualiti aset dan aktiviti pemberian pinjaman institusi perbankan serta potensi implikasinya terhadap prospek pemulihan dan pertumbuhan ekonomi. Perhatian khusus diberikan kepada penilaian potensi risiko jurang yang semakin besar antara permintaan dengan penawaran kredit yang berpunca daripada perubahan kesanggupan dan sikap untuk membuat dan memberi pinjaman.

Pada tahun 2020, Bank terus memberikan sokongan khidmat nasihat kepada Kerajaan dalam mengemudikan ekonomi negara ketika menghadapi

krisis. Gabenor Bank merupakan anggota Majlis Tindakan Ekonomi (*Economic Action Council, EAC*), dan Bank turut menyertai beberapa kumpulan dasar terpilih yang memberikan tumpuan pada pelbagai perkara keutamaan ekonomi termasuk merumuskan Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12). Dalam usaha mengurangkan kesan pandemik terhadap pertumbuhan ekonomi, Bank secara aktif telah mengemukakan cadangan langkah-langkah tindak balas dasar jangka pendek dan sederhana bagi melindungi kehidupan dan punca pendapatan rakyat Malaysia. Selanjutnya, sebagai penasihat kewangan Kerajaan, Gabenor juga merupakan anggota Jawatankuasa Dasar Fiskal (*Fiscal Policy Committee, FPC*) yang bertanggungjawab memperkuuh kewangan sektor awam dan memelihara kemampunan fiskal jangka panjang. Di samping itu, Bank juga memberikan sokongan terhadap strategi untuk memelihara penarafan kredit negara.

Bank telah mempergiatkan kerja-kerja penyelidikannya yang berkaitan dengan isu jangka panjang dan isu struktur yang dihadapi oleh ekonomi negara. Penyelidikan ini tertumpu terutamanya pada keutamaan mengurangkan kesan kerosakan yang berkekalan kepada ekonomi akibat krisis serta membina daya tahan dan ketangkasan ekonomi untuk masa hadapan. Bidang utama penyelidikan ini termasuk strategi untuk menggalakkan pertumbuhan yang lebih mampan dan inklusif, keperluan pembaharuan yang berterusan bagi dasar dan insentif pelaburan, keperluan segera untuk pembaharuan menyeluruh dalam pasaran pekerja, serta keperluan meningkatkan usaha-usaha pendigitalan.¹¹

Komunikasi dan jangkauan

Meskipun terdapat sekatan pergerakan dan keperluan penjarakan fizikal, perbincangan dan interaksi Bank dengan orang ramai, pihak media, ahli ekonomi dan peserta pasaran kewangan tentang isu-isu ekonomi dan pasaran kewangan terus berjalan lancar sepanjang tahun 2020, terutamanya melalui platform dalam talian. Sidang akhbar bagi Laporan Tahunan Bank 2019, Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2019, Buletin Suku Tahunan Bank dan inisiatif interaksi Bank yang lain telah diadakan secara maya. Usaha-usaha sebelum ini

⁷ Rujuk rencana dalam Buletin Suku Tahunan BNM Suku Kedua 2020 bertajuk ‘COVID-19: Kesannya terhadap Inflasi’ di laman sesawang Bank untuk mengetahui analisis tersebut.

⁸ Deflasi ditakrifkan sebagai penurunan harga yang berterusan dan meluas.

⁹ Rujuk rencana dalam Buletin Suku Tahunan BNM Suku Ketiga 2020 bertajuk ‘Memahami Deflasi’ di laman sesawang Bank untuk mengetahui analisis tersebut.

¹⁰ Rujuk rencana bertajuk ‘Pembelian Aset oleh Bank Pusat’ dalam Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2020 untuk mengetahui analisis tersebut.

¹¹ Rujuk rencana bertajuk ‘Memastikan Set Semula Penting Adalah Tepat: Isu Struktur Pasaran Pekerja dalam Dunia Pasca-COVID’ dalam Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2020 untuk mengetahui analisis tersebut.

Menggalakkan Kestabilan Monetari

untuk meningkatkan kehadiran Bank secara dalam talian telah membolehkan maklumat, penilaian dan analisis terus dikongsikan dengan lancar. Dalam keadaan ketidakpastian yang ketara akibat pandemik, Bank turut mempergiat interaksi dan perbincangannya dengan institusi kewangan, firma, ahli industri, pelabur langsung asing dan bank pusat lain, termasuk interaksi melalui pejabat wilayah Bank. Kesemua interaksi tersebut bertujuan untuk bertukar-tukar pandangan mengenai keadaan ekonomi, harga dan kewangan. Tindakan ini bagi membolehkan Bank membuat penilaian yang mantap berdasarkan maklumat yang mencukupi.

Penerbitan Bank terus memberikan maklumat berkenaan dasar monetari dan analisis ekonomi yang komprehensif dan tepat pada masanya. Pernyataan Dasar Monetari (*Monetary Policy Statement, MPS*) memberikan penilaian MPC mengenai prospek ekonomi dan rasional di sebalik keputusan yang dibuat oleh Jawatankuasa ini. Sorotan Bulanan pula memberikan maklumat bulanan terkini mengenai perkembangan ekonomi, monetari dan kewangan. Analisis ekonomi yang lebih mendalam pula terkandung dalam Buletin Suku Tahunan Bank. Beberapa pembaharuan telah dibuat kepada Laporan Tahunan Bank 2019 agar isi kandungannya lebih mudah difahami oleh masyarakat umum, sementara Tinjauan Ekonomi dan Monetari pula dilancarkan pada tahun 2020 sebagai penerbitan teknikal khusus

untuk berkongsi penilaian dan unjuran prospek ekonomi yang dibuat oleh Bank.¹² Sejajar dengan trend komunikasi yang lebih berbentuk digital, kandungan penerbitan Bank turut disiarkan melalui platform media sosial.

Langkah selanjutnya

Dalam keadaan pandemik yang terus tidak menentu pada peringkat global dan dalam negeri pada tahun 2021, Bank akan terus melaksanakan dasar yang memudahkan kadar pemulihan ekonomi serta kemampunan pemulihan tersebut. Dalam hal ini, penilaian dasar monetari oleh MPC akan didorong oleh data, memandangkan maklumat yang akan diperoleh mengenai perkembangan ekonomi dan monetari menjadi sangat penting untuk memastikan dasar monetari kekal akomodatif bagi menyokong ekonomi. Operasi monetari akan terus tertumpu pada usaha memastikan mudah tunai mencukupi dalam pasaran pertukaran asing, bon dan wang, serta menyokong dasar Bank lain bagi memastikan pasaran kewangan domestik berfungsi dengan teratur dan pengantaraan kewangan terus berjalan lancar tanpa gangguan. Bank juga akan terus mengemukakan pandangan dan saranannya kepada Kerajaan mengenai langkah-langkah dasar yang wajar bagi membantu Malaysia kembali pulih selepas pandemik ini serta memperkuuh daya tahan negara demi masa hadapan.

¹² Pernyataan Dasar Monetari, Sorotan Bulanan, Buletin Suku Tahunan BNM, Laporan Tahunan BNM 2019 serta Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2019 boleh didapati di laman sesawang Bank.

Membina Penampan: Peranan dan Fungsi Rizab Antarabangsa Bank Negara Malaysia

Pengenalan

Rizab antarabangsa merupakan sebahagian daripada aset kewangan luaran sebuah negara yang dipegang di negara lain. Tabung Kewangan Antarabangsa (International Monetary Fund, IMF) mentakrifkan aset rizab antarabangsa sebagai “Aset luaran yang sudah tersedia kepada dan dikawal oleh bank-bank pusat atau pihak berkuasa monetari¹ untuk memenuhi keperluan pembayaran imbalan pembayaran² (*balance of payments*, BOP), bagi campur tangan dalam pasaran pertukaran bagi mempengaruhi kadar pertukaran mata wang, dan untuk tujuan lain yang berkaitan”³. Perkara ini membezakan rizab antarabangsa dengan tabungan atau dana domestik yang lain, kerana ia ditakrifkan secara khusus dan dimaksudkan untuk memenuhi tujuan tertentu.

Rizab antarabangsa Bank Negara Malaysia (BNM) memainkan peranan penting dalam pengurusan makroekonomi Malaysia. Secara khusus, ia membantu ekonomi negara menghadapi aliran keluar modal yang besar dan tidak menentu, seterusnya memelihara kestabilan makroekonomi dan kewangan, serta mengekalkan keadaan pasaran kewangan yang teratur dan keyakinan orang ramai. Rencana ini menggariskan faktor-faktor pengumpulan dan penggunaan rizab, dan menerangkan secara ringkas pengurusan rizab antarabangsa BNM. Rencana ini juga memberikan penerangan berhubung dengan salah tanggapan orang ramai mengenai rizab antarabangsa BNM.

Bagaimanakah negara-negara mengumpulkan rizab antarabangsa dan mengapa mereka memegangnya?

Negara-negara, khususnya ekonomi sedang pesat membangun⁴, mengumpulkan rizab antarabangsa terutamanya daripada aliran masuk perdagangan dan pelaburan rentas sempadan. Aktiviti-aktiviti ini menghasilkan aliran masuk mata wang asing dan meningkatkan permintaan terhadap mata wang domestik dalam pasaran pertukaran asing. Bank pusat menjalankan operasi pasaran pertukaran asing apabila perlu bagi memastikan mudah tunai mencukupi dan pasaran pertukaran asing yang teratur. Operasi ini menghasilkan pengumpulan atau pengeluaran rizab antarabangsa sebagai produk sampingan. Magnitud campur tangan pasaran pertukaran asing dan saiz pemegangan rizab antarabangsa berbeza-beza di setiap negara dan bergantung pada obligasi pertukaran asing negara itu, kecenderungan kepada aliran keluar modal dan jenis rejim kadar pertukaran.

Mengambil iktibar daripada krisis-krisis terdahulu, motif jaminan kendiri atau berjaga-jaga lebih banyak berlaku dalam kalangan ekonomi sedang pesat membangun. Perkara ini diperlihatkan semasa Taper Tantrum 2013⁵, apabila penampan rizab antarabangsa yang mencukupi membolehkan ekonomi sedang pesat membangun yang terkesan menghadapi aliran keluar modal daripada pasaran kewangan domestik tanpa meninggalkan kesan buruk terhadap ekonomi. Selepas Krisis Kewangan Asia, banyak ekonomi sedang pesat membangun juga mencapai kemajuan yang besar dalam usaha membangunkan dan mendalamkan lagi pasaran kewangan domestik mereka bagi mengurangkan pergantungan kepada pembiayaan luaran.

¹ Di kebanyakan negara, bahagian utama rizab antarabangsa ialah pemegangan mata wang asing serta deposit dan sekuriti mata wang asing oleh bank-bank pusat atau pihak berkuasa monetari.

² Imbalan pembayaran merangkumi perdagangan antarabangsa dan urus niaga kewangan/pelaburan antara pemastautin sebuah negara dengan negara lain di dunia.

³ Tujuan lain yang berkaitan termasuk mengekalkan keyakinan terhadap mata wang dan ekonomi dalam negeri, dan berfungsi sebagai asas untuk peminjaman asing (Sumber: International Monetary Fund (2013). “International Reserves and Foreign Currency for Data Template”).

⁴ Merangkumi 156 negara membangun seperti yang dikenal pasti oleh IMF.

⁵ Estrada, G., Park D., Ramayandi A. (2015). “Taper Tantrum and Emerging Equity Market Slumps”. Bank Pembangunan Asia (Asian Development Bank, ADB).

Jadual 1: Motivasi dalam Mengumpul dan Memegang Rizab Antarabangsa

<ul style="list-style-type: none"> Motif berjaga-jaga bagi memastikan kemampuan memenuhi obligasi luaran, terutamanya semasa aliran keluar modal yang besar 	<p>Secara umumnya, negara memegang rizab antarabangsa untuk memenuhi obligasi luaran. Sekiranya berlaku kejutan ekonomi atau kewangan, aliran keluar modal yang besar mungkin mengurangkan mudah tunai mata wang asing dengan ketara dalam pasaran kewangan domestik. Ini boleh menyebabkan permintaan terhadap mata wang asing tidak dapat dipenuhi dengan cekap. Perkara ini boleh mengganggu kemampuan negara untuk memenuhi obligasi luarannya dengan lancar kerana menghadapi kesukaran untuk mendapatkan mata wang asing. Tahap rizab antarabangsa yang mencukupi memberikan jaminan kepada pembiutang luaran dan pelabur bukan pemastautin mengenai kemampuan negara untuk memenuhi obligasi luarannya meskipun dalam keadaan pasaran yang teruk. Tindakan ini dilakukan melalui penggunaan rizab antarabangsa untuk memastikan mudah tunai mata wang asing yang mencukupi dalam pasaran kewangan domestik. Bank for International Settlements menganggarkan bahawa lebih daripada separuh pengumpulan rizab antarabangsa antara tahun 2000 dan 2016 didorong oleh motif berjaga-jaga⁶.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Memudahkan pasaran mata wang asing domestik berfungsi dengan lancar dan teratur 	<p>Rizab antarabangsa bertindak sebagai penampang yang membolehkan bank pusat melakukan campur tangan pasaran pertukaran asing apabila perlu bagi mengekalkan keadaan pasaran pertukaran asing domestik yang teratur dan mengelakkan volatiliti kadar pertukaran yang berlebihan. Perkara ini sangat penting semasa tempoh tekanan pasaran pertukaran asing. Volatiliti yang berlebihan dalam pasaran pertukaran asing meningkatkan kos urus niaga pertukaran asing dan lindung nilai bagi perniagaan. Perkara ini boleh menjelaskan keputusan perdagangan dan pelaburan. Oleh itu, memegang rizab antarabangsa yang mencukupi memberikan keyakinan kepada peserta pasaran bahawa bank pusat boleh meminimumkan volatiliti kadar pertukaran yang berlebihan, dan dengan itu mengelakkan panik dalam pasaran pertukaran asing disebabkan oleh tingkah laku kelompok (<i>herd behaviour</i>) dalam kalangan peniaga mata wang asing.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Mercantilist/daya saing eksport 	<p>Campur tangan dalam pasaran pertukaran asing juga dapat mengurangkan tekanan penambahan nilai berterusan terhadap kadar pertukaran negara. Dengan berbuat demikian, bank pusat mengekalkan kadar pertukaran di bawah nilai yang memelihara daya saing eksport. Melalui pembelian pertukaran wang asing, bank pusat menyerap aliran masuk mata wang asing, mengumpul rizab antarabangsa dan menyekat kenaikan nilai mata wang domestik negara. Negara-negara ini dapat mengekalkan lebihan akaun semasa dan perdagangan yang besar sehingga memburukkan kedudukan defisit akaun semasa dan perdagangan bagi rakan perdagangan mereka. Perkara ini mungkin mengundang tindakan terutamanya oleh negara-negara yang mengalami defisit akaun semasa dan perdagangan yang berpanjangan. Bahkan ia boleh menggalakkan negara-negara yang terkesan untuk melemahkan mata wang domestik mereka dan melaksanakan dasar perlindungan dalam bentuk tarif atau bukan tarif bagi melindungi industri dalam negeri daripada persaingan asing yang tidak adil. Malaysia tidak berpegang pada amalan memelihara atau memperoleh daya saing eksport melalui penambahan rizab antarabangsa kerana ia tidak berkekalan dan boleh membawa kepada kesan yang tidak diingini termasuk tindakan balas daripada rakan perdagangan.</p>

⁶ Arslan Y., Cantu C. (2019). "The Size of Foreign Exchange Reserves". Bank for International Settlements (BIS).

- Alat untuk menambat mata wang di bawah rejim kadar pertukaran tetap



Turun naik kadar pertukaran boleh menyebabkan ketidakpastian dan penghindaran risiko yang mengakibatkan keputusan dan aktiviti penggunaan dan pelaburan yang lemah. Sebagai contoh, kadar pertukaran yang turun naik mendadak dan tidak menentu boleh menghalang pelaburan jangka panjang kerana kesukaran menilai masa yang sesuai untuk penukaran kepada mata wang asing bagi tujuan pelaburan. Oleh itu, negara-negara mungkin memutuskan untuk menggunakan rizab antarabangsa mereka bagi memastikan kestabilan kadar pertukaran, termasuk menambat mata wang domestik mereka kepada satu mata wang asing tertentu atau sekumpulan mata wang asing. Rizab antarabangsa mungkin dikumpulkan atau digunakan ekoran aktiviti campur tangan pasaran pertukaran asing yang bertujuan menstabilkan pergerakan kadar pertukaran. Dengan ruang yang terbatas atau ketiadaan ruang untuk penambahan atau penyusutan nilai kadar pertukaran, negara-negara dengan rejim kadar pertukaran tetap atau kadar pertukaran yang membolehkan penambahan atau penyusutan nilai berlaku secara beransur-ansur (*crawling exchange rate regime*) akan memerlukan penampang rizab antarabangsa yang lebih besar bagi mempertahankan tahap sasaran kadar pertukaran tertentu semasa tempoh aliran keluar modal yang besar.

Pemegangan rizab antarabangsa BNM: Motivasi dan pengurusan

Di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009 (*Central Bank of Malaysia Act*, CBA 2009), BNM diamanahkan untuk memegang dan mengurus rizab antarabangsa bagi tujuan memastikan kestabilan kewangan dan monetari, serta mengekalkan keyakinan orang ramai⁷. Memandangkan integrasi yang mendalam bagi perdagangan dan kewangan Malaysia dengan ekonomi global⁸, pemegangan rizab antarabangsa sangat penting sebagai alat yang dapat digunakan untuk melindungi ekonomi dalam negeri terhadap kebalikan aliran modal secara tiba-tiba. Dalam hal ini, rizab antarabangsa yang dipegang oleh BNM terutamanya adalah untuk tujuan berjaga-jaga bagi memudahkan perdagangan antarabangsa dan urus niaga kewangan, dan untuk memastikan keadaan pasaran pertukaran asing yang teratur, terutamanya semasa ekonomi atau kewangan negara menghadapi tekanan.

Pengurusan rizab antarabangsa oleh BNM tertakluk pada rangka kerja tadbir urus dan pengurusan risiko yang ketat yang dihasilkan berdasarkan CBA 2009. Rangka kerja ini menetapkan garis panduan khusus untuk mengurus rizab antarabangsa, termasuk aset yang dibenarkan, had pelaburan dan penanda aras pelaburan yang diluluskan oleh Lembaga Pengarah BNM. Peruntukan pelaburan rizab antarabangsa memastikan mudah tunai pertukaran asing yang mencukupi sambil memenuhi matlamat jangka panjang untuk memelihara modal, risiko dan pulangan⁹. Perkara ini memerlukan pemegangan portfolio yang sangat pelbagai, yang mampu bertahan menghadapi keadaan pasaran dunia yang teruk. Jawatankuasa Pengurusan Rizab mengawasi strategi pelaburan dan menilai semula risiko yang timbul daripada prospek pasaran ekonomi dan kewangan dunia. Rangka kerja pengurusan risiko membantu memastikan kemampuan dan kecukupan rizab antarabangsa BNM untuk memenuhi obligasi luaran Malaysia.

Pendedahan tanggapan salah mengenai rizab antarabangsa

Bahagian rencana ini bertujuan untuk menjawab salah tanggapan orang ramai mengenai rizab antarabangsa BNM.

⁷ Seksyen 5(2) Akta Bank Negara Malaysia 2009.

⁸ Seperti yang diukur oleh keterbukaan perdagangan dan kewangan. Pada akhir tahun 2020, keterbukaan perdagangan (jumlah eksport dan import barang dan perkhidmatan dibagi dengan KDNK) Malaysia berada pada 117% daripada KDNK sementara keterbukaan kewangan (jumlah aset dan liabiliti kewangan luaran dibahagikan dengan KDNK) berada pada 266% daripada KDNK.

⁹ "Pengurusan Risiko dan Kawalan Dalaman". Laporan Tahunan BNM 2019.

Salah Tanggapan 1:

Rizab antarabangsa Malaysia terlalu rendah.

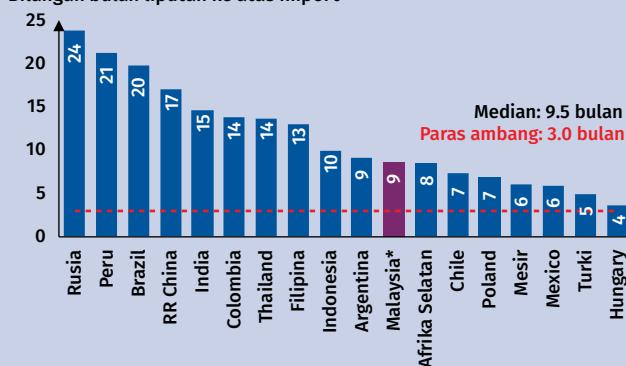
Berdasarkan pelbagai penanda aras yang diterima pada peringkat antarabangsa (Rajah 1), rizab antarabangsa BNM pada akhir tahun 2020 kekal mencukupi, dan tidak rendah atau terlalu tinggi. Memandangkan tahap keterbukaan perdagangan dan kewangan Malaysia yang tinggi, memiliki rizab antarabangsa yang mencukupi adalah penting untuk mengurangkan kesan kebalikan aliran modal yang mendadak.

Rajah 1: Penunjuk Kecukupan Rizab Antarabangsa¹

Liputan rizab antarabangsa ke atas import (bulan)

Mengukur keupayaan negara untuk membayai import jika aliran bersih modal lain terhenti.

Bilangan bulan liputan ke atas import

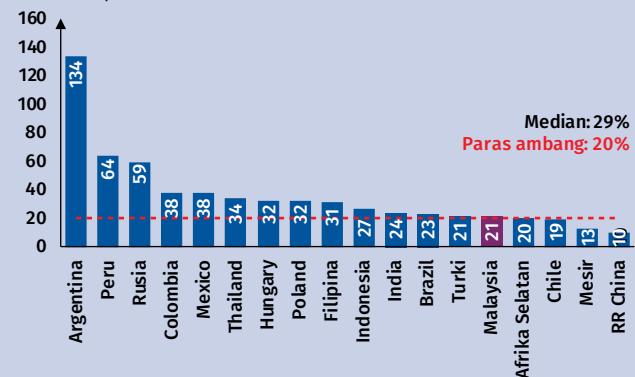


* Malaysia menggunakan import tertangguh sebagai penanda aras.

Liputan rizab antarabangsa ke atas wang secara luas (peratus)

Mengukur keupayaan negara untuk mengharungi aliran keluar modal jika aliran bersih modal lain terhenti.

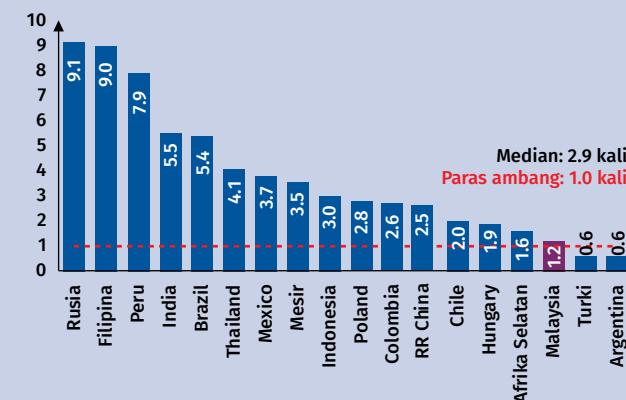
Liputan rizab ke atas wang secara luas, %



Liputan rizab antarabangsa ke atas hutang luar negeri jangka pendek (kali)

Mengukur keupayaan negara untuk membayai hutang luar negeri yang akan matang dalam masa 12 bulan jika aliran bersih modal lain terhenti.

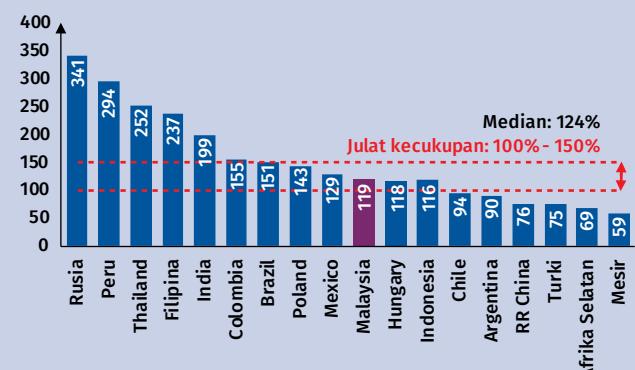
Liputan rizab ke atas hutang luar negeri jangka pendek, kali



Liputan rizab antarabangsa dengan metrik IMF Assessing Reserves Adequacy (ARA; peratus)

Mengukur keupayaan negara untuk memenuhi keperluan mata wang asing dengan mengambil kira tahap eksport, wang secara luas, hutang luar negeri jangka pendek dan liabiliti lain.

Liputan rizab ke atas metrik IMF ARA, %



¹ Pada akhir tahun 2020, kecuali data bagi Argentina, Colombia, Mesir, Filipina, Poland, RR China, Rusia, Thailand dan Turki untuk rajah liputan rizab antarabangsa ke atas hutang luar negeri jangka pendek, di mana data adalah pada akhir September 2020.

Pengumpulan rizab antarabangsa telah bergerak seiring dengan potensi mudah tunai pertukaran asing yang diperlukan oleh ekonomi. Rizab antarabangsa BNM menepati nilai ambang kecukupan rizab tetapi tidak melebihi penanda aras ini dengan ketara. Oleh itu, rizab antarabangsa adalah mencukupi dan tidak berlebihan¹⁰.

Salah Tanggapan 2:

Rizab antarabangsa dapat digunakan untuk membiayai defisit fiskal Kerajaan dan membayar sebahagian daripada hutang Kerajaan.

Sebagai ekonomi yang sangat terbuka, Malaysia terdedah kepada aliran modal dua hala yang mendadak dengan nilai yang cukup besar. BNM diberi kepercayaan untuk memastikan kesan aliran modal ini diurus dengan baik bagi memelihara pasaran pertukaran asing yang teratur dan keadaan makroekonomi yang stabil. Rizab antarabangsa BNM berada pada tahap yang setara dengan liabiliti luaran Malaysia. Penyusutan rizab antarabangsa BNM untuk tujuan lain akan menjelaskan kemampuan Malaysia untuk menghadapi dan bertindak balas terhadap kejutan luaran, dengan itu mendedahkan negara kepada risiko yang besar semasa tempoh tekanan.

Pengalaman negara dengan episod-episod lepas mengenai aliran modal yang besar dan tidak menentu, yang terkini pada tahun 2015, menunjukkan betapa pentingnya memegang jumlah rizab antarabangsa yang mencukupi. Malaysia telah mengalami beberapa episod kebalikan aliran modal yang besar. Sebagai contoh, semasa Krisis Kewangan Global Tahun 2008-2009 dan episod-episod kejutan harga minyak tahun 2014-2015, aliran keluar portfolio masing-masing berjumlah USD26.0 bilion (S3 2008 - S1 2009) dan USD13.7 bilion (S3 2014 - S3 2015). Semasa episod-episod ini, BNM menggunakan rizab antarabangsa untuk mengimbangi aliran keluar mudah tunai mata wang asing yang ketara dan memastikan pasaran pertukaran asing domestik berfungsi dengan teratur. Tindakan ini berjaya mengurangkan turun naik kadar pertukaran ringgit yang berlebihan yang pasti menjelaskan ekonomi Malaysia. Hal ini menunjukkan pentingnya pemegangan rizab antarabangsa yang mencukupi untuk meminimumkan sebarang kesan buruk kepada ekonomi akibat aliran keluar modal yang besar. Perkara ini juga menegaskan bahawa rizab antarabangsa BNM diperlukan untuk tujuan yang ditetapkan dan tidak boleh digunakan untuk tujuan lain, termasuk membiayai defisit fiskal Kerajaan atau melunaskan hutang Kerajaan. Pembiayaan perbelanjaan fiskal menggunakan rizab antarabangsa dipandang negatif oleh pelabur dan penganalisis pasaran kewangan kerana ia memberikan isyarat bahawa rizab antarabangsa mungkin menyusut lagi.

Salah Tanggapan 3:

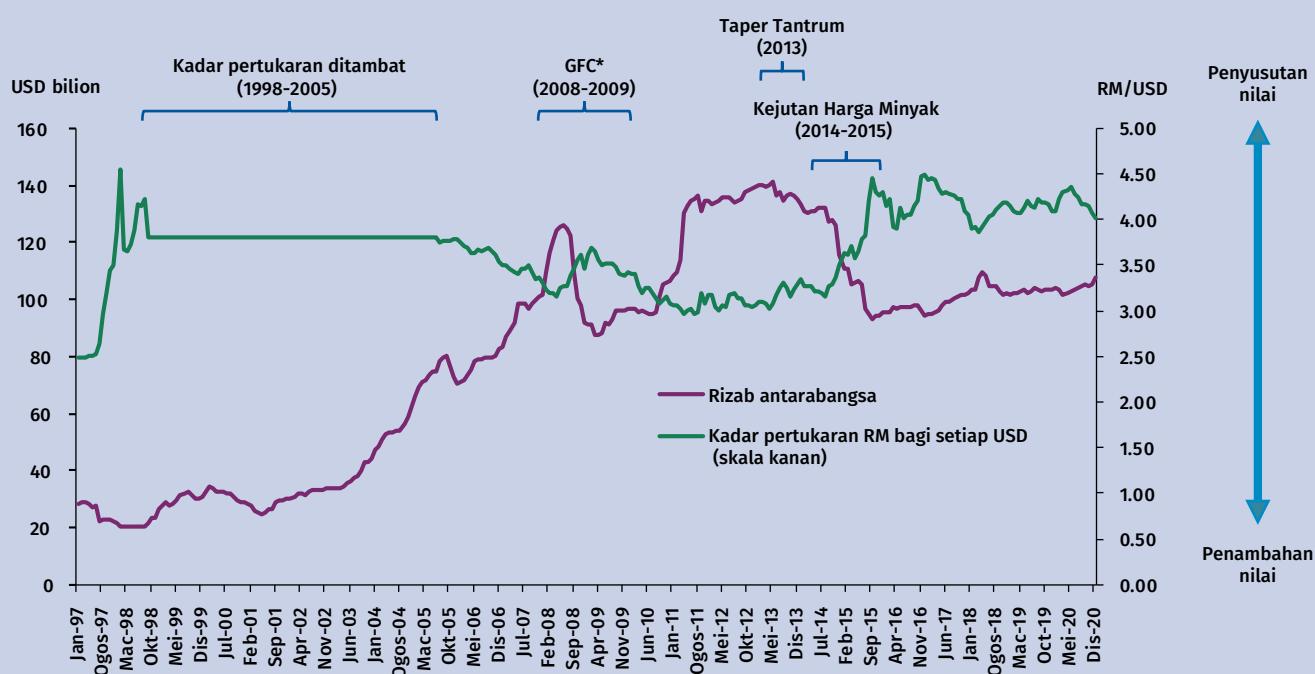
BNM menggunakan rizab antarabangsa untuk mencapai tahap kadar pertukaran ringgit yang khusus.

BNM tidak meletakkan sasaran pada sebarang tahap kadar pertukaran ringgit yang khusus. Malaysia mengekalkan dasar kadar pertukaran fleksibel dengan tahap kadar pertukaran ringgit ditentukan oleh pasaran.¹¹ Hal ini membolehkan kadar pertukaran memainkan peranan penting dalam ekonomi terutamanya untuk bertindak balas, dan menyerap kesan kejutan luaran secara berkesan (lihat Rajah 2). Seperti yang dinyatakan dalam bahagian rencana sebelum ini, tujuan BNM memegang rizab antarabangsa adalah untuk mengekalkan fungsi

¹⁰ Mengumpul rizab antarabangsa yang besar melibatkan kos melepas (*opportunity cost*) apabila dana mata wang asing yang berlebihan disimpan dalam bentuk aset rizab yang sangat mudah tunai dan lebih konservatif. Di samping itu, pengumpulan rizab antarabangsa yang agresif boleh menjelaskan peranan kadar pertukaran terapung dan mungkin ditafsirkan oleh rakan perdagangan sebagai mengejar motif daya saing eksport. Perkara ini boleh menyebabkan beberapa akibat termasuk kurang pelaburan dalam sektor dalam negeri, terlalu bergantung pada sektor eksport dan langkah tindakan balas daripada rakan perdagangan seperti yang dibincangkan dalam bahagian sebelumnya.

¹¹ IMF mengklasifikasikan kadar pertukaran ringgit di bawah pengaturan terapung, yang ditakrifkan sebagai "sebahagian besarnya ditentukan oleh pasaran, tanpa landasan yang dapat dipastikan atau dapat diramalkan untuk kadar itu". Di samping itu, klasifikasi ini mengakui bahawa negara-negara dengan pengaturan kadar pertukaran terapung melakukan campur tangan pertukaran asing, khususnya untuk mengekalkan fungsi pasaran pertukaran asing yang teratur. Di bawah takrifan ini, campur tangan pertukaran asing bukan bertujuan untuk membuat sasaran pada kadar pertukaran yang khusus.

Rajah 2 : Paras Rizab Antarabangsa dan Kadar Pertukaran RM/USD



* Merujuk Krisis Kewangan Global 2008-2009

Sumber : Bank Negara Malaysia

pasaran pertukaran asing domestik yang teratur. Oleh itu, operasi campur tangan pertukaran asing BNM adalah bertujuan untuk mencegah keadaan pasaran pertukaran asing yang tidak teratur dan mengelakkan turun naik kadar pertukaran yang berlebihan dengan memastikan mudah tunai yang mencukupi dalam pasaran pertukaran asing domestik. Penting untuk dinyatakan bahawa operasi campur tangan pertukaran asing ini dilakukan dalam tempoh tambah nilai dan susut nilai ringgit. Campur tangan pertukaran asing dua hala ini menegaskan bahawa BNM tidak membuat sasaran pada kadar pertukaran khusus.

Usaha berterusan untuk mengukuhkan daya tahan luaran Malaysia

Liberalisasi Dasar Pertukaran Asing secara progresif¹² telah menghasilkan pengumpulan aset luaran oleh syarikat dan institusi perbankan berjumlah USD365.5 bilion pada akhir tahun 2020, meningkat daripada USD62.6 bilion pada akhir tahun 2001. Aset luaran ini boleh digunakan oleh entiti dalam negeri bagi memenuhi obligasi luaran mereka tanpa membuat tuntutan terhadap rizab antarabangsa.

Bagi mengukuhkan lagi daya tahan luaran Malaysia, BNM terus melaksanakan inisiatif untuk mendalamkan pasaran kewangan domestik dan menggalakkan pengurusan risiko pertukaran asing yang lebih aktif oleh syarikat, institusi perbankan dan isi rumah. Inisiatif ini termasuk meningkatkan akses pasaran pertukaran asing domestik dan memudahkan pembangunan dan penawaran produk dan instrumen lindung nilai pertukaran asing yang cekap untuk melindungi daripada turun naik kadar pertukaran. Langkah-langkah ini meningkatkan kadar pertukaran fleksibel Malaysia bagi memenuhi tujuannya sebagai barisan pertahanan dalam memudahkan penyesuaian ekonomi gerak balas kepada kejutan. Di samping itu, inisiatif ini telah membantu meningkatkan nilai transaksi bulanan purata swap, urus niaga hadapan dan opsyen pertukaran asing daripada USD67.3 bilion pada tahun 2012 kepada USD171.9 bilion pada tahun 2020.

¹² Satu set langkah kehematan yang berkaitan dengan pasaran pertukaran asing bagi menggalakkan kestabilan monetari dan kewangan yang kondusif untuk pertumbuhan ekonomi yang mampan dan memelihara kedudukan imbang pembayaran.

Usaha berterusan untuk memajukan kerjasama antarabangsa dan kemudahan akses kepada jaringan keselamatan kewangan global dan serantau melengkapkan tindakan negara untuk meningkatkan daya tahan ekonomi kewangan. Contoh penting ialah Inisiatif Multilateralisasi Chiang Mai, iaitu perjanjian pertukaran mata wang multilateral serantau antara ASEAN, Republik Rakyat China, Jepun dan Korea Selatan, yang bertujuan untuk memenuhi keperluan imbalan pembayaran dan mudah tunai pertukaran asing jangka pendek. Inisiatif ini dapat memainkan peranan tambahan untuk menyokong rizab antarabangsa sedia ada.

Kesimpulan

Rizab antarabangsa BNM kekal mencukupi, tetapi tidak berlebihan, bagi memenuhi potensi keperluan mata wang asing ekonomi semasa tempoh kejutan. Hal ini adalah untuk memastikan perdagangan antarabangsa dan urus niaga kewangan tidak terganggu dalam tempoh tekanan pasaran. Campur tangan BNM adalah selaras dengan rejim kadar pertukaran fleksibel Malaysia yang membolehkan penyesuaian makroekonomi yang diperlukan berlaku sebagai tindak balas kepada kejutan luaran. Di samping itu, ketersediaan instrumen lindung nilai kadar pertukaran secara meluas membolehkan perniagaan dan individu melindungi diri mereka daripada turun naik kadar pertukaran. Penyertaan Malaysia dalam jaringan keselamatan kewangan antarabangsa serantau dan global memberikan satu lagi lapisan penamparan terhadap kejutan mudah tunai mata wang asing. Oleh itu, rizab antarabangsa perlu digunakan secara berhemat dan tepat berikutnya peranannya yang begitu penting.

Rujukan

- Adams C., Park D. (2009). "Causes and Consequences of Global Imbalances: Perspective from Developing Asia". Asian Development Bank.
- Arslan Y., Cantu C. (2019). "The Size of Foreign Exchange Reserves". Bank for International Settlements (BIS) Papers No. 104.
- Bank Negara Malaysia (2020). "Pengurusan Risiko dan Kawalan Dalaman". Laporan Tahunan BNM 2019
- Estrada, G., Park D., Ramayandi A. (2015). "Taper Tantrum and Emerging Equity Market Slumps". Asian Development Bank.
- International Monetary Fund (2013). "International Reserves and Foreign Currency Liquidity: Guidelines for a Data Template".
- International Monetary Fund (2020). "Annual Report on Exchange Arrangements and Exchange Restrictions 2019".
- Seksyen 5(2) Akta Bank Negara Malaysia 2009.

Menggalakkan Kestabilan Kewangan

Mandat Bank adalah untuk memastikan kestabilan kewangan kondusif bagi pertumbuhan ekonomi yang mampan. Bank melaksanakan mandat ini dengan memastikan sistem kewangan kekal berdaya tahan sepanjang kitaran ekonomi dan berupaya menghadapi kejutan. Dalam hal ini, Bank perlu memastikan institusi kewangan berdaya tahan dan diurus dengan baik, membangunkan sistem penjelasan dan penyelesaian yang selamat dan boleh diyakini, serta memastikan pasaran kewangan berfungsi dengan teratur. Sistem kewangan yang kukuh dan stabil akhirnya menyumbang kepada perkhidmatan yang selamat dan berkesan kepada pengguna kewangan.

Keutamaan kestabilan kewangan pada tahun 2020

Gangguan dan impak terhadap ekonomi akibat pandemik COVID-19 menimbulkan cabaran yang besar kepada institusi-institusi kewangan. Bank Negara Malaysia (Bank) telah menyelaraskan keutamaan pengawalan dan penyeliaan untuk mencapai tiga objektif utama. Pertama, untuk memastikan institusi-institusi kewangan mempunyai penampang yang

mencukupi bagi menyokong aktiviti pengantaraan semasa krisis dan pada fasa pemulihan. Kedua, untuk mengurangkan tekanan aliran tunai bagi peminjam yang terjejas melalui pemberian bantuan yang tepat pada masanya dan yang terselaras. Ketiga, untuk mengurangkan tingkah laku prokitaran yang boleh meningkatkan risiko kewangan dan makroekonomi.

Berikut sekatan pergerakan yang telah menyebabkan gangguan dalam seluruh ekonomi, institusi-institusi kewangan mengambil langkah-langkah penyesuaian dalam pengaturan bekerja dengan serta-merta bagi memastikan perkhidmatan kewangan tetap diteruskan dan pada masa yang sama melindungi keselamatan dan kesihatan kakitangannya. Tindakan terselaras dalam institusi kewangan dan merentas industri penting bagi menangani risiko operasi dengan berkesan dalam keadaan yang belum pernah dihadapi sebelum ini (Gambar Rajah 1).

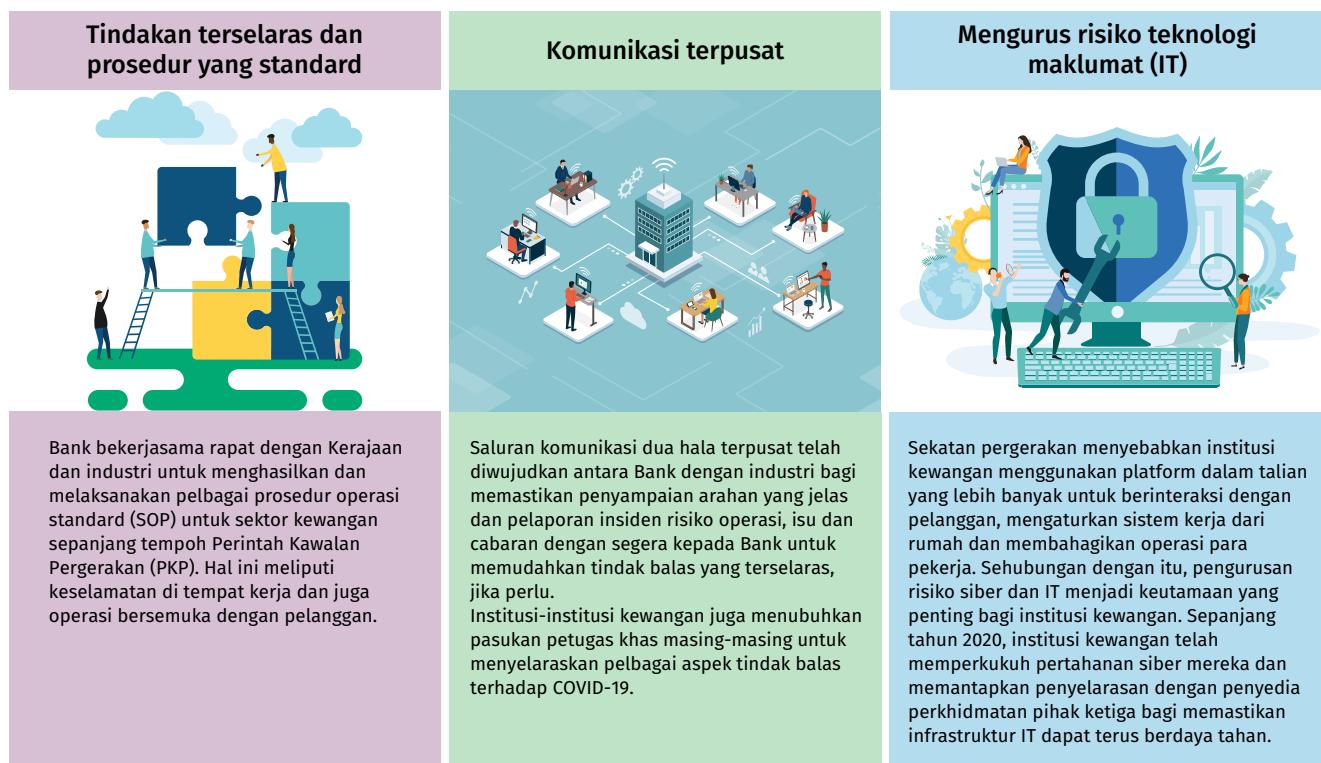
Tiada kerugian atau kejadian risiko operasi yang besar berlaku pada tahun 2020. Hal ini kerana institusi-institusi kewangan mempertingkatkan kawalan dan proses tadbir urus untuk mengenal pasti dan memberikan respons dengan pantas terhadap gangguan operasi akibat perintah kawalan pergerakan. Namun begitu, pandemik ini secara asasnya menguji pelan kesinambungan perniagaan dan pemulihan bencana institusi-institusi kewangan kerana pelan tersebut tidak dirangka untuk mengatasi gangguan operasi yang unik dan untuk tempoh yang lama seperti ini. Kini, kebanyakan institusi kewangan telah mengemas kini pelan kesinambungan perniagaan mereka dengan keupayaan operasi yang lebih kukuh untuk bersedia menghadapi gangguan operasi yang lebih meluas dan berterusan pada masa hadapan.

Perbankan – Langkah-langkah bantuan COVID-19

Berikutkan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) di seluruh negara yang diumumkan pada bulan Mac 2020, Bank telah bekerjasama dengan industri

Gambar Rajah 1: Tindak balas penting untuk mengurus risiko operasi dalam persekitaran COVID-19

Tindak Balas Penting untuk Mengurus Risiko Operasi dalam Persekitaran COVID-19



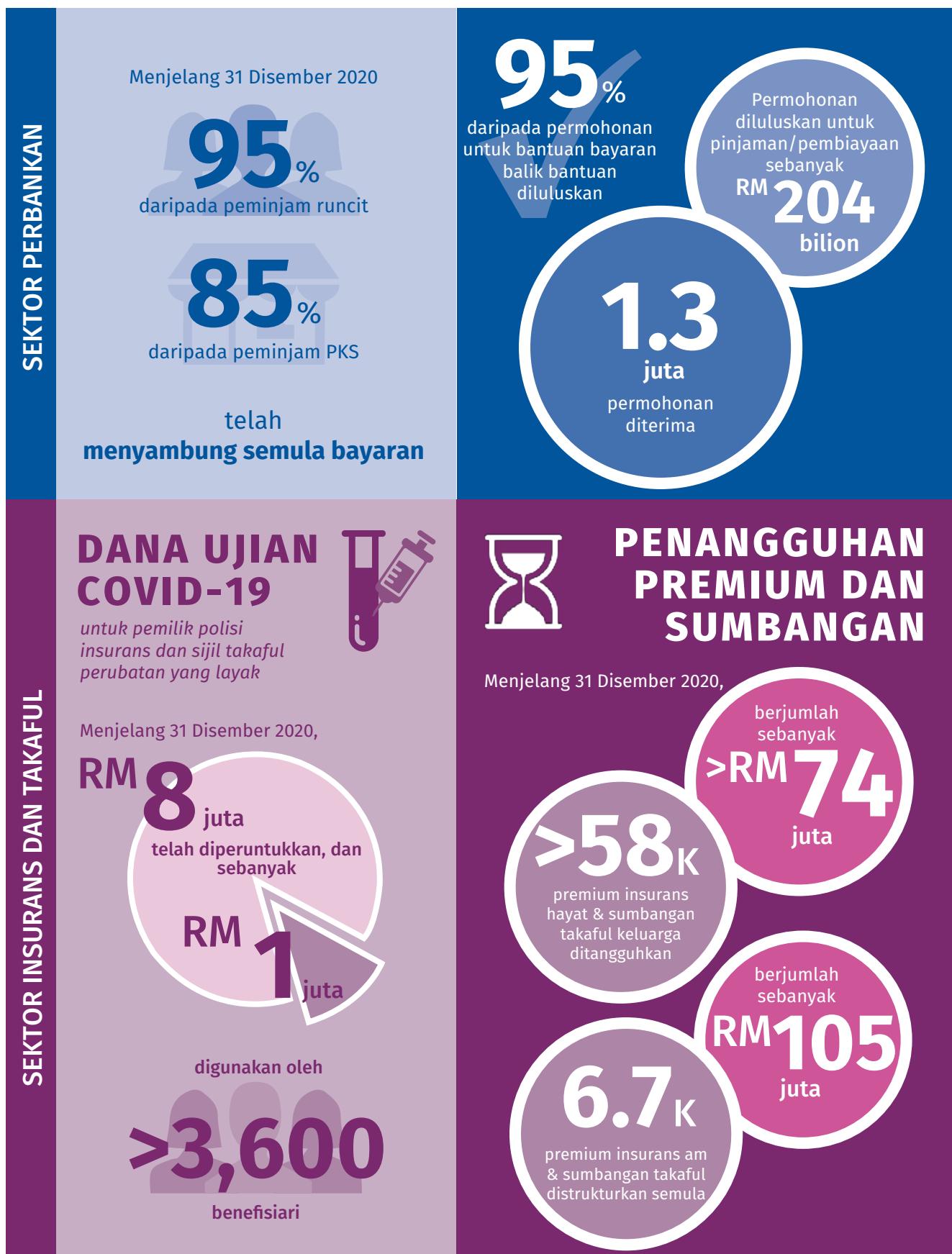
perbankan untuk melaksanakan moratorium secara automatik selama enam bulan bagi bayaran balik pinjaman/pembayaran untuk individu dan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) yang layak mulai 1 April 2020. Langkah ini telah memberikan bantuan aliran tunai segera kepada isi rumah dan perniagaan pada skala dan kepantasannya yang diperlukan apabila kegiatan ekonomi tergendala secara tiba-tiba. Kira-kira 8 juta peminjam individu dan 250,000 peminjam PKS telah memperoleh manfaat daripada moratorium secara automatik ini. Selain itu, bank-bank juga menyediakan sokongan kepada syarikat korporat besar melalui penstrukturran dan penjadualan semula pinjaman/pembayaran.

Dengan pelonggaran sekatan PKP mulai bulan Mei serta keadaan ekonomi yang bertambah baik, kira-kira 840,000 peminjam telah menyambung semula bayaran balik pinjaman/pembayaran mereka menjelang akhir bulan September 2020. Bank bekerjasama dengan industri perbankan untuk beralih kepada bentuk bantuan bayaran balik pinjaman/pembayaran yang lebih bersasar, dengan

tumpuan diberikan pada golongan yang memerlukan bantuan kewangan, seperti perusahaan mikro dan mereka yang telah kehilangan pekerjaan atau mengalami pengurangan pendapatan yang ketara. Memandangkan penyambungan semula kegiatan ekonomi secara beransur-ansur dan keperluan kewangan peminjam yang berbeza, bantuan secara bersasar ini boleh disesuaikan berdasarkan keadaan kewangan peminjam yang khusus. Peminjam yang mampu membayar balik pinjaman/pembayaran digalakkan berbuat demikian untuk mengurangkan kos pinjaman/pembayaran keseluruhan. Pada masa yang sama, peminjam telah diberikan jaminan bahawa jika keadaan kewangan mereka terjejas akibat kejutan pandemik yang seterusnya, mereka masih boleh mendapatkan bantuan tanpa menjelaskan laporan kredit mereka dalam Sistem Maklumat Rujukan Kredit Pusat (*Central Credit Reference Information System, CCRIS*). Angka-angka penting mengenai bantuan secara bersasar ini ditunjukkan dalam Gambar Rajah 2.

Selain pakej bantuan yang disediakan, institusi perbankan turut bekerjasama rapat dengan Agensi

Gambar Rajah 2: Kadar pengambilan bantuan yang disediakan oleh sektor perbankan serta sektor insurans dan takaful



Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) untuk memastikan pelanggan yang menyertai program pengurusan hutang AKPK diberikan bantuan segera, melalui penyelarasan metrik penilaian penstrukturkan semula hutang. Hal ini seterusnya mempercepatkan dengan ketara proses permohonan bantuan individu melalui AKPK.

Institusi perbankan menggunakan pendekatan baharu untuk memberikan bantuan bayaran balik pinjaman/pembayaran COVID-19 secekap mungkin tanpa menjelaskan standard tadbir urus dan pengurusan risiko yang mantap. Memandangkan skala dan kecepatan yang diperlukan untuk melaksanakan usaha ini, fungsi khusus yang diberikan kuasa dan akauntabiliti yang jelas diwujudkan untuk menyelaraskan tindakan dalam institusi perbankan. Fungsi khusus ini bertanggungjawab terutamanya untuk merancang strategi bantuan bayaran balik pinjaman/pembayaran secara keseluruhan, memastikan infrastruktur dan sumber adalah mencukupi, menyelia strategi komunikasi dan interaksi yang berkesan serta memantau risiko dan keberkesanan program-program bantuan.

Insurans dan takaful – langkah-langkah bantuan COVID-19

Langkah-langkah bantuan yang serupa juga disediakan oleh industri insurans dan takaful untuk mengurangkankekangan aliran tunai, mengekalkan perlindungan dan mengurangkan kos perlindungan pemegang polisi dan peserta takaful yang terjejas. Langkah-langkah bantuan ini termasuk pilihan untuk menangguhkan bayaran premium insurans hayat dan sumbangan takaful keluarga selama tiga bulan, penstrukturkan semula polisi insurans dan sijil takaful, pengecualian bayaran yuran dan caj, serta pemprosesan tuntutan yang lebih cepat. Meskipun syarikat insurans dan pengendali takaful menanggung kos tuntutan perubatan yang ketara lebih tinggi pada tahun-tahun kebelakangan ini, industri insurans dan takaful menangguhkan penyelarasana harga polisi insurans/sijil takaful perubatan dan kesihatan yang dirancang sehingga tahun 2021. Maklumat lanjut mengenai kadar pengambilan bantuan diberikan dalam Gambar Rajah 2.

Berikutnya pelaksanaan semula PKP di kebanyakan negeri pada bulan Januari 2021, industri insurans dan takaful bersetuju untuk meneruskan dan memperluas langkah-langkah bantuan bagi meringankan beban kewangan pemegang polisi dan peserta takaful. Langkah-langkah ini termasuk pelanjutan

tempoh permohonan untuk penangguhan bayaran premium insurans hayat dan sumbangan takaful keluarga sehingga 30 Jun 2021 dan pengecualian faedah selama enam bulan untuk bayaran yang ditangguhkan. Hal ini bertujuan membantu pelanggan menyambung semula pembayaran mereka secara beransur-ansur.

Selain itu, industri insurans dan takaful turut menyokong usaha Kementerian Kesihatan Malaysia untuk menjalankan lebih banyak ujian COVID-19 dengan memperuntukkan sumbangan sebanyak RM8 juta kepada Dana Ujian COVID-19 (*COVID-19 Test Fund, CTF*) yang ditubuhkan oleh industri. Butiran lanjut mengenai jumlah penggunaan CTF ditunjukkan dalam Gambar Rajah 2.

Memastikan komunikasi yang jelas dan telus

Bank mempertingkatkan komunikasinya sepanjang tempoh pandemik ini bagi memastikan pelanggan mendapat maklumat terkini mengenai bantuan kewangan yang disediakan oleh industri kewangan. Bank bekerjasama rapat dengan industri kewangan dalam pelbagai inisiatif sepanjang tahun 2020 bagi menyampaikan maklumat mengenai program bantuan yang tersedia serta menyediakan saluran penyelesaian dan khidmat nasihat kepada pelanggan yang memerlukan bantuan untuk mengurus kewangan mereka. Inisiatif jangkauan kepada orang ramai dan PKS dihuraikan dengan lebih terperinci dalam bab “Interaksi dengan Rakyat Malaysia”.

Selain mewujudkan kesedaran tentang bantuan bayaran balik yang disediakan, Bank turut bekerjasama dengan institusi anggota¹ Rangkaian Pendidikan Kewangan (*Financial Education Network, FEN*) dalam usaha memperluas jangkauan inisiatif literasi kewangan melalui platform digital dan media sosial. Program jangkauan yang memberikan tumpuan terhadap pengurusan kewangan yang berhemat dan berkesan telah mendapat sambutan yang menggalakkan di seluruh negara. Butiran lanjut inisiatif ini dipaparkan dalam Gambar Rajah 3 di bawah, dan juga boleh didapati dalam Rencana bertajuk “Asas untuk Pengurusan Kewangan Anda”.

¹ Institusi-institusi yang menganggotai FEN ialah BNM, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, Kementerian Pendidikan, Kementerian Pengajian Tinggi, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia, Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit, dan Permodalan Nasional Berhad. FEN merumuskan Strategi Literasi Kewangan Kebangsaan 2019-2023, iaitu pelan strategik 5 tahun untuk meningkatkan literasi kewangan rakyat Malaysia dan memperku强 rakyat Malaysia untuk (a) menabung, mengurus dan melindungi wang mereka, (b) merancang dan memastikan masa depan yang mampan, dan (c) melindungi diri daripada penipuan (*fraud*) dan skim penipuan kewangan (*financial scam*).

Gambar Rajah 3: Inisiatif pendidikan kewangan yang dikelolakan oleh FEN

Inisiatif FEN bertujuan untuk mendidik segmen masyarakat yang disasar contohnya remaja, pekerja, MSME & kumpulan pendapatan rendah



Topik penting yang diliputi

- | | |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none">• Mendapatkan bantuan awal untuk bantuan bayaran balik pinjaman• Pengurusan wang dalam tempoh yang mencabar• Kebersihan kewangan | <ul style="list-style-type: none">• Tingkah laku kewangan yang baik & sikap rasional dalam pengurusan kewangan• Amaran penipuan kewangan• E-pembayaran |
|--|--|

* Merujuk interaksi melalui webinar, pertandingan, wacana pendidikan kewangan, permainan, kuiz, program radio dan TV, rencana surat khabar, pameran secara maya.

Keutamaan pengawalan dan penyeliaan

Institusi-institusi kewangan berada dalam keadaan kewangan yang kukuh ketika pandemik melanda. Institusi perbankan, penanggung insurans dan pengendali takaful berupaya menyediakan bantuan yang diperlukan dan ini sebahagian besarnya adalah hasil daripada penampang kewangan mereka yang dibina sekian lama. Kedudukan kewangan yang kukuh ini telah membolehkan mereka menyokong langkah-langkah bantuan dan aktiviti pengantaraan kewangan. Keutamaan pengawalan dan penyeliaan Bank tertumpu pada amalan institusi kewangan dalam mengurus risiko dan menggalakkan layanan yang adil kepada pengguna, terutamanya berkaitan dengan bantuan kewangan yang diberikan kepada mereka. Bank juga mempergiat interaksi dengan institusi kewangan mengenai langkah-langkah yang diambil bagi memastikan operasi mereka berdaya tahan berikutnya penyesuaian besar yang dibuat terhadap proses kerja dan interaksi dengan pelanggan sebagai tindak balas terhadap pandemik ini. Selain itu, Bank memberikan fleksibiliti tambahan dari segi kewangan dan operasi kepada institusi kewangan melalui penyesuaian keperluan pengawalseliaan yang sewajarnya untuk mencerminkan ketidakpastian yang meningkat akibat krisis pandemik dan mengurangkan tingkah

laku prokitaran. Bank turut merancang semula program pengawalan dan penyeliaannya bagi mengurangkan beban ke atas institusi kewangan supaya tumpuan boleh diberikan terhadap usaha membantu pelanggan mereka semasa krisis. Gambaran keseluruhan mengenai langkah-langkah ini ditunjukkan dalam Gambar Rajah 4.

Industri perniagaan perkhidmatan wang, terutamanya segmen pertukaran mata wang, terjejas akibat penutupan sempadan dan sekatan pergerakan. Fleksibiliti operasi diberikan untuk mengurangkan bebanan kewangan dan operasi yang dialami oleh pengendali perniagaan perkhidmatan wang. Fleksibiliti yang diberikan termasuk pengecualian yuran lesen tahunan dan keperluan perbelanjaan latihan kakitangan, serta penangguhan tempoh penghantaran laporan audit dan statistik kepada Bank.

Tumpuan dan keutamaan penyeliaan

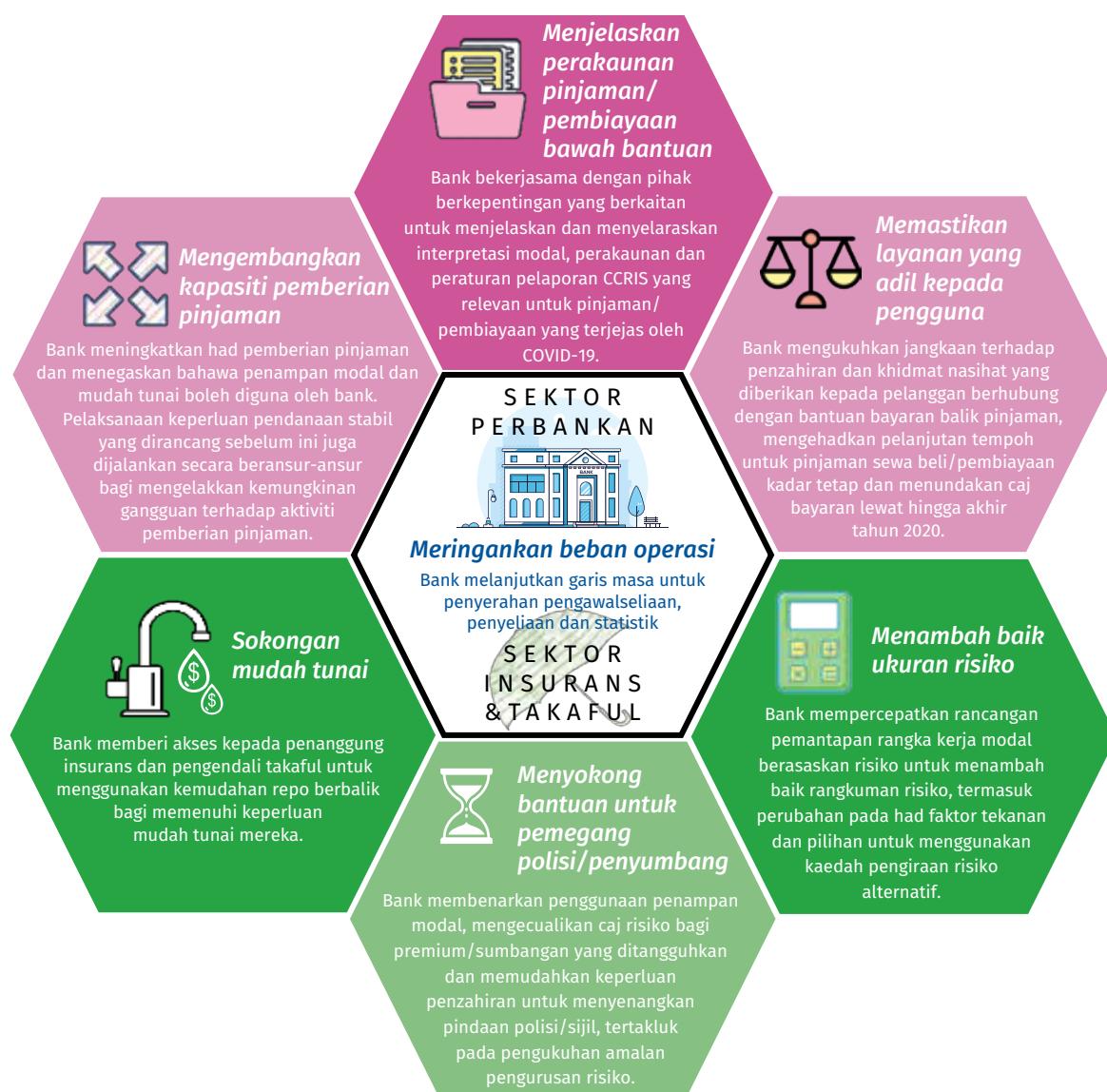
Dalam menghadapi cabaran pandemik COVID-19, Bank menyesuaikan pendekatan dan amalan penyeliaannya. Kumpulan kerja khas yang terdiri daripada anggota-anggota dari pelbagai seksyen telah ditubuhkan untuk menjalankan penilaian bersepadu yang segera dan mengabungkan

tinjauan makroekonomi dan sektor kewangan dalam situasi krisis. Perbincangan dengan pihak lembaga pengarah dan pengurusan institusi kewangan serta juruaudit luar juga diadakan dengan lebih kerap, dengan tumpuan diberikan pada pembentukan metrik dan penunjuk baharu untuk menilai kedudukan kewangan peminjam sebagai alternatif kepada penilaian konvensional. Usaha-usaha penyeliaan juga tertumpu pada pemantapan pelaksanaan ujian tekanan dan penilaian risiko berpandangan ke hadapan oleh Bank dan institusi kewangan untuk mencerminkan risiko yang berubah. Secara kolektif, pengumpulan maklumat ini membolehkan Bank mengekalkan pemantauan rapi ke atas amalan pengambilan risiko oleh institusi-institusi kewangan serta kecukupan penampungan modal dan penampungan mudah tunai mereka.

Perbincangan dan interaksi dengan pengawal selia dan penyelia lain

Memandangkan kesan global pandemik ini, kerjasama dan pertukaran maklumat merentas sempadan dan antara agensi amat penting pada tahun 2020. Bank telah berbincang dan berinteraksi secara rapat dengan pengawal selia pada peringkat global dan rantau untuk berkongsi pengalaman dan iktibar berhubung dengan tindak balas dasar dan penyeliaan terhadap COVID-19. Forum penyeliaan dianjurkan secara maya bagi menyokong penyeliaan Bank secara keseluruhan terhadap kumpulan institusi kewangan yang mempunyai operasi di luar negara serta pengawalseliaan terhadap anak syarikat tempatan yang dimiliki oleh institusi kewangan antarabangsa yang besar. Pada tahun 2020, Bank menganjurkan atau menyertai forum

Gambar Rajah 4: Langkah-langkah bantuan pengawalseliaan untuk sektor perbankan serta sektor insurans dan takaful



pengawalseliaan untuk sembilan kumpulan insurans dan empat bank dengan pengawal selia dari 13 negara. Perbincangan dan interaksi ini penting untuk membolehkan Bank menjangka dan menganggarkan risiko dan kesan ekonomi akibat pandemik, menilai pilihan untuk bertindak balas terhadap risiko yang dikenal pasti dan menyelaraskan tindakan dan komunikasi untuk mengurangkan risiko.

Bank juga terus menyumbang secara aktif kepada usaha-usaha Jawatankuasa Penyeliaan Perbankan Basel (*Basel Committee on Banking Supervision*, BCBS), Persatuan Pengawal Selia Insurans Antarabangsa (*International Association of Insurance Supervisors*, IAIS), Mesyuarat Eksekutif Bank-bank Pusat Asia Timur dan Pasifik (*Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks*, EMEAP), Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (*Islamic Financial Services Board*, IFSB), dan Rangkaian Menghijaukan Sistem Kewangan (*Network for Greening the Financial System*, NGFS) ke arah pengukuhan daya tahan sektor kewangan semasa krisis dan pemulihan yang mampan selepas krisis. Secara amnya, bidang tumpuan Bank adalah seajar dengan keutamaan BCBS dan IAIS yang merangkumi pengukuhan aktiviti pemantauan dan penyelarasan penyeliaan serta memastikan piawaian kehematan yang berterusan. Usaha ini bertujuan menyediakan institusi-institusi kewangan keupayaan operasi untuk menghadapi pandemik COVID-19 terutamanya dengan memberikan sokongan wajar bagi memenuhi keperluan ekonomi. Bank juga terus mengawasi risiko baru muncul berkenaan dengan perubahan iklim dan pendigitalan.

Dalam negeri, Bank bekerjasama rapat dengan pengawal selia dan agensi lain, termasuk Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (PIDM) dan Suruhanjaya Sekuriti Malaysia untuk menangani risiko dan isu-isu yang menjelaskan sektor kewangan. Bank juga terus bekerjasama dengan Agensi Keselamatan Siber Negara (*National Cyber Security Agency*, NACSA) dan (*CyberSecurity Malaysia*, CSM) untuk menyelaras tindak balas terhadap ancaman siber yang menjadikan institusi kewangan sebagai Sasaran. Tambahan lagi, Bank meneruskan kerjasama dengan industri bagi meningkatkan keselamatan siber sektor kewangan semasa melakukan aktiviti dalam talian (*cyber hygiene*) dan memupuk perkongsian maklumat mengenai perkembangan terkini berkaitan dengan ancaman siber. Bidang kerjasama utama yang lain termasuk penubuhan pasukan khas dengan institusi perbankan dan Lembaga Piawaian Perakaunan Malaysia (*Malaysian Accounting Standards Board*,

MASB) untuk mengenal pasti dan mengemas kini isu-isu interpretasi utama berkaitan dengan perakaunan pinjaman bantuan.

Tindakan penguatkuasaan

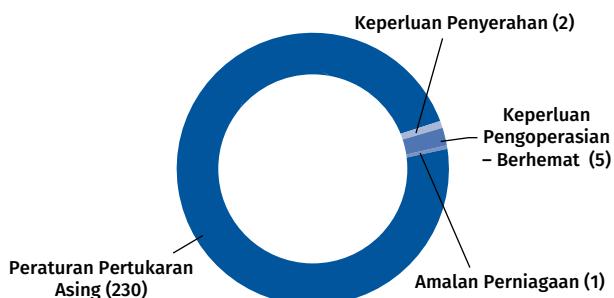
Bagi melaksanakan mandat kestabilan kewangannya, Bank menggunakan pelbagai tindakan penyeliaan dan penguatkuasaan untuk menggalakkan tadbir urus, pematuhan dan amalan pengurusan risiko yang kukuh oleh institusi kewangan, memastikan perlindungan kepada pengguna kewangan yang sewajarnya dan melindungi integriti sistem kewangan. Tindakan penyeliaan seperti teguran dan arahan lazim digunakan untuk memperbaiki kelemahan yang kurang serius dalam amalan pematuhan, tadbir urus dan pengurusan risiko. Selain itu, tindakan penguatkuasaan formal seperti penalti dan denda monetari pentadbiran dikenakan ke atas kes-kes pelanggaran keperluan pengawalseliaan Bank yang serius dan aktiviti yang salah dari segi undang-undang, yang boleh menimbulkan risiko yang tidak wajar kepada orang ramai atau menjelaskan keyakinan masyarakat terhadap sistem kewangan. Pada tahun 2020, majoriti tindakan campur tangan Bank (99%) merupakan tindakan penyeliaan manakala baki 1% lagi merupakan tindakan penguatkuasaan dalam bentuk penalti monetari pentadbiran terhadap dua institusi berlesen. Tindakan penyeliaan yang lebih kerap dilaksanakan berbanding dengan tindakan penguatkuasaan adalah setara dengan peningkatan tahap pematuhan dalam kalangan institusi pelapor.

Pada tahun 2020, Bank telah mengambil sebanyak 277 tindakan penyeliaan dan penguatkuasaan terhadap institusi-institusi. Hampir tiga perempat daripadanya merupakan tindakan ke atas institusi yang bukan di bawah pengawalan Bank (Rajah 2). Kebanyakan kes ini mempunyai tahap keseriusan yang rendah dan melibatkan ketidakpatuhan berkaitan dengan eksport, yang berpunca daripada kekurangan kesedaran atau kefahaman tentang peraturan yang sedia ada. Dalam usaha berterusan untuk meningkatkan tahap kesedaran mengenai keperluan pengawalseliaan yang berkaitan, Bank terus mengadakan taklimat secara berkala untuk para pengekspor dan persatuan perdagangan, menghasilkan program latihan untuk kakitangan institusi perbankan dengan kerjasama *Asian Banking School*, serta berkongsi maklumat penting dan bahan tambahan secara meluas kepada persatuan PKS dan dewan perniagaan.

Bank turut membendung pelbagai aktiviti kewangan haram dengan mengenakan perintah pemberhentian dan larangan (*cease and desist order*) kepada lapan pengendali perniagaan perkhidmatan wang haram dan menjalankan siasatan jenayah terhadap 10 pengendali lain. Usaha-usaha Bank juga berjaya memperoleh enam sabitan kesalahan undang-undang berkaitan dengan perniagaan perkhidmatan wang haram, pengambilan deposit secara haram dan aktiviti pengubahan wang haram, dengan jumlah denda yang bernilai RM1.3 bilion dan hukuman penjara kepada para pesalah.

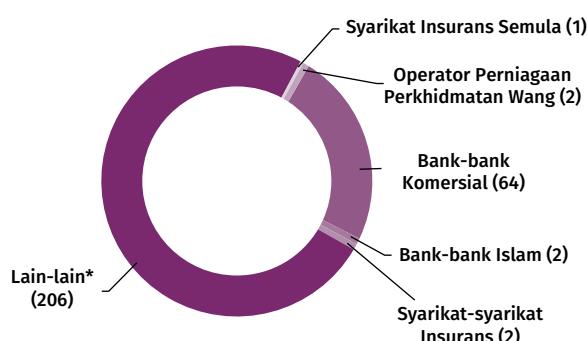
Pada tahun 2020, penambahbaikan telah dibuat terhadap Rangka Kerja Penguatkuasaan dan Penalti

Rajah 1: Bilangan kes pada tahun 2020 mengikut jenis dan ciri kesalahan



Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 2: Bilangan tindakan yang diambil pada tahun 2020 mengikut jenis institusi



*Individu dan entiti yang tidak dikawal selia oleh Bank

Sumber: Bank Negara Malaysia

Bank serta proses penilaian untuk memperjelas penggunaan prinsip-prinsip kesetaraan dan ketekalan di samping meningkatkan ketelusan. Sejak dengan matlamat untuk meningkatkan ketelusan, semua tindakan penguatkuasaan yang diambil oleh Bank telah disiarkan dalam laman sesawang Bank sejak tahun 2019. Perubahan juga dibuat untuk meningkatkan kecekapan tindakan penguatkuasaan dan penyelesaian apabila kesalahan atau pelanggaran telah dibuktikan.

Langkah selanjutnya

Walaupun Malaysia berada dalam landasan pemulihan, ketidakpastian berhubung dengan COVID-19 dan kesan struktur terhadap sektor ekonomi tertentu akan terus memberikan cabaran dalam tempoh jangka pendek. Oleh itu, keutamaan pengawalan dan penyeliaan pada tahun 2021 akan terus tertumpu pada usaha mengenal pasti dan bertindak balas terhadap risiko yang muncul sambil membina asas bagi menyokong pemulihan ekonomi yang pantas dan mampan. Inisiatif yang sedia ada juga akan diteruskan supaya sistem kewangan kekal pada kedudukan yang baik untuk menyokong ekonomi benar dalam peralihan transformasi yang dibawa oleh teknologi baharu, peserta baharu dan perubahan struktur dalam ekonomi.

Usaha pengawalan dan penyeliaan pada tahun 2021 akan tertumpu pada langkah menambah baik rangkuman risiko dan tahap tindak balas dasar pengawalseliaan yang ditetapkan oleh Bank. Usaha ini juga akan meningkatkan daya tahan dan kemampuan jangka panjang institusi-institusi kewangan dari segi kewangan dan operasi. Bank akan terus memberikan tumpuan pada ujian tekanan dan simulasi krisis serta pengurusan risiko teknologi memandangkan perkhidmatan kewangan begitu pantas beralih daripada ruang fizikal kepada platform maya. Penghalusan rangka kerja pengawalan dan penyeliaan yang sedia ada pada tahun 2021 akan turut mengambil kira teknologi dan model perniagaan baharu yang diterima pakai oleh institusi kewangan, termasuk peserta baharu dalam sistem kewangan seperti bank digital.

Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Inklusif

Bank komited untuk menggalakkan sistem kewangan yang progresif dan inklusif yang mampu memberikan perkhidmatan terbaik bagi memenuhi keperluan ekonomi Malaysia.

Pada tahun 2020, Bank meneruskan usaha untuk membangunkan sektor kewangan meskipun berhadapan dengan cabaran untuk menguruskan dan bertindak balas terhadap pandemik COVID-19. Bank menumpukan usahanya ke arah mempercepat pendigitalan perkhidmatan kewangan, memperdalam pasaran kewangan, mempertingkat akses kepada pembiayaan dan rangkuman kewangan, serta membina daya tahan kewangan.

Mempercepat pendigitalan perkhidmatan kewangan

Bagi individu dan perniagaan, pendigitalan akan menyumbang kepada cara yang lebih mudah, pantas dan murah untuk mengakses perkhidmatan serta mengurus kewangan mereka. Menyedari akan hal ini, Bank berusaha untuk memastikan peraturan-peraturannya responsif terhadap inovasi digital yang bertujuan untuk memberi perkhidmatan yang lebih baik kepada masyarakat, di samping memastikan institusi kewangan dapat menguruskan risiko yang berkaitan dengan berkesan.

Susulan tercetusnya pandemik itu, terdapat peralihan yang lebih cepat ke arah perkhidmatan kewangan dalam talian. Pada tahun 2020, urus niaga perbankan dalam talian meningkat sebanyak 49%, sementara urus niaga e-dompet¹ (*e-wallet*) meningkat sebanyak 131% berbanding dengan

tempoh yang sama pada tahun 2019 (lebih banyak trend boleh dilihat dalam bab “Menggalakkan Sistem Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap”). Untuk terus menyokong penggunaan perkhidmatan kewangan dalam talian yang kian meningkat, Dokumen Dasar mengenai Kenali Pelanggan Anda Menerusi Platform Digital (*electronic know-your-customer, e-KYC*) telah dikeluarkan pada bulan Jun 2020. Penyelesaian e-KYC membolehkan pelanggan membuka akaun secara digital pada bila-bila masa dan di mana sahaja. Sebagai gerbang ke arah pendigitalan, e-KYC diharapkan dapat membuka jalan untuk inovasi yang lebih besar dan penyediaan perkhidmatan kewangan digital secara menyeluruh. Beberapa institusi kewangan, termasuk institusi perbankan, pengeluar e-wang dan penyedia perkhidmatan pengiriman wang telah mula menerima pakai penyelesaian e-KYC, dan lebih banyak lagi institusi dijangka menyusul pada tahun 2021.

Bank telah mengeluarkan Dokumen Dasar mengenai Rangka Kerja Pelesenan Bank Digital pada 31 Disember 2020. Pelesenan institusi-institusi yang baharu dengan model perniagaan yang inovatif dijangka mampu menyumbang kepada ekonomi dan kesejahteraan rakyat Malaysia. Menerusi penggunaan platform teknologi yang tangkas serta analisis data, bank digital dijangka dapat memperluas penawaran produk dan perkhidmatan perbankan yang lebih bersasar bagi menyelesaikan masalah pengguna Malaysia, terutamanya untuk segmen pengguna yang tidak atau kurang mendapat perkhidmatan kewangan. Bank akan menerima pakai rangka kerja kawal selia yang setara di samping menghendaki bank-bank digital untuk mematuhi had dedahan agregat aset pada tahun-tahun awal operasi. Langkah-langkah ini disasarkan untuk mengurangkan halangan kemasukan, sambil membolehkan Bank membuat pemerhatian terhadap risiko. Dengan penerbitan Dokumen Dasar tersebut, Bank telah mula menerima permohonan lesen hingga 30 Jun 2021.

¹ Wang elektronik (*e-wang* atau *e-money*) yang berdasarkan rangkaian dan boleh diakses melalui Internet, telefon bimbit atau peranti lain.

Sehingga lima lesen akan dipertimbangkan untuk pemohon yang layak menjelang suku pertama tahun 2022. Pemohon-pemohon yang berjaya perlu menunjukkan bahawa mereka mempunyai cadangan nilai yang kukuh yang memberikan tumpuan perkhidmatan pada segmen yang tidak atau kurang mendapat perkhidmatan kewangan serta mempunyai kemampuan untuk memenuhi keperluan pengawalseliaan demi memelihara kestabilan sistem kewangan.

Dalam beberapa tahun kebelakangan ini, kemajuan yang ketara dapat diperhatikan dalam penggunaan teknologi dalam pasaran kewangan. Matlamat Bank adalah untuk meningkatkan kecekapan serta ketelusan dalam proses pengantaraan dan penentuan harga. Pada tahun 2020, pendigitalan dalam pasaran kewangan tempatan terus mencapai kemajuan dalam bidang perdagangan pertukaran asing. Susulan penerbitan Rangka Kerja bagi Platform Perdagangan Elektronik (*Electronic Trading Platforms, ETP*) pada tahun 2019, Bank pada tahun 2020 telah meluluskan tiga pengendali ETP global untuk memberikan perkhidmatan mereka sebagai pengantara dalam pasaran kewangan Malaysia. Perkembangan ini telah menyumbang kepada pendigitalan pasaran kewangan, sekali gus membantu meningkatkan pengaturan kerja dari jarak jauh semasa pandemik. Perdagangan melalui ETP mencakupi hampir 19% daripada urus niaga perdagangan pertukaran asing tempatan berikutnya pengendali ETP yang diluluskan telah memulakan operasi mereka.

Sandbox Pengawalseliaan Teknologi Kewangan (*Sandbox*) terus memainkan peranan penting untuk mendorong inovasi dalam sektor kewangan. Yang paling ketara ialah minat yang semakin meningkat daripada pemohon yang menyediakan penyelesaian *Insurtech* seperti insurans digital secara menyeluruh, broker insurans digital dan perniagaan pengagregatan kewangan. Perkembangan ini bergerak senada dengan agenda Bank untuk meningkatkan penembusan insurans, sekali gus memperdalamkan rangkuman kewangan di Malaysia. Pada tahun 2020, sebuah syarikat pengendali takaful telah mendapat kelulusan untuk menguji secara langsung produk takaful keluarga rakan setara (*peer-to-peer, P2P*) dalam Sandbox. Sementara itu, empat syarikat teknologi kewangan (*fintech*) telah maju ke tahap persiapan², untuk menjalankan ujian secara langsung ke atas penyelesaian mereka. Walau bagaimanapun, sebilangan besar pemohon pada tahun itu telah menarik diri atau

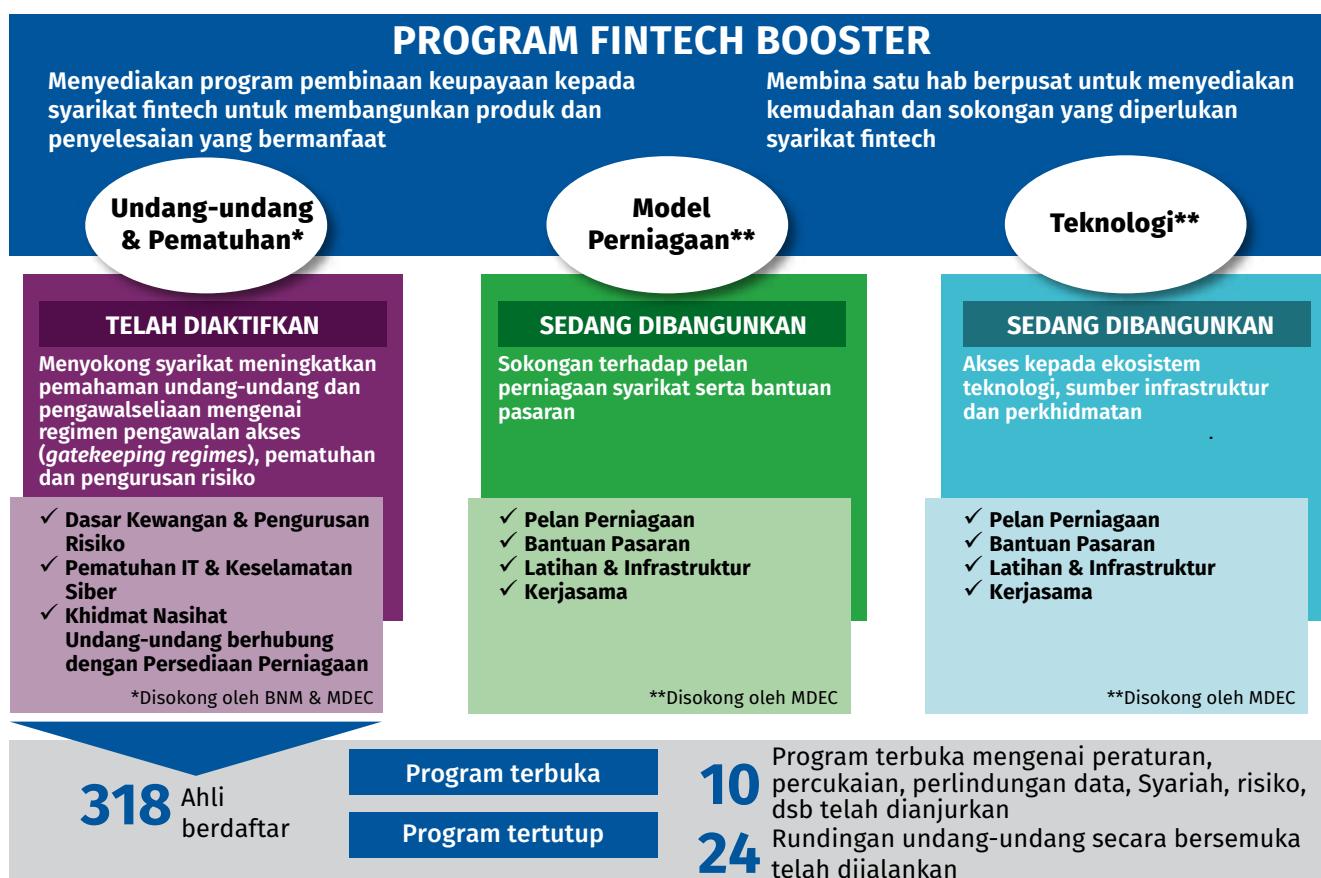
permohonan mereka tidak memenuhi kriteria untuk menjalankan ujian dalam Sandbox. Hal ini berlaku lazimnya disebabkan oleh penyelesaian inovatif yang dicadangkan tidak mempunyai apa-apa halangan pengawalselian yang mewajarkannya untuk menjalani ujian dalam Sandbox atau pemohon kurang bersedia dari segi operasi untuk menguji inovasi mereka secara langsung.

Bank juga giat mengambil langkah untuk memudahkan inovasi yang lebih meluas melangkaui penyelesaian fintech. Untuk tujuan ini, Kumpulan Penggerak Teknologi Kewangan (*Financial Technology Enabler Group, FTEG*), satu kumpulan kerja dalaman bersilang fungsi yang ditubuhkan pada bulan Jun 2016 untuk menyokong Bank dalam dasar pengawalseliaan dan strategi pembangunan bagi penggunaan inovasi teknologi dalam industri perkhidmatan kewangan Malaysia telah diberikan nama baharu iaitu Kumpulan Teknologi dan Inovasi Kewangan (*Financial Technology and Innovation Group, FinTIG*). Menyedari skop inovasi kewangan yang terus berkembang, perubahan nama pada kumpulan ini mencerminkan mandat FinTIG yang diperluas bagi mencakupi inovasi yang bukan dipacu oleh teknologi, seperti perubahan dalam model perniagaan, saluran pengedaran dan reka bentuk produk yang mungkin tidak melibatkan penggunaan teknologi baharu. Seiring dengan perkembangan ini, Sandbox juga dikaji semula bagi mencakupi inovasi yang tidak didorong oleh teknologi. Jabatan Pembangunan Kewangan dan Inovasi (*Financial Development and Innovation, FDI*) Bank berfungsi sebagai pusat hubungan utama (fintech@bnm.gov.my) untuk Bank dalam hal-hal yang berkaitan fintech. FDI, sebagai sekretariat kepada FinTIG bekerjasama rapat dengan anggota FinTIG ke arah menggalakkan inovasi.

Bagi menyokong pembangunan keseluruhan ekosistem fintech yang dinamik di Malaysia, Bank bekerjasama dengan Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia (*Malaysia Digital Economy Corporation, MDEC*) untuk melancarkan program Fintech Booster pada bulan Ogos 2020 (Gambar Rajah 1). Program yang berfungsi sebagai platform untuk menghubungkan syarikat fintech dengan peserta

² Setelah mendapat persetujuan Bank untuk menyertai Sandbox, pemohon dianggap telah maju ke Tahap 2 (tahap persiapan) iaitu pemohon akan berbincang dengan Bank mengenai perinciannya (misalnya parameter pengujian, strategi untuk keluar dan rancangan peralihan) sebagai persiapan untuk peringkat ujian langsung yang selanjutnya.

Gambar Rajah 1: Program Fintech Booster



Sumber: Malaysia Digital Economy Corporation (MDEC)

dan pihak berkepentingan lain dalam ekosistem ini bermatlamat untuk menyediakan syarikat fintech membina keupayaan dan sokongan berkaitan dengan hal-hal perundangan dan pematuhan, pembangunan perniagaan dan akses kepada sumber teknologi untuk meningkatkan prospek inovasi kewangan yang berdaya maju dan berjaya. Bank menyokong program tersebut melalui bahagian Perundangan dan Pematuhan manakala bahagian Model Perniagaan dan Teknologi dipantau oleh MDEC dengan sokongan rakan strategiknya.

Memperdalam pasaran kewangan

Pada tahun 2020, Bank meneruskan inisiatif pembangunan yang sedang dilaksanakan. Inisiatif ini bertujuan untuk menambah baik akses pasaran dan mudah tunai selanjutnya dalam pasaran kewangan domestik. Yang pertama, Bank mengambil

langkah untuk meningkatkan kedudukan Malaysia sebagai destinasi pelaburan yang menarik untuk pelabur global. Semasa pandemik, interaksi dengan peserta pasaran global diteruskan meskipun secara maya. Kedua, melalui kerjasama dengan pihak berkepentingan dalam pasaran domestik, Bank melaksanakan inisiatif untuk memperdalam mudah tunai dalam pasaran bon kerajaan dan pasaran swap kadar faedah, yang menyumbang kepada penentuan harga pasaran yang lebih cekap dan menyediakan fleksibiliti yang lebih besar dalam pengurusan risiko. Selain itu, Dasar Pertukaran Asing (*Foreign Exchange Policy*, FEP) telah diperhalusi untuk menambah baik keadaan lindung nilai bagi syarikat dan pelabur. Secara keseluruhan, langkah-langkah ini telah mengukuhkan lagi daya tahan dan daya tarikan pasaran kewangan domestik.

Gambar Rajah 2: Pedalaman Pasaran Kewangan

 Meningkatkan akses kepada pasaran kewangan Malaysia	 Langkah-langkah untuk memperdalam mudah tunai telah menghasilkan pasaran yang lebih bertenaga
Pemformalan Rangka Kerja Pembuat Pasaran Utama (Primary Market Maker, PMM) pada bulan April 2020 <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bank-bank PMM diberikan fleksibiliti membuat pasaran dan kini menerbitkan rujukan sebut harga USD/RM secara berterusan pada platform antarabangsa ✓ Nilai pertukaran asing (FX) yang berjumlah USD3.3 bilion telah diperantarakan oleh bank-bank PMM selepas waktu perdagangan KL pada tahun 2020 dengan spread bida-tawar yang kompetitif 	Kaedah penyelesaian yang dikaji semula untuk Kontrak Hadapan Sekuriti Kerajaan Malaysia (MGS) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontrak hadapan MGS dinaik taraf sebagai instrumen lindung nilai alternatif yang lebih baik menerusi usaha sama dengan Bursa Malaysia, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia dan pembuat pasaran utama untuk mengkaji semula kaedah penyelesaian, iaitu, daripada penyampaian wang tunai kepada penyampaian secara fizikal
Penyenaraian bon kerajaan Malaysia di bawah Rejim Dikecualikan Bursa Malaysia <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pasaran bon domestik yang lebih mudah dilihat dan telus untuk menarik minat pelabur jangka panjang dan pada masa yang sama meningkatkan pemprofilan pasaran bagi terbitan MGS/MGII 	Lelongan bon kerajaan yang dibentuk untuk menyerlahkan peningkatan pembukaan semula <ul style="list-style-type: none"> ✓ Terbitan bon individu yang lebih besar dalam pasaran untuk mudah tunai pasaran bon yang lebih baik ✓ Memberi jejakkan indeks yang lebih mudah oleh pelabur bon pasif di seluruh dunia
Interaksi berterusan dengan para peserta pasaran kewangan global <ul style="list-style-type: none"> ✓ Perundingan bersama pelabur yang berkesan oleh FMAM-BNM melalui persidangan video dengan pengurus portfolio, pedagang dan kustodian pada peringkat global ✓ Interaksi berterusan dengan pelabur asing dan penyedia indeks bon untuk menjelaskan tentang dokumentasi, FX pihak ketiga dan keperluan sebelum pendanaan (pre-funding) 	Persekutuan lindung nilai yang lebih baik untuk syarikat dan pelabur <ul style="list-style-type: none"> ✓ Para pengeksport mempunyai lindung nilai semula jadi yang lebih baik kerana hasil yang kurang daripada RM200,000 dikenakan denda ✓ Pemastautin boleh melindung nilai obligasi mata wang asing sehingga tempoh asas dan diberikan fleksibiliti untuk membatalkan kedudukan lindung nilai mereka sebagai tindak balas kepada perubahan dalam pasaran
Program perintis memberi fleksibiliti bagi swap kadar faedah (IRS) pada bulan November 2020 <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bank-bank bukan pemastautin boleh berurus niaga dalam IRS secara langsung dengan bank-bank dalam pesisir atau melalui Pejabat Luar Negara yang Dilantik (AOO) mereka tanpa komitmen kukuh ✓ Berdasarkan maklum balas positif usaha rintis ini, Bank mengumumkan liberalisasi pasaran IRS tempatan apabila semua bank tempatan dan AOO mereka boleh melakukan dagangan IRS dengan bank bukan pemastautin tanpa komitmen kukuh berkuat kuasa 15 Mac 2021 	

Meningkatkan akses kepada pembiayaan dan rangkuman kewangan

Rangkuman kewangan penting untuk mewujudkan masyarakat yang lebih saksama. Pandemik COVID-19 terus menyerlahkan perlunya untuk menyokong dan melindungi segmen masyarakat yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan, terutamanya bagi mereka yang terjejas dengan ketara. Sejajar dengan perkembangan ini, Bank terus mempergiatkan langkah-langkah untuk memajukan rangkuman kewangan.

Tumpuan penting pada tahun 2020 adalah untuk memastikan akses kepada pembiayaan yang berterusan untuk PKS dalam keadaan perniagaan yang sangat mencabar. PKS memberikan sumbangan yang cukup besar kepada ekonomi Malaysia, iaitu hampir 39%³ daripada KDNK dan mewujudkan hampir 50% daripada jumlah

guna tenaga. Namun, penampang tunai mereka yang secara relatif rendah dan margin keuntungan yang lebih kecil menjadi semakin teruk akibat pandemik, lantas menyebabkan mereka lebih mudah mengalamikekangan aliran tunai dan pembiayaan. Bagi membantu PKS menghadapi pandemik itu, Bank telah meningkatkan dengan ketara peruntukan bantuan pembiayaan di bawah Dana BNM untuk PKS (Dana BNM) daripada RM9.1 bilion kepada RM23.1 bilion. Kemudahan⁴ di bawah Dana BNM telah disalurkan melalui institusi kewangan dan bertujuan untuk memberikan bantuan tunai segera kepada PKS yang sangat terkesan, menyokong pemulihan sektor-sektor ekonomi yang teruk terjejas dan meningkatkan keupayaan inovatif PKS yang berteknologi tinggi. Dana BNM menjadi pelengkap kepada pembiayaan PKS yang lebih besar yang diberikan

⁴ Kemudahan di bawah Dana BNM termasuk Kemudahan Bantuan Khas (SRF), Kemudahan Agromakanan (AF), Kemudahan Automasi dan Digital PKS (ADF), Kemudahan Semua Sektor Ekonomi (AES), Kemudahan Perusahaan Mikro (MEF), Pembiayaan Pelancongan PENJANA (PTF), Kemudahan Bantuan dan Pemulihan Bersasar (TRRF) dan Kemudahan Teknologi Tinggi - Aspirasi Pelaburan Nasional (HTF-NIA). Untuk keterangan lanjut, sila rujuk www.bnm.gov.my/covid19/

⁵ Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

oleh institusi kewangan. Institusi kewangan telah mengeluarkan sejumlah RM256.8 bilion dalam bentuk pinjaman/pembentukan kepada PKS pada tahun 2020, dengan lebih banyak akaun diluluskan berbanding dengan tahun sebelumnya (2020: 145,993 akaun; 2019: 115,498 akaun). Dana BNM telah membantu untuk menampung perniagaan dan melindungi pekerjaan, dengan kira-kira RM6.0 bilion dana masih tersedia untuk permohonan baharu oleh PKS pada pertengahan bulan Mac 2021. Fakta utama berkenaan Dana BNM disediakan dalam Gambar Rajah 3. Di samping memperuntukkan sejumlah dana, Bank juga memberikan sokongan kepada skim jaminan kredit yang telah disediakan untuk terus menggalakkan pinjaman bank dalam persekitaran risiko yang meningkat.

Dana-dana Bank memanfaatkan lebih daripada 32,000 PKS dan menyokong kira-kira 596,600 pekerjaan.

Memandangkan persekitaran akan terus mencabar, Bank berusaha untuk memastikan dana-dana Bank untuk PKS adalah responsif terhadap cabaran yang dihadapi dalam jangka masa terdekat, sambil menyokong kemampuan mereka untuk melakukan transformasi dan menyesuaikan diri dengan norma baharu yang akan meningkatkan lagi potensi pertumbuhan Malaysia pada masa hadapan. Bank terus melaksanakan langkah-langkah aktif untuk meningkatkan kesedaran dan menangani kebimbangan PKS berhubung dengan kemudahan yang mempunyai permintaan secara relatif rendah, seperti Pembiayaan Pelancongan PENJANA (PENJANA Tourism Financing, PTF), yang dibelenggu oleh prospek perniagaan yang lemah dalam sektor itu. Walau bagaimanapun, pengambilan yang lebih rendah memberikan Bank fleksibiliti untuk memperuntukkan semula sumber kepada keperluan mendesak PKS lain. Hal ini dicerminkan oleh penambahan saiz Kemudahan Automasi dan Digital PKS (*SME Automation and Digitalisation Facility, ADF*) yang diumumkan pada bulan Mac 2021 iaitu daripada RM300 juta kepada RM1 bilion. Penambahan ini adalah bagi menggalakkan PKS di seluruh sektor untuk mengautomasikan proses dan mendigitalkan operasi yang boleh memberikan sokongan yang lebih baik terhadap pemulihan dan produktiviti mereka dalam persekitaran selepas pandemik.

Untuk memberikan PKS akses sehenti kepada bantuan penstruktur semula hutang serta pendidikan kewangan dan khidmat nasihat kewangan yang khusus dan menyeluruh, fungsi Skim Penyelesaian Pinjaman Kecil (*Small Debt Resolution Scheme, SDRS*) telah dipindahkan ke Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) pada 1 September 2020. Dengan rangkaian kemudahan dalam talian AKPK yang meluas dan 12 cawangan di seluruh negara, pemindahan ini akan memberikan PKS akses yang lebih mudah kepada perkhidmatan penstruktur semula hutang serta memperkuuh kemampuan SDRS untuk menguruskan PKS yang memerlukan bantuan penyelesaian hutang. Seterusnya, meja bantuan khas untuk perniagaan mikro⁵ yang ditubuhkan di AKPK pada bulan November 2020 bertindak sebagai saluran tambahan kepada perusahaan mikro untuk mendapatkan bantuan bayaran balik pinjaman bersasar dan nasihat kewangan secara percuma. Satu perkembangan yang ketara ialah susulan pemindahan fungsi SDRS ke AKPK dan penamatkan tempoh moratorium automatik pada bulan September 2020, bilangan PKS yang dibantu oleh Bantuan Pembayaran Balik kepada PKS⁶ (*Repayment Assistance to SMEs, RAS*) AKPK meningkat sebanyak 48% pada bulan September hingga Disember 2020, berbanding dengan lapan bulan pertama pada tahun itu.

Institusi Kewangan Pembangunan (IKP) kekal penting dalam memperluaskan akses kepada pembentukan. IKP memainkan peranan kitaran berbalas semasa pandemik bagi merapatkan jurang pembentukan dalam sektor ekonomi strategik dan membantu golongan yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan. Pada tahun 2020, jumlah pinjaman/pembentukan terkumpul oleh IKP mencatatkan pertumbuhan sebanyak 7.7% kepada RM153.7 bilion (akhir tahun 2019: -0.3% kepada RM142.7 bilion), disokong oleh permintaan daripada sektor isi rumah, pertanian dan perdagangan am.

IKP juga telah memberikan sokongan serta bantuan kepada segmen yang berisiko lebih tinggi yang lazimnya tidak mendapat perkhidmatan daripada bank perdagangan dan yang terjejas akibat pandemik itu. Hal ini termasuk bantuan kewangan untuk perniagaan agromakanan, operator pelancongan, perniagaan perkhidmatan wang dan inap desa. Selain itu, IKP terlibat sebagai pentadbir

⁵ Meja bantuan perniagaan mikro boleh diakses melalui www.akpk.org.my/microhelpdesk

⁶ Terdiri daripada SDRS dan Program Pengurusan Hutang (*Debt Management Program, DMP*) untuk pemilik tunggal.

Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Inklusif

Gambar Rajah 3: Dana BNM untuk PKS dalam Angka – Fakta utama kemudahan terpilih pada tahun 2020

Dana secara bersasar memenuhi keperluan pembiayaan PKS dalam keadaan pandemik COVID-19

Fakta utama kemudahan terpilih¹

	Kemudahan Bantuan Khas	Kemudahan Agromakanan	Kemudahan Automasi & Digital PKS ²	Pembiayaan Pelancongan PENJANA	Kemudahan Bantuan & Pemulihan Bersasar	Kemudahan Teknologi Tinggi – Aspirasi Pelaburan Nasional
SRF	AF	ADF	PTF	TRRF	HTF-NIA	
MATLAMAT	MENGURANGKAN KEKANGAN ALIRAN TUNAI	MENINGKATKAN PENGETAHUAN DAN EKSPORT MAKANAN	MEMBERIKAN INCENTIF KEPADA AUTOMASI DAN PENDIGITALAN	MEMBANTU SEKTOR PELANCONGAN	MENYOKONG BANTUAN DAN PEMULIHAN SEKTOR PERKHIDMATAN	MENYOKONG SEKTOR BERTEKNOLOGI TINGGI DAN INOVATIF
TARikh DIUMUMKAN	27 FEB 2020	27 FEB 2020³	27 FEB 2020	30 JUL 2020	06 NOV 2020	15 DEC 2020
JUMLAH PERUNTUKAN	RM 10.0 BILION⁴	RM 1.5 BILION	RM 1.0 BILION⁵	RM 0.6 BILION⁶	RM 4.0 BILION⁷	RM 0.8 BILION⁸
BAKI PERUNTUKAN	DIGUNAKAN SEPENUHNYA	RM 0.2 BILION	RM 0.8 BILION	RM 0.5 BILION	RM 2.7 BILION	RM 0.8 BILION
KADAR KELULUSAN	78%	91%	83%	64%	88%	100%

¹ Setakat 17 Mac 2021

² Di bawah Kemudahan untuk Semua Sektor Ekonomi (All Economic Sector, AES)

³ Merujuk tarikh peruntukan ditambah untuk AF, iaitu kemudahan yang sedia ada

⁴ Peruntukan SRF telah ditambah pada bulan Mac 2020 (daripada RM2 bilion kepada RM5 bilion) dan bulan Mei 2020 (RM5 bilion kepada RM10 bilion)

⁵ Peruntukan ADF telah ditambah pada bulan Mac 2020 (daripada RM0.3 bilion kepada RM1 bilion)

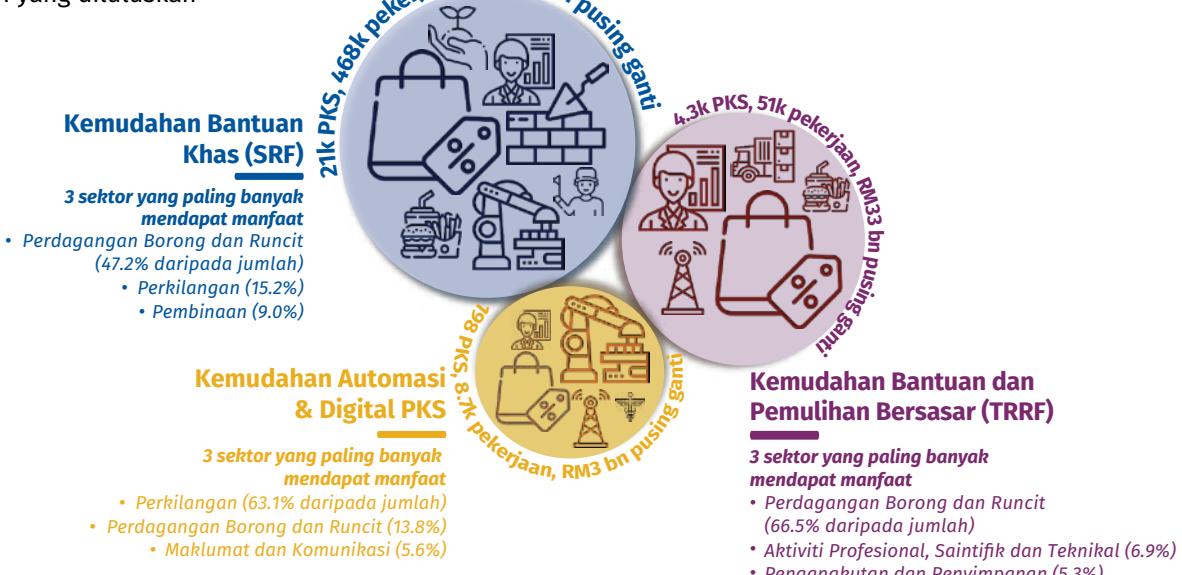
⁶ Daripada jumlah awal sebanyak RM1 bilion, sebanyak RM200 juta telah diperuntukkan semula kepada Kemudahan Bantuan Bencana (DRF) pada bulan Februari 2021 dan RM200 juta kepada ADF pada bulan Mac 2021

⁷ Peruntukan TRRF telah ditambah pada bulan Februari 2021 (daripada RM2 bilion kepada RM4 bilion)

⁸ Daripada jumlah awal sebanyak RM 1 bilion, sebanyak RM200 juta telah diperuntukkan semula kepada ADF pada bulan Mac 2021

... mengekalkan perniagaan dan pekerjaan yang membantu menstabilkan ekonomi

Profil akaun yang diluluskan^{1,2}



¹ Setakat 24 Februari 2021

² Jumlah pusing ganti jualan PKS adalah seperti yang dilaporkan dalam permohonan untuk dana

Sumber: Bank Negara Malaysia

Mengalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Inklusif

utama untuk pelbagai skim pembiayaan yang diperkenalkan oleh Kerajaan dan Bank di bawah pakej rangsangan PRIHATIN, PENJANA, PERMAI dan PEMERKASA yang diumumkan baru-baru ini. Pakej-pakej ini bertujuan untuk meneruskan operasi perniagaan kecil dan perusahaan mikro. Pada akhir tahun 2020, sebanyak 30,905 perusahaan mikro mendapat manfaat daripada RM833.7 juta pembiayaan yang disediakan oleh IKP di bawah skim PRIHATIN dan PENJANA. Selain pembiayaan, lebih daripada 68,900 perniagaan dan 1,625,000 individu diberikan moratorium selama 6 bulan ke atas pembayaran balik pembiayaan oleh IKP. Langkah ini memberikan sokongan yang tepat pada masanya kepada isi rumah dan PKS yang mudah terjejas dalam sektor ekonomi utama pada tahun yang mencabar itu.

Pada tahun 2020, Bank telah memperkenalkan dan mempertingkatkan beberapa keperluan dasar

dalam usaha untuk menjajarkan dan meningkatkan hasil pembangunan IKP dengan lebih baik yang berpandukan kepada prinsip-prinsip yang ditetapkan oleh Rangka Kerja Pengukuran Prestasi (*Performance Measurement Framework, PMF*). Keperluan ini, yang tertumpu pada perancangan strategik korporat dan pelaporan kewangan IKP, bertujuan untuk menginstitusikan objektif dan mandat pembangunan dalam strategi dan aktiviti perniagaan IKP, dan menjajarkan seterusnya pencapaian IKP dengan keutamaan pembangunan negara.

Bagi memastikan akses yang berterusan kepada pembiayaan pada tempoh kawalan pergerakan, Bank telah bekerjasama dengan Kerajaan Negeri dan IKP untuk memastikan kesinambungan operasi bank-bank ejen. Di samping itu, Bank bekerjasama dengan institusi kewangan yang berkenaan untuk menyediakan mesin ATM dan kaunter bergerak

Gambar Rajah 4: Bidang utama dalam meningkatkan ekosistem pembiayaan bagi PKS dan individu dalam keadaan pandemik COVID-19

1 Memperlengkap usaha Kerajaan dan institusi kewangan untuk membantu PKS dalam mengharungi pandemik ini dan kembali pulih



2 Mengukuhkan keupayaan untuk menyediakan bantuan penstrukturkan semula hutang secara khusus dan menyeluruhi



3 Mempertingkatkan peranan timbal balik dan pembangunan oleh IKP



¹ Data yang dipetik merujuk data kumulatif sejak penubuhan SDRS pada tahun 2003 dan AKPK pada tahun 2006

di komuniti luar bandar dan pedalaman bagi memudahkan penyaluran bantuan Kerajaan. Selain Bank Bergerak sedia ada yang ditawarkan oleh institusi kewangan, Bank juga berusaha untuk mewujudkan saluran alternatif yang baharu seperti mesin ATM mudah alih bagi meningkatkan lagi penyampaian perkhidmatan kewangan asas di seluruh negara.

Perbankan ejen terus berkhidmat sebagai saluran penting untuk menyediakan akses yang mudah kepada perkhidmatan kewangan di kawasan pedalaman yang mempunyai hubungan terhad, lantas menjana kesan limpahan yang positif kepada masyarakat secara lebih meluas. Pada sembilan bulan pertama tahun 2020, sebanyak 17.1 juta urus niaga perkhidmatan kewangan asas bernilai RM1.6 bilion telah dilakukan di bank-bank ejen (Januari - September 2019: 20.8 juta urus niaga, berjumlah RM1.9 bilion). Sejak pengenalan inisiatif perbankan ejen pada tahun 2012, bank-bank ejen telah memberi kemudahan kepada 212 juta urus niaga, berjumlah RM17.9 bilion pada akhir bulan September 2020. Dari segi kebolehcapaian, 95% daripada daerah kecil atau Dewan Undangan Negeri (DUN) kini mempunyai akses kepada perkhidmatan kewangan asas (2011: 46%).

Membina daya tahan melalui tawaran produk kewangan yang inklusif

Pada tahun 2020, Bank juga berusaha untuk membangunkan lagi landskap insurans mikro dan takaful mikro Malaysia. Inisiatif utama dalam bidang ini ialah semakan rangka kerja Perlindungan Tenang, yang dilancarkan pada tahun 2017, bagi menggalakkan penyediaan dan pengambilan penyelesaian insurans dan takaful yang bermakna bagi golongan yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan. Prinsip-prinsip utama dan kemajuan inisiatif Perlindungan Tenang ditunjukkan dalam Gambar Rajah 5.

Semakan rangka kerja Perlindungan Tenang termasuklah fleksibiliti sesuai-untuk-tujuan (*fit-for-purpose*) bagi menggalakkan inovasi dan menangani cabaran dari segi penawaran produk. Sebagai contoh, lebih banyak entiti akan dibenarkan untuk mengedar produk

Perlindungan Tenang. Selanjutnya, entiti-entiti tersebut akan diberikan fleksibiliti operasi tambahan dan produk Perlindungan Tenang boleh digabungkan dengan produk kewangan lain sekiranya penggabungan tersebut didapati akan mendorong kepada pengambilan produk perlindungan yang lebih tinggi untuk manfaat segmen yang disasarkan tanpa meningkatkan risiko dengan nyata. Pada masa yang sama, penanggung insurans dan pengendali takaful (*Insurers and Takaful Operators, ITO*) juga dikehendaki mematuhi parameter yang ditetapkan apabila mereka bentuk produk untuk memastikan produk Perlindungan Tenang memberikan perlindungan dan manfaat yang mempunyai nilai yang berpatutan untuk wang (*good value-for-money*) untuk memelihara kepentingan pengguna.

Menyedari akan kepentingannya, Kerajaan Malaysia juga telah mengumumkan insentif dalam Belanjawan 2021 untuk mempromosikan produk Perlindungan Tenang. Antara insentif ini termasuk baucar RM50 untuk penerima yang layak dan pelanjutan tempoh pengecualian duti setem selama lima tahun lagi untuk produk Perlindungan Tenang. Langkah-langkah ini dijangka dapat meningkatkan lagi pengambilan produk Perlindungan Tenang dan memperluas jaringan keselamatan kewangan untuk rakyat.

Bank telah mengadakan usaha komunikasi dan pendidikan bagi meningkatkan kesedaran dan pemahaman mengenai perlindungan insurans dan takaful dalam kalangan rakyat Malaysia. Melalui Jaringan Pendidikan Kewangan (*Financial Education Network, FEN*), Bank bekerjasama dengan industri insurans dan takaful untuk menganjurkan satu program pendidikan dan kesedaran sempena Bulan Literasi Kewangan pada bulan Oktober 2020 menggunakan platform webinar. Webinar tersebut menarik lebih daripada 27,000 penonton.

Melangkaui ruang insurans/takaful, Bank juga membantu dalam usaha industri untuk membangunkan ekosistem inovatif bagi perkhidmatan kewangan yang lebih inklusif. Usaha ini termasuk model perniagaan baharu yang melibatkan perkongsian antara penyedia perkhidmatan pembayaran dengan

Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Inklusif

Gambar Rajah 5: Prinsip utama dan kemajuan Perlindungan Tenang

Inisiatif ini yang dilancarkan pada tahun 2017 bertujuan untuk menggalakkan penanggung insurans dan pengendali takaful supaya menawarkan produk yang sesuai kepada segmen yang tidak atau kurang mendapat perkhidmatan kewangan, dan memenuhi prinsip yang berikut:



¹ Termasuk polisi/sijil individu dan berkumpulan

firma pengurusan dana untuk membolehkan pelaburan mikro dibuat, sekali gus memperluas akses kepada produk pengurusan kekayaan. Dalam bidang-bidang ini, Bank bekerjasama erat dengan pihak berkuasa pengawalseliaan yang berkaitan untuk meningkatkan serta memperhalusi peraturan yang sedia ada bagi mempermudahkan perkongsian tersebut, bermatlamatkan pemeliharaan kestabilan kewangan dan perlindungan pengguna.

Dalam memperkuuhkan daya tahan kewangan dan sosial, Bank juga terus menyokong kemajuan dan integrasi kewangan sosial dalam perkhidmatan kewangan Islam, terutamanya untuk segmen yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan. Perincian lebih lanjut mengenai inisiatif Bank untuk memajukan kewangan sosial dimuatkan dalam bab "Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif".

Langkah selanjutnya

Bagi tahun 2021, keutamaan Bank adalah menentukan pembangunan dan pengawalseliaan terpenting bagi tempoh lima tahun yang akan datang (2022 - 2026) di bawah pelan induk baharu untuk sektor kewangan (Pelan Induk 3.0). Keutamaan ini akan tertumpu pada usaha membolehkan teknologi dan inovasi yang didorong oleh data, meningkatkan daya saing sektor kewangan, memperluas akses dan penggunaan penyelesaian kewangan yang bertanggungjawab, dan memastikan pengantaraan kewangan kekal berkesan untuk menyokong keperluan ekonomi pada masa hadapan. Pelan Induk 3.0 juga akan memberikan penekanan terhadap peranan sektor kewangan sebagai pemangkin dalam memajukan agenda kemampanan, khususnya risiko berkaitan iklim untuk menyokong peralihan yang teratur ke arah ekonomi yang lebih lestari.

Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif

Bank terus komited untuk memajukan kewangan Islam dengan memberikan tumpuan pada usaha menyokong pemulihan ekonomi yang mampan, membina daya tahan sosial dan iklim serta memperkasakan perdagangan halal.

Pada tahun 2020, Bank menumpukan usaha ke arah memajukan kewangan Islam dalam menangani cabaran ekonomi yang timbul akibat pandemik. Tumpuan diberikan pada usaha meningkatkan sumbangan kewangan Islam dalam membantu pemulihan ekonomi, membina daya tahan sosial, menggalakkan daya tahan iklim serta memperkasakan perdagangan, perniagaan dan ekonomi digital.

Industri perbankan Islam dan takaful terus berdaya tahan dan tangkas dalam persekitaran ekonomi dan operasi yang sangat tidak menentu. Industri ini terus mencatatkan pertumbuhan yang kukuh, dengan bahagian pasarannya semakin bertambah daripada keseluruhan sistem kewangan. Industri ini juga mencatatkan penunjuk kekuuhan kewangan yang teguh (Gambar Rajah 1).

Mengurangkan kesan COVID-19 kepada perniagaan dan isi rumah

Industri perbankan Islam dan takaful mengambil langkah-langkah proaktif untuk membantu pelanggan yang terjejas akibat pandemik. Hal ini disokong oleh peranan aktif Majlis Penasihat Syariah (MPS) Bank Negara Malaysia yang mengeluarkan keputusan-keputusan penting sepanjang tahun 2020 untuk memberikan panduan pelaksanaan langkah-langkah bantuan yang selaras dengan prinsip Syariah. Hampir separuh daripada 15 mesyuarat MPS yang diadakan pada tahun 2020 tertumpu pada perbincangan

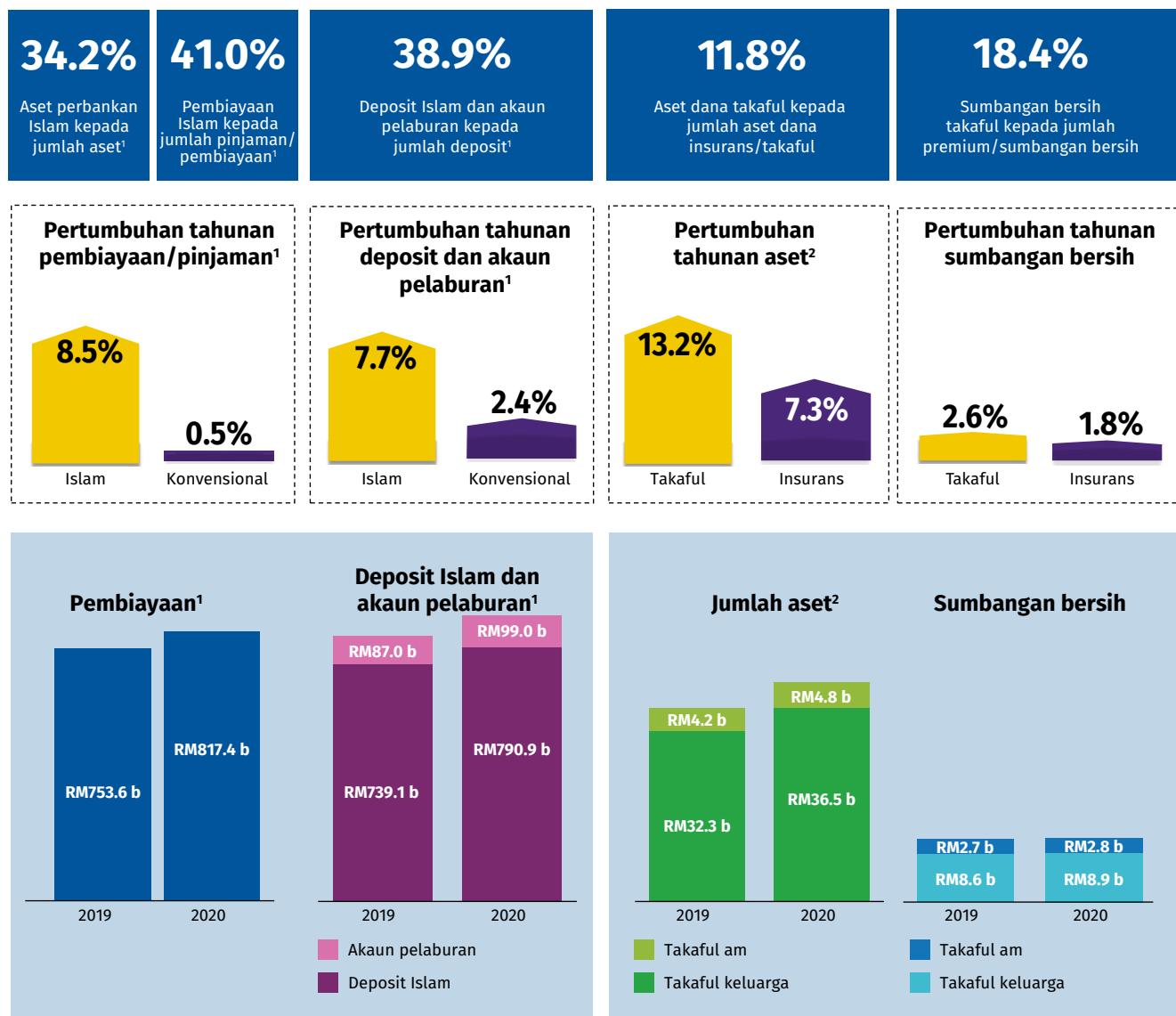
mengenai hal-hal Syariah yang berkaitan dengan langkah-langkah bantuan COVID-19. Keputusan-keputusan ini (Gambar Rajah 2) menumpukan pada usaha mengurangkan kesukaran kewangan yang dialami oleh pelanggan yang terjejas akibat pandemik.

Keputusan-keputusan MPS juga menjadi topik perbincangan utama pada Mesyuarat Autoriti Penasihat Syariah Berpusat dalam Kewangan Islam yang dianjurkan oleh Central Bank of the UAE pada bulan Mei 2020. Mesyuarat ini mempertemukan 40 sarjana Syariah dan pakar kewangan Islam dari tujuh negara, yang mempunyai tadbir urus Syariah peringkat kebangsaan yang setara dengan MPS serta organisasi-organisasi penetapan piawaian antarabangsa. Perbincangan dalam mesyuarat ini telah dapat membantu meningkatkan pemahaman dalam kalangan kumpulan profesional pengamal Syariah antarabangsa mengenai amalan yang berbeza, cabaran dan pertimbangan. Perkara-perkara ini menjadi asas bagi keputusan-keputusan yang dibuat mengenai cara mengendalikan program bantuan kewangan, terutamanya yang berkaitan dengan penyelarasan penentuan semula harga ekoran pelaksanaan pembayaran tertangguh.

Di Malaysia, jawatankuasa Syariah institusi kewangan Islam menyokong fungsi MPS. Khususnya, jawatankuasa Syariah memberikan nasihat mengenai penerapan keputusan Syariah MPS berhubung dengan hal-hal Syariah yang terpakai pada operasi, perniagaan, urusan dan aktiviti institusi kewangan Islam. Berikutan peranan yang penting ini, Bank memperkenalkan rangka kerja kompetensi pelbagai aspek pada tahun 2020 (Gambar Rajah 3) untuk jawatankuasa Syariah. Rangka kerja ini meningkatkan lagi kualiti perbincangan jawatankuasa Syariah dan menggalakkan keputusan yang wajar dilaksanakan di institusi masing-masing. Pada tahun 2020, Bank meluluskan sebanyak 117 pelantikan jawatankuasa Syariah yang dicadangkan oleh institusi kewangan Islam, merangkumi 45 pelantikan baharu dan 72 pelantikan semula.

Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif

Gambar Rajah 1: Pertumbuhan perbankan Islam dan takaful pada tahun 2020



Penunjuk kekukuhan kewangan utama terpilih pada akhir tahun 2020

Perbankan Islam	Perbankan konvensional	Pengendali takaful	Syarikat insurans
18.4%	Nisbah jumlah modal	18.5%	
137.2%	Nisbah perlindungan mudah tunai	151.7%	
0.9%	Jejas nilai³	1.0%	
0.7%	Pulangan atas aset	1.2%	
		234.6%	Nisbah kecukupan modal⁴
		RM1.4 b	Baki transaksi⁵ (dana hayat/keluarga)
			RM4.7 b

Nota:

¹ Termasuk institusi kewangan pembangunan

² Merujuk jumlah aset dana takaful atau dana insurans

³ Merujuk nisbah pembiayaan/pinjaman tak berbayar

⁴ Termasuk pengendali takaful semula dan syarikat insurans semula

⁵ Merujuk lebihan sumbangan/premium bersih setelah ditolak bayaran manfaat, imbuhan agensi dan perbelanjaan pengurusan

Gambar Rajah 2: Keputusan MPS berhubung dengan amalan dan cara institusi kewangan Islam menangani kesan COVID-19

Keputusan MPS berlandaskan prinsip ihsan...



...memperlengkap pelaksanaan langkah-langkah bantuan untuk pelanggan yang terjejas akibat COVID-19

1 Bantuan pembayaran meluas

Penangguhan bayaran selama enam bulan secara automatik bagi semua pembiayaan yang layak kepada individu dan PKS mulai bulan April hingga September 2020

2 Kelonggaran pembayaran sumbangan takaful

Pilihan untuk menangguhan sumbangan takaful keluarga selama tiga bulan sementara perlindungan takaful berterusan

3 Bantuan pembayaran bersasar

Bantuan tambahan kepada individu dan PKS yang layak

Jadual 1: Keputusan penting MPS sepanjang 2020

No	Keputusan	Tujuan	Hasil diingini
1.	Parameter <i>Hajah</i> (keperluan) dan <i>Darurah</i> (keperluan mendesak)	Panduan untuk sarjana Syariah dalam menentukan aplikasi pengecualian hukum Syarak kepada keperluan mendesak yang dihadapi oleh kewangan moden. Panduan tersebut akan memastikan keputusan Syariah disokong oleh metodologi yang berbasas.	<ul style="list-style-type: none"> Penggunaan parameter Syariah yang konsisten dalam menilai keadaan <i>Hajah</i> dan <i>Darurah</i>. Keyakinan masyarakat yang berterusan terhadap kewangan Islam.
2.	<i>Murabahah Komoditi Bercagar (Collateralised Commodity Murabahah, CCM)</i>	Memperluas instrumen pendanaan/mudah tunai bagi mengumpulkan dana dan memenuhi keperluan mudah tunai institusi kewangan Islam.	<ul style="list-style-type: none"> Pengurusan mudah tunai yang lebih baik oleh institusi kewangan Islam. Peningkatan mudah tunai sekuriti Islam yang dipegang oleh institusi kewangan Islam.
3.	Dompet elektronik (<i>e-wallet</i>) sebagai suatu instrumen pembayaran yang patuh Syariah	Penjelasan mengenai status pematuhan Syariah wang elektronik (<i>e-money</i>) berserta panduan mengenai elemen penting bagi membangunkan produk dompet elektronik patuh Syariah.	<ul style="list-style-type: none"> Pertumbuhan penyelesaian pembayaran yang inovatif dalam pasaran. Persekutuan yang kondusif bagi fintech Islam.

Gambar Rajah 3: Rangka kerja kompetensi untuk ahli jawatankuasa Syariah institusi kewangan



Menggalakkan penyelesaian kewangan yang inklusif dan pelbagai

Pada tahun 2020, Bank menumpukan inisiatif pembangunan kewangan Islam berlandaskan tiga tema utama:

- Membina daya tahan sosial
- Menggalakkan daya tahan iklim
- Memperkasakan perdagangan, perniagaan dan ekonomi digital

Membina daya tahan sosial

Industri perbankan Islam dan takaful terus memajukan agenda kewangan sosial melalui inovasi produk dan penambahbaikan perkhidmatan (Gambar Rajah 4). Kewangan sosial merujuk perkhidmatan kewangan yang menggembung modal dermawan (*philanthropic capital*) dengan menggunakan instrumen seperti derma, endowmen (termasuk wakaf tunai) atau zakat untuk memperoleh impak sosial yang nyata.

Gambar Rajah 4: Pengantaraan kewangan menggunakan instrumen kewangan sosial



Pada tahun 2020, industri ini memperkenalkan produk baharu yang direka bagi memenuhi keperluan khusus segmen yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan. Produk ini termasuk pembiayaan mikro ihsan untuk usahawan B40 yang dibiayai oleh sumbangan derma syarikat korporat dan program pembiayaan pada kadar termampu bagi membina rumah para penerima zakat. Perlindungan kewangan juga diberikan kepada keluarga miskin tegar dalam bentuk rider takaful menggunakan derma.

Integrasi kewangan sosial yang selanjutnya memerlukan institusi kewangan Islam bekerjasama erat dengan Majlis Agama Islam Negeri (MAIN) dan rakan kongsi bukan tradisional seperti pertubuhan sosial dan pertubuhan bukan kerajaan. Kerjasama ini membolehkan setiap pihak berkepentingan menyumbangkan kepakaran, pengetahuan dan sumber tersendiri bagi mencapai matlamat yang sama iaitu meningkatkan daya tahan kewangan dan sosial kumpulan sasaran (Gambar Rajah 5).

Salah satu contoh perkongsian bersinergi yang terbukti berjaya ialah myWakaf. myWakaf ialah platform wakaf tunai digital yang dirintis oleh enam bank Islam dengan kerjasama lapan MAIN, yang memperoleh dana sebanyak RM7.6 juta pada akhir tahun 2020. Dana ini disalurkan untuk membiayai projek berimpak tinggi di seluruh negara dalam bidang penjagaan kesihatan, pendidikan dan pemerkasaan komuniti (Gambar Rajah 6).

Rencana di bawah mengenai Pemerkaasan Usahawan B40 melalui iTEKAD menunjukkan contoh program rintis yang menggunakan instrumen kewangan sosial untuk melengkapkan penyelesaian kewangan sedia ada. Bank akan terus memantau kemajuan dan kesan yang dihasilkan daripada inisiatif kewangan sosial yang dijalankan oleh industri. Bank juga akan menilai sebarang tindak balas pengawalseliaan atau pembangunan yang perlu dipertimbangkan untuk mengukuhkan ekosistem yang menyokong kewangan sosial yang lebih berdaya tahan dan memberangsangkan di Malaysia.

Mengalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif

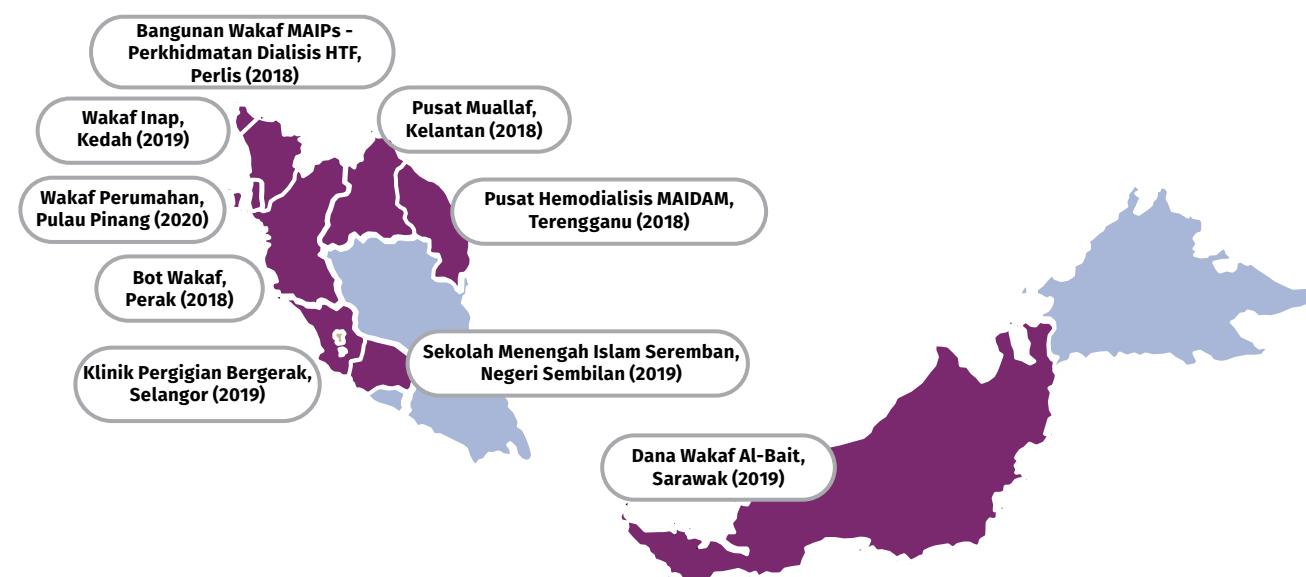
Gambar Rajah 5: Integrasi kewangan sosial dan peranan pihak berkepentingan utama



Nota:

¹ Kewangan campuran merujuk penggunaan pembentukan secara strategik bagi menggerakkan dana tambahan termasuk dana dermawan ke arah pembangunan yang mampu. Sumber daripada OECD (2018), *Making Blended Finance Work for the Sustainable Development Goals*

Gambar Rajah 6: Projek myWakaf sedia ada di seluruh negara



Pemerkasaan Usahawan B40 melalui iTEKAD

Sejak tahun kebelakangan ini, Bank telah menggalakkan penggunaan instrumen kewangan sosial secara inovatif dalam kewangan Islam. Instrumen seperti wakaf, zakat dan sedekah menawarkan manfaat yang tersendiri bagi memenuhi keperluan kewangan golongan yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan, terutamanya golongan berpendapatan rendah. Pandemik COVID-19 telah membuka peluang kepada Bank untuk memperluas inisiatif kewangan sosial bagi mengurangkan kesan ekonomi akibat pandemik ke atas guna tenaga dan perniagaan mikro. Gandingan penyelesaian kewangan dengan instrumen-instrumen ini melengkapkan program pembiayaan sedia ada untuk usahawan mikro dan bertujuan membantu mereka meraih semula sumber pendapatan selepas mengalami kesan yang teruk daripada perubahan ekonomi.

Pada bulan Mac 2020, Bank memulakan program rintis yang dikenali sebagai “iTEKAD” (yang bermaksud “tekad saya”). Program iTEKAD menggabungkan kewangan sosial dengan pembiayaan mikro dan latihan berstruktur. Program ini bertujuan memperkasakan usahawan mikro berpendapatan rendah supaya boleh menjana pendapatan yang lebih mampu, berdaya tahan dari segi kewangan dan seterusnya berbakti semula kepada masyarakat.

Program rintis pertama dimulakan di Wilayah Persekutuan dengan tiga rakan pelaksana iaitu Bank Islam Malaysia Berhad (BIMB), Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan (MAIWP) dan SME Corporation Malaysia (SME Corp).



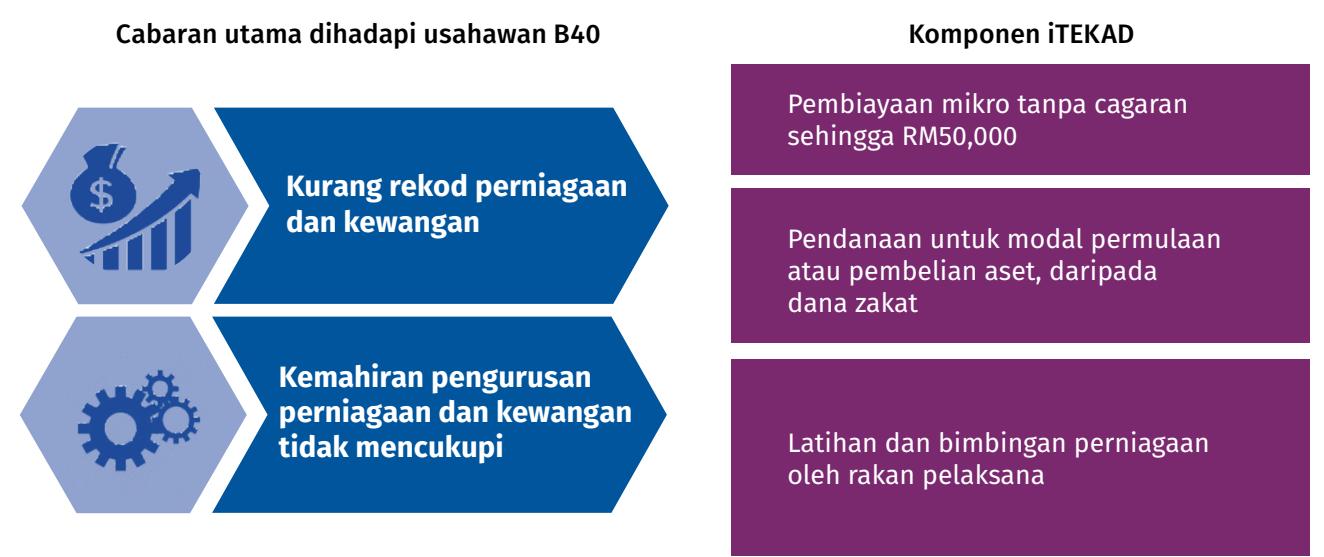
Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) Datuk Seri Dr Zulkifli Mohamad Al-Bakri melancarkan iTEKAD pada 14 Mei 2020 disaksikan oleh Timbalan Gabenor Abdul Rasheed Ghaffour (dua dari kanan) dan Ketua Pegawai Eksekutif Bank Islam Malaysia Berhad, Encik Mohd Muazzam Mohamed (dua dari kiri)

Usahawan B40 menghadapi kesukaran untuk mendapatkan perkhidmatan kewangan formal atas beberapa sebab. Banyak yang menghadapi kesukaran kerana kekurangan rekod prestasi perniagaan dan kewangan, kemahiran pengurusan perniagaan dan kewangan yang tidak mencukupi, serta aktiviti perniagaan yang cenderung berisiko tinggi. Dengan menggabungkan ciri-ciri kewangan sosial dalam penyelesaian pembentukan, usahawan B40 mempunyai lebih banyak pilihan pembentukan dan bukan hanya bergantung pada pembentukan melalui hutang untuk meneruskan atau mengembangkan perniagaan mereka. Yang penting, peningkatan kemahiran, bimbingan dan pemantauan pencapaian berdasarkan impak dapat mencerahkan potensi untuk berjaya dalam usaha perniagaan mereka serta meningkatkan daya tahan kewangan untuk jangka panjang.

Keberkesanan program iTEKAD yang dilaksanakan memerlukan komitmen yang tinggi daripada semua pihak berkepentingan memandangkan mekanisme penyampaiannya lebih berintensif sumber berbanding dengan penyaluran kewangan cara tradisional.

Berdasarkan pengalaman yang sangat positif setakat ini, program iTEKAD akan diperluas pada tahun 2021 dengan jangkaan penyertaan tambahan dua lagi institusi kewangan Islam. Institusi kewangan Islam ini akan menyediakan rangkaian penyelesaian kewangan campuran melalui pelbagai instrumen kewangan sosial seperti wakaf tunai dan sedekah. Peluasan program iTEKAD ini juga akan melibatkan penyertaan lebih banyak negeri dan rakan pelaksana baharu yang boleh menyokong pelaksanaan program secara berkesan. Langkah ini seterusnya akan memperluas jangkauan institusi kewangan Islam dalam inisiatif pembangunan dan daya tahan sosial.

Gambar Rajah 7: Cabaran dihadapi usahawan B40 dan komponen utama program iTEKAD



Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif

Gambar Rajah 8: Ciri dan kemajuan program iTEKAD

CIRI iTEKAD

iTEKAD merupakan program kewangan sosial yang menyeluruh bagi usahawan mikro B40 yang menyediakan:



Pembiayaan mikro



Pendanaan kewangan sosial
(daripada zakat, wakaf tunai dan derma)



Latihan dan program
mentor berstruktur

PERJALANAN PELANGGAN YANG MENYELURUH

1. Pengambilan

- Permohonan langsung, atau dikenal pasti oleh bank peserta atau rakan pelaksana, contohnya Majlis Agama Islam Negeri
- Kelayakan berdasarkan kemampuan kewangan dan profil risiko



2. Peningkatan kemahiran

- Peserta menjalani latihan berstruktur dalam bidang pengurusan perniagaan dan kewangan, seperti:
- Pembangunan idea perniagaan
 - Perakaunan dan pengurusan kewangan
 - Pemasaran digital
 - Komunikasi dan penjenamaan
 - Etika keusahawanan



3. Pendanaan

- Kemudahan pembiayaan mikro (hingga RM50,000) pada kadar keuntungan 4%
- Sumbangan zakat dalam bentuk peralatan, mesin dan alat ICT



4. Bimbingan mentor

- Peserta menjalankan perniagaan dengan sokongan berterusan daripada rakan pelaksana dan mentor perniagaan
- Mentor perniagaan akan memberikan panduan secara berterusan selama 12 bulan
- Mentor perniagaan menyediakan khidmat nasihat, bimbingan dan pelaporan prestasi



5. Pelaporan impak

Meliputi pelbagai petunjuk prestasi seperti:

- Jumlah simpanan
- Jumlah pendapatan perniagaan
- Bilangan pekerjaan yang diwujudkan
- Pertumbuhan aset perniagaan
- Sumbangan zakat



6. Bayar ke hadapan

- Menyumbang semula kepada masyarakat dengan mewujudkan pekerjaan, membayar zakat dan memperkasakan usahawan mikro B40 yang lain



PENCAPAIAN PADA TAHUN 2020

Pelaksanaan iTEKAD melalui kerjasama bank Islam dengan rakan pelaksana telah menghasilkan

57
usahawan mikro terlatih



24
33



sektor perniagaan*

10
RM536,000

pembiayaan mikro diberikan

RM42,000
dana zakat disalurkan

dana zakat disalurkan

* Pertanian, kecantikan dan kosmetik, makanan dan minuman, fesyen dan pakaian, makanan tambahan kesihatan, IT/telekomunikasi, perkilangan, peruncit, perkhidmatan, sukan

IMPAK

- Seorang usahawan mikro B40 daripada industri fesyen telah berjaya mengembangkan perniagaannya

80%
peningkatan
pendapatan perniagaan
dalam tempoh 8 bulan
sejak Mac 2020

RM3,000

dana zakat diterima untuk
membeli mesin jahit dan
bahan jahitan

RM10,000

pembiayaan mikro diterima
untuk meningkatkan
aliran tunai

4

pekerja
dikekalkan
meskipun
terkesan akibat
COVID-19



memulakan
pemasaran
dalam talian

- Seorang pengusaha kantin sekolah menghidupkan semula perniagaannya

66%

pendapatan sebelum pandemik
diperoleh semula dalam 2 bulan

RM7,000

pembiayaan mikro digunakan bagi menaik taraf
peralatan dapur dan membaiki kantin

RM3,000

pembiayaan mikro dikhushuskan untuk
membuka perniagaan kek dan permaidani
yang baharu secara dalam talian

- Seorang peniaga makanan meneruskan perniagaannya walaupun terjejas teruk semasa pandemik

68%

pendapatan sebelum
pandemik diperoleh semula
dalam 2 bulan

RM20,000

pembiayaan mikro diterima untuk membeli
bahan, perkakas dan utiliti baharu

2

pembeku baharu dibeli untuk
meningkatkan kapasiti perniagaan

3

pekerja dikekalkan
meskipun terkesan
akibat COVID-19

"iTEKAD memberi nafas baharu kepada perniagaan saya.
Pembiayaan ini menyediakan modal kerja yang amat diperlukan,
manakala bimbingan daripada SME Corp sangat membantu
perniagaan kecil seperti kami untuk bertahan dan menghadapi
cabaran pandemik."

Pengusaha perniagaan kantin sekolah

"Bukan sekadar pembiayaan, iTEKAD memberikan panduan berguna
kepada peniaga kecil untuk menguruskan perniagaan mereka
dengan lebih sistematis melalui kelas dan latihan."

Pemilik restoran yang khusus untuk juadah tradisional

Menggalakkan daya tahan iklim

Bank juga memberikan sokongan terhadap peranan kewangan Islam dalam memacu agenda kelestarian dan daya tahan iklim untuk sistem kewangan. Hal ini selaras dengan nilai-nilai asas Syariah untuk mencegah kemudaratan dan menggalakkan perolehan manfaat termasuk memelihara alam sekitar. Nilai intrinsik prinsip kewangan Islam terpakai secara universal dalam merealisasikan visi pertumbuhan ekonomi yang seimbang, mampan dan inklusif.

Pada tahun 2020, Bank menyertai usaha membangunkan tiga panduan terperinci (panduan mengikut sektor) bersama-sama industri melalui Komuniti Pengamal (Community of Practitioners, CoP) Pengantaraan berdasarkan Nilai (*Value-based Intermediation, VBI*). Sebagai permulaan, panduan mengikut sektor ini yang memberikan fokus kepada minyak sawit, tenaga boleh diperbaharui dan kecekapan tenaga akan dimuktamadkan pada suku pertama tahun 2021. Usaha ini merupakan sebahagian daripada komitmen berterusan industri

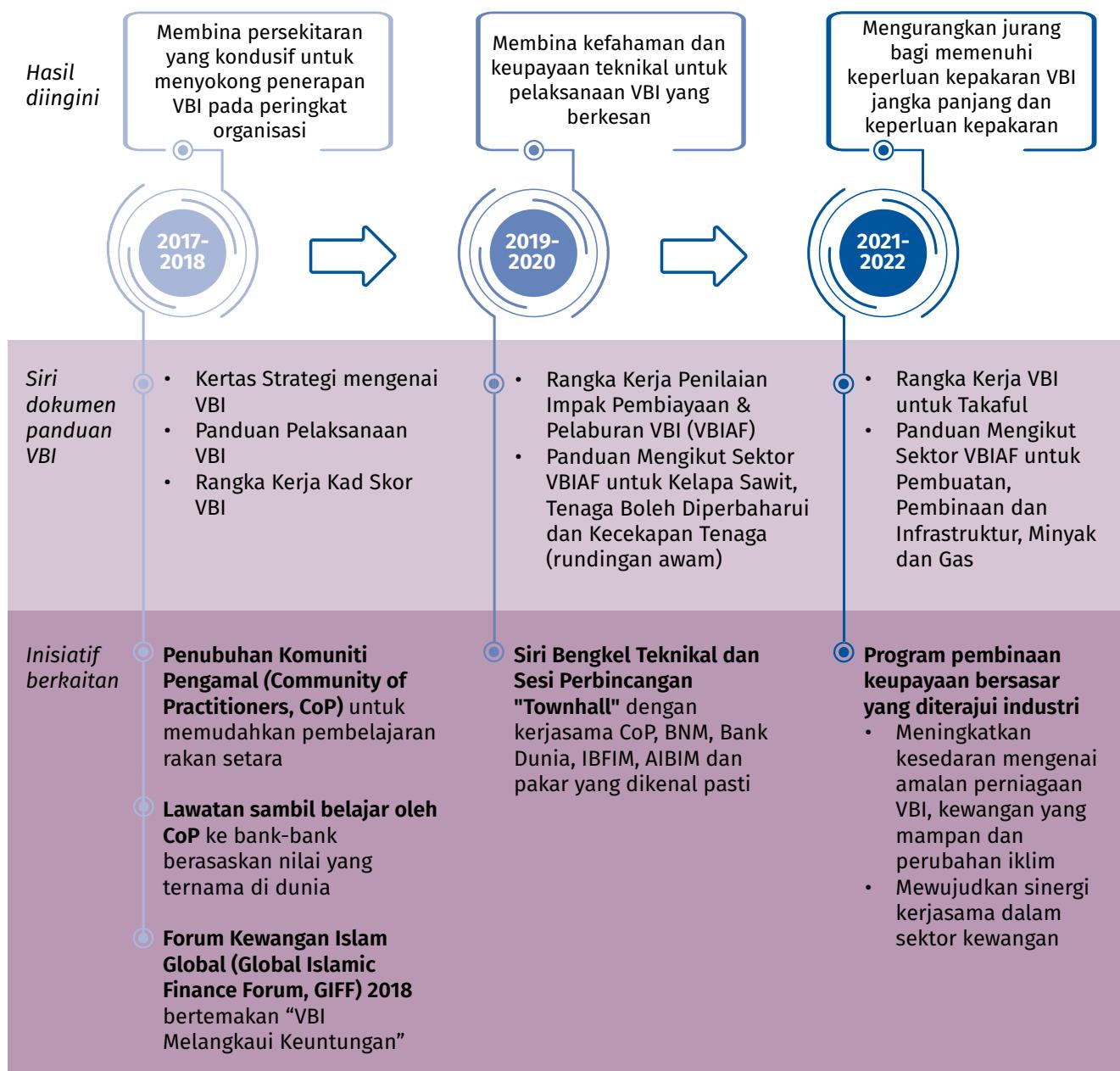
terhadap pembangunan sistem kewangan yang menyokong kelestarian dan peralihan ke arah ekonomi rendah karbon. Panduan mengikut sektor ini akan membantu pelaksanaan secara praktikal langkah-langkah yang disarankan oleh Jawatankuasa Bersama mengenai Perubahan Iklim (Joint Committee on Climate Change, JC3), termasuk taksonomi berdasarkan prinsip (rujuk Bab 2.2 mengenai “Ke Arah Sistem Kewangan yang Lebih Lestari”) dan Rangka Kerja Penilaian Impak Pembiayaan dan Pelaburan VBI (VBI Financing and Investment Impact Assessment Framework, VBIAF), yang dikeluarkan pada tahun 2019. Panduan mengikut sektor ini menggariskan pertimbangan risiko alam sekitar, sosial dan tadbir urus (*environmental, social and governance, ESG*) dalam subsektor/industri dan aktiviti tertentu. Panduan ini merupakan alat yang penting untuk membantu institusi kewangan membuat keputusan pembiayaan dan pelaburan. Pada tahun 2021, panduan mengikut sektor tambahan untuk sektor pembuatan, pembinaan dan infrastruktur, serta minyak dan gas juga akan dirumuskan.

Gambar Rajah 9: Panduan Sektoral VBIAF sebagai alat utama bagi mendorong perubahan tingkah laku dalam ekonomi dan masyarakat

Panduan Sektoral VBIAF memberikan panduan kepada institusi kewangan untuk merangkumkan pertimbangan risiko persekitaran, sosial dan tadbir urus (*environmental, social and governance, ESG*) dalam proses membuat keputusan pembiayaan dan pelaburan mereka



Gambar Rajah 10: Usaha bersepada untuk pembinaan keupayaan dalam memangkinkan penerapan VBI merentas sektor perbankan dan takaful



Pengendali takaful juga telah mula menerapkan VBI dengan menjajarkan strategi korporat mereka dan mencari kaedah penambahbaikan amalan dan operasi perniagaan. Tindakan ini bertujuan menghasilkan impak positif yang jauh lebih besar kepada ekonomi, masyarakat dan alam sekitar. Proses merumuskan rangka kerja VBI untuk takaful kini berada pada tahap akhir. Persatuan Takaful Malaysia (Malaysian Takaful Association, MTA) dijangka mengeluarkan rangka kerja ini pada awal tahun 2021 untuk memberikan panduan kepada industri takaful dalam penerapan VBI.

Memperkasakan perdagangan, perniagaan dan ekonomi digital

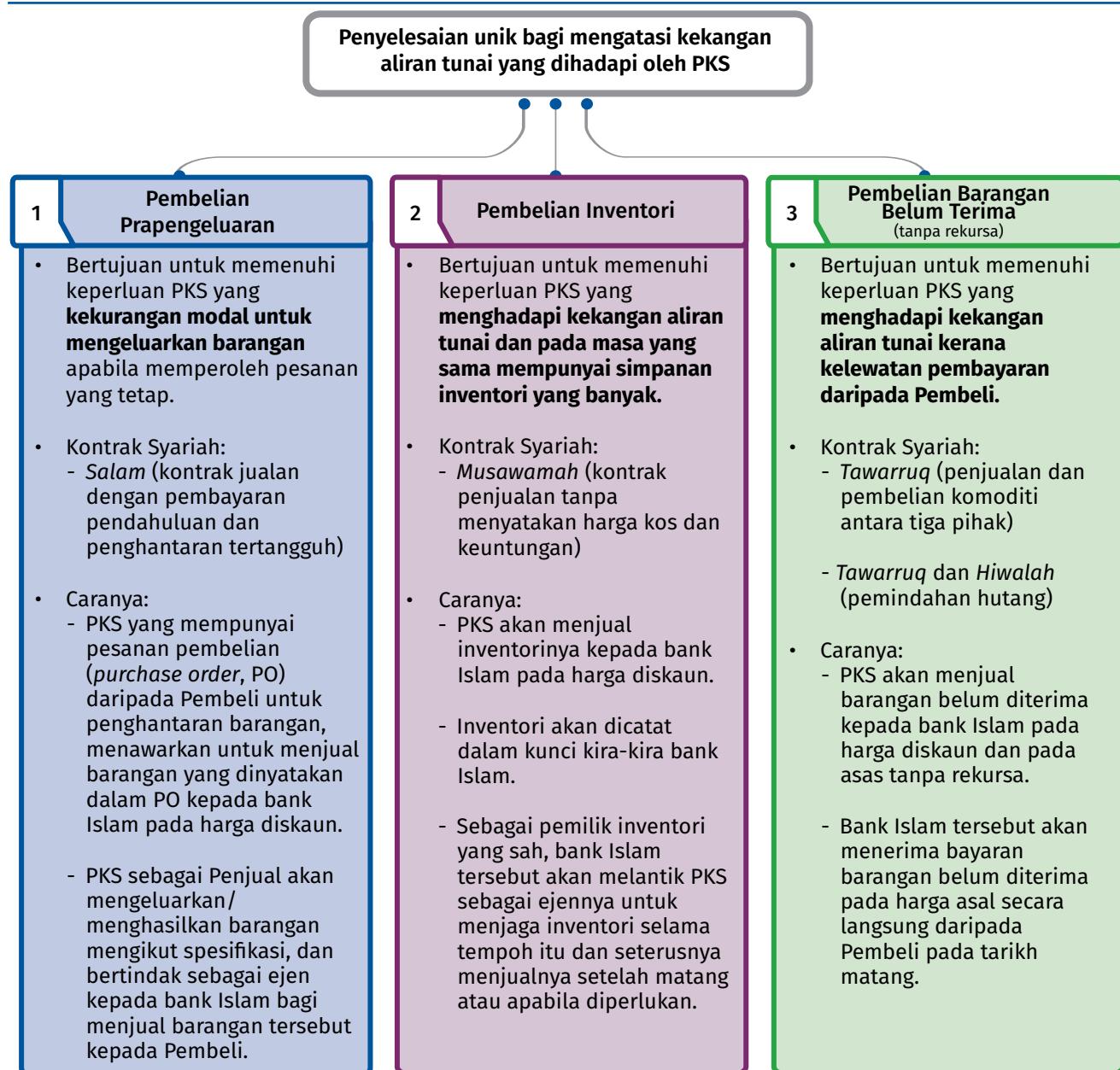
Bank bekerjasama dengan beberapa institusi perbankan Islam untuk mencari cara pengaturan kedudukan struktur kewangan yang berbeza bagi membantu keperluan mudah tunai PKS pada peringkat operasi perniagaan mereka yang berbeza (Gambar Rajah 11). Memandangkan struktur-struktur ini secara relatif masih lagi baharu kepada industri, Bank memudahkan pembangunan penyelesaian dengan memberikan penjelasan mendalam mengenai keperluan pengawalseliaan dan pelaporan.

Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif

Pada tahun 2020, Bank juga memberi tumpuan pada usaha meningkatkan pasaran digital bagi membolehkan PKS yang mendapat pensijilan halal untuk menyertai pasaran baharu. Satu inisiatif yang utama ialah perkongsian strategik antara institusi kewangan Islam dengan Halal Development Corporation Berhad. Inisiatif ini bertujuan meningkatkan akses kepada pembiayaan dan perlindungan takaful bagi syarikat yang mendapat pensijilan halal dan berdaftar di bawah Platform Bersepadu Halal (Halal Integrated Platform, HIP). HIP yang merupakan platform khidmat nasihat digital dan rangkaian hubungan dalam talian meletakkan

sasaran sebanyak 5,000 PKS yang mendapat pensijilan halal dan akan dilancarkan pada tahun 2021. Selain itu, tahun 2020 turut menyaksikan tiga bank Islam melancarkan program-program khusus untuk memudahkan perniagaan mikro dan PKS halal. Program-program ini meliputi khidmat nasihat perniagaan dan perkhidmatan pemadanan perniagaan yang menghubungkan usahawan dengan bakal pembeli melalui e-pasaran (*e-marketplace*). Melalui inisiatif ini, syarikat Malaysia yang mendapat pensijilan halal akan mempunyai akses pasaran yang lebih baik dan peluang mengembangkan perniagaan di persada pasaran halal global.

Gambar Rajah 11: Struktur kewangan baharu untuk memenuhi keperluan mudah tunai PKS pada peringkat berbeza kitaran perniagaan



Kemudahan Mudah Tunai untuk Vendor Kerajaan

Skim mudah tunai yang buat masa kini dalam peringkat rintis, distrukturkan untuk mengurangkan kekangan aliran tunai yang dihadapi oleh perniagaan. Skim ini membolehkan vendor PKS kontrak perolehan awam yang layak untuk mendapatkan bayaran lebih cepat sementara menunggu pembayaran sebenar daripada pihak Kerajaan Persekutuan. Skim ini melibatkan penjualan atau pemindahan invois terkumpul vendor PKS kepada bank peserta. Struktur ini memberikan manfaat yang berikut kepada vendor PKS:

- **Tidak meningkatkan leveraj vendor** memandangkan kemudahan ini melibatkan penjualan hak pembayaran sebenar dalam invois kepada bank, yang secara efektif memindahkan tuntutan bayaran daripada vendor kepada Prinsipal. Oleh itu, di bawah kemudahan ini, bank mempunyai rekursa yang terhad ke atas vendor dan bukan seperti struktur pembiayaan atau pinjaman; dan
- **Harga yang kompetitif** kerana kemudahan tersebut disediakan berdasarkan kedudukan kredit Kerajaan sebagai Prinsipal dan bukannya penilaian kredit vendor.

Program rintis ini akan dimulakan pada suku pertama 2021 yang melibatkan empat institusi perbankan Islam dan penyertaan empat Kementerian. Kementerian-kementerian yang terlibat terdiri daripada Kementerian Kesihatan, Kementerian Pendidikan, Kementerian Pengajian Tinggi serta Kementerian Komunikasi dan Multimedia. Kementerian-kementerian ini akan bertindak sebagai Prinsipal dan pengaturannya meliputi kontrak pembekalan dan perkhidmatan yang diberikan oleh Kerajaan Persekutuan. Setelah program rintis ini selesai, skim ini akan diperluas untuk meliputi penyertaan lebih banyak institusi perbankan dan Prinsipal, termasuk sektor swasta. Skim ini juga akan mempertimbangkan untuk melibatkan lebih banyak kontrak lain seperti kontrak perolehan berkaitan kerja serta pelbagai jenis kemudahan termasuk struktur pra-pembiayaan.

Gambar Rajah 12: Pembayaran dipercepat kepada vendor PKS Kerajaan melalui Skim Rintis Mudah Tunai¹

Dilaksanakan dengan memanfaatkan infrastruktur sedia ada (iaitu sistem perolehan Kerajaan dan platform pembiayaan perdagangan bank-bank) untuk meningkatkan kecekapan dan mempercepat masa ke pasar



Manfaat utama kepada vendor PKS

- ✓ **Menyediakan mudah tunai segera**, membolehkan vendor PKS menguruskan keperluan kewangan dan pendahuluan mereka dengan lebih baik bagi memenuhi permintaan/pesan baru
- ✓ **Harga yang kompetitif berdasarkan** kedudukan kewangan Kerajaan sebagai Prinsipal
- ✓ **Tidak mempengaruhi “gearing”** vendor PKS
- ✓ **Menambah baik akses** kepada kemudahan perbankan, termasuk untuk perusahaan kecil
- ✓ **Tiada cagaran** diperlukan

Nota:

¹ Skim Mudah Tunai Rintis ini yang dikenali sebagai CAKNA merupakan kemudahan pembiayaan oleh bank-bank Islam untuk vendor yang telah mendapat kontrak bekalan dan perkhidmatan daripada Kerajaan

Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif

Pengendali takaful juga inovatif dalam penawaran produk dan perkhidmatan mereka dalam menghadapi cabaran COVID-19. Banyak pengendali takaful telah menaik taraf pusat hubungan pelanggan layan diri dan infrastruktur sistem berdigital mereka untuk menyokong operasi perniagaan takaful dan menambah baik pengalaman pelanggan. Seiring dengan kesedaran pengguna yang lebih tinggi mengenai perlindungan kesihatan, Bank mendapati bahawa terdapat peningkatan dalam perkhidmatan penjagaan kesihatan dan pencegahan penyakit berasaskan digital, antaranya teleperubatan, aplikasi kesihatan dan peralatan kesihatan boleh pakai (*wearables*). Beberapa penawaran secara digital juga diperkenalkan bagi memenuhi keperluan segmen yang lazimnya dikecualikan. Perlindungan ini termasuk untuk kanak-kanak yang mempunyai masalah pembelajaran, perlindungan berdasarkan penggunaan dan PKS mikro dalam platform e-dagang.

Pada tahun 2020, Bank telah membantu kemasukan model takaful rakan setara (*peer-to-peer*, P2P) ke dalam *Sandbox Pengawalseliaan Teknologi Kewangan*. Model takaful baharu ini yang berasaskan kontrak *ta`awun* (saling membantu) dan *wakalah bi al-ujrah* (pengurus dilantik yang berbayar) sedang dalam peringkat ujian secara langsung selama setahun dengan jumlah maksimum 10,000 peserta. Tawaran yang dibuat melalui aplikasi mudah alih ini menyediakan perlindungan manfaat kematian atas dasar saling membantu, yang melibatkan perkongsian sama rata jumlah tuntutan sebenar apabila berlaku kematian dalam kalangan peserta. Aplikasi mudah alih ini juga

mempunyai ciri-ciri seperti proses pengambilan, penamaan dan tuntutan yang ringkas untuk kemudahan para peserta.

Bank bersama-sama dengan penyedia kewangan Islam juga memperkuuh libat urus dengan agensi kerajaan dan komuniti perniagaan, khususnya dalam industri halal. Sebagai contoh, maklumat penting mengenai penyelesaian kewangan Islam kini tersedia dalam Panduan Asas untuk Mengeksport yang dikeluarkan oleh Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (Malaysia External Trade Development Corporation, MATRADE), serta Manual Prosedur Pensijilan Halal (Domestik) 2020 yang dikeluarkan oleh Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM). Perkembangan ini akan membantu meningkatkan kesedaran dan penerimaan penyelesaian kewangan Islam dalam kalangan syarikat yang mendapat pensijilan halal.

Langkah selanjutnya

Pada tahun 2021, Bank akan meneruskan usaha membangunkan sistem kewangan Islam yang progresif dan inklusif. Bank akan meningkatkan tumpuan pada tiga bidang utama iaitu daya tahan sosial, daya tahan iklim dan pemerkasaan perniagaan. Usaha ini melibatkan kepelbagai penyelesaian kewangan patuh Syariah untuk menangani jurang pasaran dan mengambil pendekatan inovatif bagi memenuhi keperluan masyarakat dan ekonomi yang berubah. Perkembangan ini, bersama-sama fokus industri berasaskan nilai, akan membantu untuk mengukuhkan lagi sektor kewangan Islam dan meningkatkan sumbangannya kepada pertumbuhan dan kemajuan sosioekonomi Malaysia.

Menggalakkan Sistem Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap

Sistem pembayaran dan pengiriman wang merupakan nadi kepada ekonomi moden. Sistem ini memudahkan orang ramai dan perniagaan menjalankan urus niaga seperti membeli barang runcit, membeli-belah dalam talian, membayar pembekal dan mengirim wang ke luar negara. Berdasarkan kepentingannya kepada ekonomi, Bank mengawal selia sistem ini dan menyelia peserta industri bagi memastikan keselamatan, kecekapan, kebolehpercayaan dan integriti sistem pembayaran dan pengiriman wang.

Keutamaan penting Bank pada tahun 2020 adalah untuk memastikan sistem pembayaran dan pengiriman wang terus beroperasi pada tahap keselamatan, kecekapan, kebolehpercayaan dan integriti yang tinggi, dalam keadaan persekitaran operasi yang mencabar susulan penularan pandemik. Usaha yang giat juga dilakukan ke arah mempercepat penggunaan perkhidmatan pembayaran elektronik (e-pembayaran) dan pengiriman wang elektronik (e-pengiriman wang), terutamanya dalam kalangan masyarakat dan perniagaan kecil yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan. Usaha ini merupakan sebahagian daripada agenda pendigitalan yang lebih meluas bagi memastikan isi rumah dan perniagaan berada pada kedudukan yang lebih baik untuk mengurus risiko dan mengambil manfaat ke atas peluang yang muncul dalam kebiasaan baharu. Bank juga meneruskan usaha untuk memupuk pembangunan infrastruktur

pembayaran yang utama bagi memastikan infrastruktur tersebut terus berkesan dan relevan bagi memenuhi keperluan ekonomi Malaysia.

Trend utama pembayaran dan pengiriman wang

Pada tahun 2020, RENTAS¹, sistem pembayaran nilai tinggi Malaysia, dan sistem pembayaran runcit terus beroperasi dengan lancar tanpa sebarang gangguan besar dengan mencatatkan tahap ketersediaan sistem yang tinggi melebihi 99.9%. Penggunaan perkhidmatan e-pembayaran meningkat dengan ketara pada tahun itu (Gambar Rajah 1). Meskipun kegiatan ekonomi berkurang akibat pandemik dan sekatan pergerakan, jumlah bilangan transaksi e-pembayaran terus mencatatkan pertumbuhan dua angka sebanyak 14% kepada 5.5 bilion transaksi pada tahun 2020. Secara purata, seorang individu di Malaysia melakukan 170 transaksi e-pembayaran pada tahun 2020, meningkat daripada 150 transaksi pada tahun 2019. Sementara itu, penggunaan cek dan wang tunai mencatatkan penurunan mendadak pada tahun 2020. Bilangan cek yang dijelaskan menurun kepada 59.9 juta cek, turun 29% daripada tahun sebelumnya. Begitu juga, pengeluaran wang tunai daripada Mesin Juruwang Automatik (Automated Teller Machine, ATM), sebagai proksi kepada penggunaan wang tunai, menurun kepada 768.7 juta transaksi bernilai RM377.3 bilion pada tahun 2020, masing-masing turun 9% dan 12% berbanding dengan tahun 2019.²

Peningkatan penggunaan perkhidmatan e-pembayaran didorong terutamanya oleh peralihan yang semakin meningkat oleh pengguna ke arah

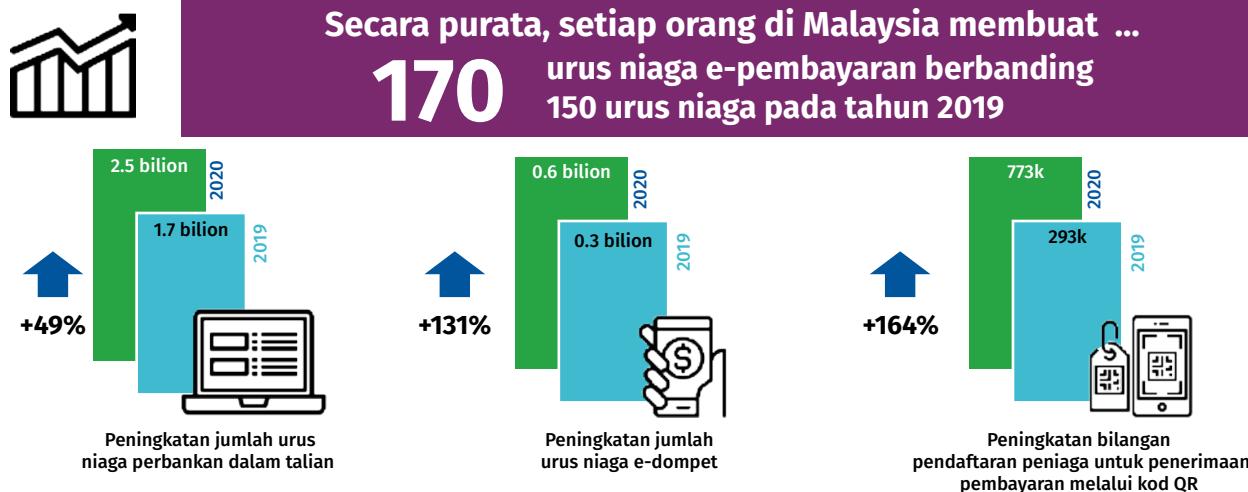
¹ Sistem Pemindahan Dana dan Sekuriti Secara Elektronik Masa Nyata.

² Seperti yang dijelaskan dalam bab Pengeluaran Mata Wang, pertumbuhan mata wang dalam edaran yang lebih tinggi dicatatkan pada tahun 2020 berkemungkinan didorong oleh pegangan tunai untuk tujuan berjaga-jaga. Orang ramai mengumpulkan wang tunai tambahan untuk keselesaan dan keselamatan berikutkan ketidakstetuan ekonomi akibat pandemik. Keadaan ini bukan hanya berlaku di Malaysia malah banyak negara lain turut melaporkan fenomena yang sama.

Gambar Rajah 1: Penggunaan e-pembayaran yang lebih meluas

Penggunaan perkhidmatan e-pembayaran yang lebih meluas

Pertumbuhan e-pembayaran pada tahun 2020 didorong oleh urus niaga dalam talian dan tanpa sentuh



kaedah pembayaran tanpa sentuhan dan dalam talian. Kaedah pembayaran ini lebih selamat dan lebih mudah kerana ia membantu mengurangkan sentuhan dan mengurangkan keperluan untuk berkunjung ke premis fizikal. Untuk bayaran di premis fizikal, transaksi kad tanpa sentuhan mencakupi 1 daripada setiap 2 transaksi kad pada tahun 2020, meningkat daripada 1 daripada setiap 3 transaksi kad pada tahun 2019. Sementara itu, transaksi perbankan dalam talian mencatatkan kenaikan sebanyak 49% kepada 2.5 bilion transaksi (2019: 1.7 bilion). Manakala transaksi e-dompet³ pula telah meningkat sebanyak 131% menjadi 0.6 bilion transaksi (2019: 0.3 bilion). Lebih banyak peniaga juga mendaftar untuk menerima e-pembayaran secara kod Respon Pantas (Quick Response, QR) dengan bilangan pendaftaran

Gambar Rajah 2: Penggunaan e-pengiriman wang yang lebih meluas

E-pengiriman wang terus menjadi pilihan yang menarik

Bahagian e-pengiriman wang	25%	daripada jumlah transaksi pengiriman wang keluar (2019: 14%)
Pertumbuhan nilai urus niaga e-pengiriman wang	106%	(2019: 27%)
Kos e-pengiriman wang	1.3%	berbanding dengan keseluruhan kos pengiriman wang sebanyak 2.3% (2019: 1.9%)

Sumber: Bank Negara Malaysia

³ Wang elektronik berdasarkan rangkaian.

meningkat sebanyak 164% kepada 773,484 pada akhir tahun 2020 berbanding 292,969 pendaftaran pada akhir tahun 2019.⁴

Penggunaan perkhidmatan e-pengiriman wang yang ditawarkan oleh penyedia pengiriman wang⁵ juga berkembang dengan ketara (Gambar Rajah 2). Pada tahun 2020, jumlah nilai transaksi e-pengiriman wang meningkat lebih daripada dua kali ganda kepada RM6.6 bilion, mencakupi 25% daripada jumlah pengiriman wang keluar (2019: RM3.2 bilion, 14%). Hal ini disokong, antara lain, oleh kos yang lebih rendah daripada perkhidmatan e-pengiriman wang dan proses pendaftaran akaun secara elektronik melalui penggunaan teknologi Kenali Pelanggan Anda Menerusi Platform Digital (electronic Know-Your-Customer, e-KYC) yang lebih senang dan menyediakan pengalaman perkhidmatan yang lancar dan mudah kepada pengguna. Keupayaan penyedia perkhidmatan pengiriman wang untuk menawarkan perkhidmatan e-pengiriman wang juga menyokong pemuliharaan industri daripada kesan pandemik dengan kadar segera, dengan mencatat RM26.5 bilion dalam jumlah pengiriman wang keluar, yang merupakan peningkatan sebanyak 12% dari tahun 2019. Meskipun pengiriman wang oleh pekerja asing lebih rendah disebabkan oleh keadaan ekonomi

⁴ Berdasarkan data yang dilaporkan oleh lima pengeluar utama wang elektronik berdasarkan rangkaian.

⁵ Merujuk penyedia perkhidmatan pengiriman wang bukan bank berlesen.

yang lemah, pengiriman wang keluar yang dilakukan melalui penyedia pengiriman wang terus meningkat, didorong oleh pengiriman wang individu dan perniagaan yang masing-masing meningkat sebanyak 9% dan 89% berbanding dengan tahun sebelumnya.

Memastikan keselamatan dan memupuk keyakinan terhadap sistem pembayaran dan pengiriman wang

Aktiviti pengawasan terhadap sistem pembayaran dan pengiriman wang

Berikutan persekitaran operasi yang mencabar akibat pandemik, aktiviti pengawasan Bank pada tahun 2020 memberikan tumpuan pada usaha memastikan pengendali RENTAS dan sistem pembayaran runcit utama dapat mengekalkan pengurusan kesinambungan perniagaan yang mencukupi dengan mengambil kira cabaran unik yang timbul berikutnya langkah-langkah yang diambil bagi membendung penularan virus. Hal ini termasuk memastikan ketersediaan pusat-pusat pemulihan dan memulakan operasi secara pembahagian serta keupayaan akses jarak jauh yang selamat untuk mengurangkan risiko jangkitan. Pengendali juga dikehendaki untuk meningkatkan kewaspadaan mereka terhadap risiko IT dan keselamatan siber, di samping memastikan sumber-sumber kritikal disediakan oleh pembekal perkhidmatan pihak ketiga apabila diperlukan untuk meneruskan operasi dan memudahkan penyelesaian semua isu tepat pada masanya.

Pada tahun itu, penilaian Bank ke atas RENTAS, sistem pembayaran runcit utama⁶ yang dikendalikan oleh PayNet⁷, dan peserta industri lain termasuk pengeluar wang elektronik (e-wang), pemeroleh saudagar dan penyedia perkhidmatan pengiriman wang telah bersama-sama memberikan tumpuan pada risiko operasi, IT dan siber. Penilaian itu bertujuan untuk memastikan amalan pengurusan risiko yang diterima pakai oleh pengendali dan peserta industri adalah mantap dalam mengurangkan gangguan operasi, kelemahan keselamatan dan pencerobohan. Bagi sistem pembayaran runcit utama, bidang yang menjadi tumpuan juga termasuk

tadbir urus dan tahap pematuhan terhadap Prinsip Infrastruktur Pasaran Kewangan (Principles for Financial Market Infrastructures, PFMI) yang berkaitan. PFMI ini dikeluarkan oleh Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI) di Bank for International Settlements (BIS) dan International Organization of Securities Commissions (IOSCO). Bank juga mengeluarkan komunikasi berkala mengenai keselamatan siber untuk meningkatkan kesedaran industri berkenaan dengan ancaman siber yang terkini. Di samping itu, pematuhan terhadap keperluan pencegahan pengubahan wang haram dan pencegahan pembiayaan keganasan (*anti-money laundering and counter terrorism financing, AML/CFT*) kekal sebagai tumpuan penting, disokong oleh penyeliaan berasaskan risiko ke atas peserta industri.

Memandangkan pandemik telah mengekang aktiviti penyeliaan dan pengawasan di premis, Bank memanfaatkan penggunaan teknologi baharu dan analisis data secara meluas bagi menyokong aktiviti penyeliaan Bank ke atas penyedia perkhidmatan pengiriman wang serta pengawasan terhadap pengendali haram bagi mengurangkan risiko pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan. Bank juga terus meneroka potensi perkhidmatan berdasarkan pengkomputeran awan (*cloud-based*) dan pembelajaran mesin automatik untuk melengkapkan dan meningkatkan keupayaan pengawasan Bank. Selain itu, Bank terus meningkatkan pelaburannya dalam pengambilan dan latihan tenaga mahir yang berkemahiran dan berpengetahuan dalam analisis data.

Tindak balas dasar terhadap risiko baru muncul dan pembangunan pasaran

Bank terus mengeluarkan, mengkaji semula dan menambah baik dasar-dasar Bank untuk memastikan dasar-dasar tersebut kekal berkesan dan relevan bagi mengurus risiko yang baru muncul dan pembangunan pasaran. Pada tahun 2020, Bank telah mengeluarkan dokumen dasar mengenai penentusan berdasarkan risiko untuk transaksi kad pembayaran dalam talian. Hal ini akan mendorong kepada pengalaman pelanggan yang lebih baik dengan aliran penentusan yang lebih lancar dan mengukuhkan pengurusan penipuan dengan menggalakkan penggunaan teknologi dan analisis yang didorong data. Selain itu, Bank sedang menjalankan kajian semula ke atas dasarnya yang berkaitan dengan e-wang, pemeroleh saudagar dan perniagaan e-pengiriman wang yang bertujuan untuk meningkatkan pengurusan risiko-risiko, terutamanya risiko pengurusan dana,

⁶ Merujuk Platform Pembayaran Runcit Masa Nyata (RPP), GIRO Antara Bank (IBG) dan Bursa Pemprosesan Kewangan (Financial Process Exchange, FPX).

⁷ Payments Network Malaysia Sdn. Bhd. (PayNet) merupakan pengendali sistem pembayaran perkongsian dan infrastruktur pasaran kewangan di Malaysia, yang dimiliki secara bersama oleh Bank Negara Malaysia dan 11 bank domestik.

risiko penyelesaian, risiko teknologi dan siber, dan risiko penipuan. Ia juga bagi memupuk inovasi dan mewujudkan peserta pasaran yang berupaya untuk terus membangunkan dan membantu meningkatkan ekosistem pembayaran Malaysia.

Menggalakkan penggunaan perkhidmatan e-pembayaran dan e-pengiriman wang dengan lebih meluas

Bank dan industri memperhebatkan lagi usaha komunikasi dan jangkauan untuk menggalakkan penggunaan perkhidmatan e-pembayaran dan e-pengiriman wang sebagai kaedah yang lebih selamat dan lebih mudah untuk membuat pembayaran. Bank melancarkan kempen #JomDigital untuk mendidik orang ramai tentang manfaat dan langkah-langkah menggunakan perkhidmatan e-pembayaran dan e-pengiriman wang (Gambar Rajah 3). Bahan komunikasi termasuk video pendek dan infografik telah dikongsikan melalui saluran media arus perdana dan media sosial. Bagi perkhidmatan e-pengiriman wang, satu pendekatan secara bersasar untuk mengurangkan halangan dan meningkatkan keyakinan terhadap penggunaan saluran pengiriman wang formal dalam kalangan pekerja asing terus dilaksanakan. Pendekatan ini termasuk penyiaran video dalam bahasa ibunda mereka melalui saluran

Gambar Rajah 3: Infografik Kempen #JomDigital



Sumber: Bank Negara Malaysia

media sosial. Bagi memelihara kepercayaan dan keyakinan terhadap penggunaan e-pembayaran, Bank juga telah meningkatkan pendidikan dan kesedaran kewangan mengenai langkah-langkah keselamatan kewangan asas yang harus diambil oleh orang ramai untuk melindungi diri mereka daripada menjadi mangsa sindiket penipuan kewangan.

Bank juga bekerjasama dengan industri dan pihak berkepentingan lain untuk menangani kesukaran dan memudahkan proses peralihan kepada e-pembayaran. Kemajuannya sangat memberangsangkan, terutama dalam sektor awam, yang menyaksikan e-pembayaran merangkumi 60% daripada jumlah kutipan Kerajaan pada tahun 2020 (2019: 52%).⁸ Satu contoh baik



Kempen MyDebit oleh PayNet dengan kerjasama Kementerian Kesihatan Malaysia

⁸ Sumber: Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU).



Seorang peniaga di Pasar Payang, Terengganu yang telah mendaftar untuk menerima pembayaran melalui kod QR

ialah Jabatan Imigresen Malaysia yang berjaya melaksanakan penerimaan e-pembayaran di semua kaunter imigresen di seluruh negara. Hal ini telah memudahkan penggunaan e-pembayaran yang lebih tinggi yang mencakupi 84% daripada jumlah kutipan yang diterima oleh Jabatan Imigresen Malaysia pada tahun 2020, berbanding dengan 48% pada tahun 2019.⁹ Usaha juga dilakukan untuk berbincang dan berinteraksi dengan kerajaan negeri dan persatuan perniagaan bagi menggalakkan penggunaan yang lebih meluas dalam kalangan perniagaan kecil. Sebagai contoh, Bank bekerjasama dengan Kerajaan Negeri Pulau Pinang untuk melaksanakan Inisiatif Tanpa Tunai di Pasar Awam bagi memperluaskan penggunaan e-pembayaran di semua 56 pasar basah di Pulau Pinang. Satu lagi

contoh ialah di Pasar Payang, satu kawasan pasar yang terkenal di Terengganu, melalui kerjasama dengan persatuan peniaga tempatan dan industri, Bank telah membantu 329 peniaga untuk mula menerima e-pembayaran.

Merangsang pembangunan infrastruktur pembayaran utama

Bagi mendorong peningkatan kecekapan dan menggalakkan inovasi dalam perkhidmatan pembayaran dan kewangan, Bank bekerjasama dengan industri dan pihak berkepentingan yang berkaitan untuk menentukan strategi peralihan kepada ISO 20022 untuk Malaysia.

Strategi peralihan kepada ISO 20022: Pendekatan peralihan dan langkah seterusnya

ISO 20022 merupakan piawaian pemesejan yang diiktiraf pada peringkat antarabangsa untuk industri kewangan dengan kandungan data yang dipertingkat, format pemesejan berstruktur dan fleksibiliti untuk menyesuaikan diri dengan teknologi baharu. Penggunaan ISO 20022 memberikan peluang kepada industri kewangan di Malaysia untuk meningkatkan kecekapan pembayaran, mempermudah pengurusan risiko yang lebih baik serta menawarkan perkhidmatan dan produk nilai ditambah kepada pelanggan.

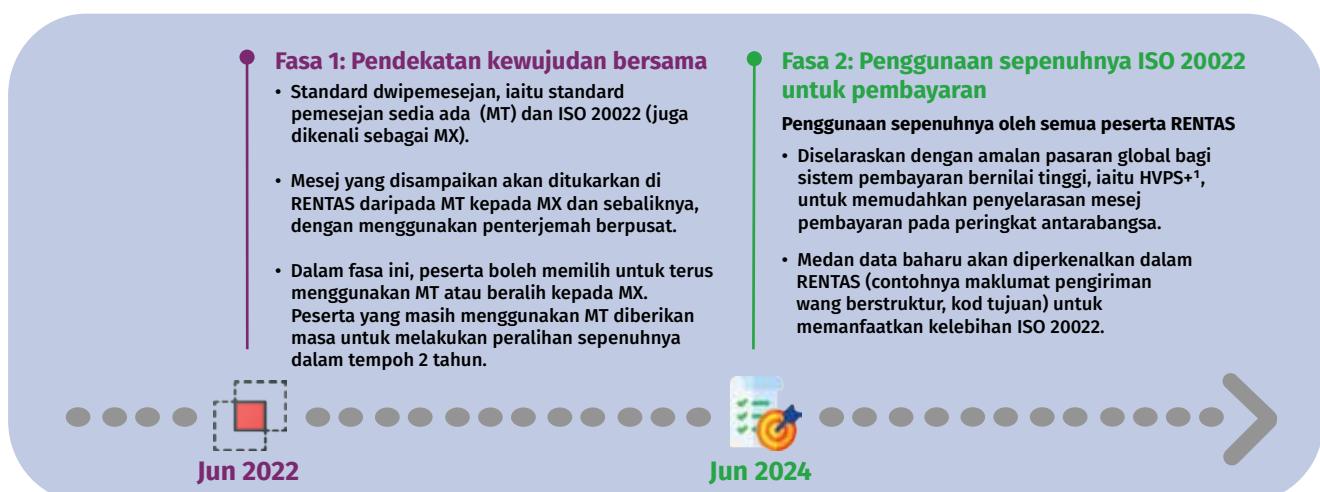
Peralihan kepada ISO 20022 juga membantu mengurangkan potensi gangguan terhadap transaksi pembayaran. Hal ini terutamanya untuk pembayaran merentas sempadan apabila kehilangan maklumat melalui pemangkasan data boleh mendorong kepada ketidakpatuhan terhadap keperluan pencegahan pengubahan wang haram dan pencegahan pembiayaan keganasan. Pada peringkat global, negara-negara besar seperti Kesatuan Eropah, United

⁹ Sumber: Jabatan Imigresen Malaysia

Kingdom dan Amerika Syarikat serta beberapa negara ASEAN akan beralih kepada ISO 20022 dalam beberapa tahun yang akan datang.

Pada bulan Jun 2020, Bank telah memuktamadkan dan mengumumkan strategi peralihan kepada ISO 20022 untuk sistem pembayaran di Malaysia selepas berunding dengan peserta industri dan pihak berkepentingan yang berkaitan. Strategi tersebut mencerminkan beberapa prinsip panduan, termasuk pertimbangan tahap kesediaan industri, memastikan perlindungan berkesan terhadap risiko operasi dan pematuhan, keberkesanan kos dan keupayaan untuk memperoleh manfaat daripada ISO 20022 seawal mungkin. Usaha peralihan akan dilakukan dalam dua fasa bermula bulan Jun 2022 (Gambar Rajah 4).

Gambar Rajah 4: Pendekatan Dua Fasa untuk Peralihan kepada ISO 20022 bagi RENTAS



¹ Amalan pasaran global bagi piawaian pemesejan ISO 20022 untuk mengharmonikan penggunaan ISO 20022 bagi sistem pembayaran bernalai tinggi

Sumber: Bank Negara Malaysia

Spesifikasi mesej untuk Platform Pembayaran Runcit Masa Nyata (Real-time Retail Payments Platform, RPP), yang pada masa ini menggunakan piawaian ISO 20022 secara proprietari, juga akan diselaraskan dengan spesifikasi pemesejan baharu yang akan diterima pakai untuk RENTAS (HVPS+). Hal ini dijangka dapat meningkatkan kecekapan institusi kewangan yang menyertai RENTAS dan RPP, kerana mereka hanya perlu mengendalikan satu piawaian pemesejan sahaja bagi transaksi pembayaran bernalai besar dan runcit.

Platform Pembayaran Runcit Masa Nyata (Real-time Retail Payments Platform, RPP) ialah infrastruktur pembayaran perkongsian yang memudahkan pembayaran segera dan lancar antara akaun bank dengan akaun e-wang. Pada masa ini RPP menawarkan dua perkhidmatan. Perkhidmatan pertama, DuitNow, yang membolehkan pengirim memindahkan dana dengan merujuk nombor telefon mudah alih, nombor Kad Pengenalan Malaysia atau nombor pendaftaran perniagaan penerima. Perkhidmatan kedua, DuitNow QR, adalah penyelesaian pembayaran QR kebangsaan menggunakan kod QR tergabung yang dapat digunakan untuk menerima pembayaran daripada pelanggan semua pengendali e-dompet yang mengambil bahagian.

Pada tahun 2021, lebih banyak perkhidmatan akan ditawarkan secara berperingkat di bawah RPP. Perkhidmatan ini termasuk DuitNow Request, DuitNow AutoDebit, DuitNow Online Banking/Wallets dan perkhidmatan pembayaran rentas sempadan (Gambar Rajah 5). Kemajuan selanjutnya juga telah dibuat untuk mempermudah pembayaran QR masa nyata rentas sempadan dengan negara jiran di rantau ASEAN bermula dengan Thailand, Indonesia dan Singapura. Perkhidmatan ini dijangka beroperasi pada tahun 2021. Perkhidmatan pembayaran merentas sempadan ini, yang dipermudah dengan menghubungkan sistem pembayaran masa nyata rantau ini, akan dapat meningkatkan kemudahan, kecekapan dan persaingan yang sihat dalam



pembayaran rentas sempadan. Hal ini termasuk memberi pengguna dan peniaga potensi kaedah pembayaran alternatif yang lebih cepat dan berkesan dari segi kos berbanding dengan kaedah pembayaran tradisional seperti pengaturan perbankan koresponden dan kad pembayaran.

Langkah selanjutnya

Pada 2021, Bank akan terus memberikan tumpuan ke arah usaha untuk memastikan kelancaran sistem pembayaran dan pengiriman wang utama

beroperasi dengan tahap keselamatan, kecekapan, kebolehpercayaan dan integriti yang tinggi. Dengan penggunaan perkhidmatan e-pembayaran dan e-pengiriman wang dalam dunia selepas pandemik dijangka terus berada pada tahap yang memberangsangkan, Bank juga akan terus bekerjasama dengan industri untuk mengurangkan halangan kepada penggunaan, terutamanya dalam kalangan segmen yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan di samping memastikan rangka kerja pengawalseliaan Bank terus berkesan dalam memudahkan inovasi.



Gambar Rajah 5: Perkhidmatan baharu yang akan diperkenalkan di bawah RPP



Sumber: PayNet

Menilai Keperluan Malaysia untuk Mata Wang Digital Bank Pusat

Kemajuan teknologi dan kadar pendigitalan yang semakin pesat telah mendorong kepada peningkatan penggunaan pembayaran secara digital dan kemunculan aset digital yang diterbitkan secara persendirian¹ (Gambar Rajah 1).

Gambar Rajah 1: Perbandingan mata wang fiat, e-wang dan aset digital

	Dikeluarkan dan disokong oleh badan berdaulat	Dikeluarkan oleh pihak swasta dan disokong dengan aset	Dikeluarkan oleh pihak swasta dan tidak disokong dengan aset	
Instrumen	Mata wang fiat <ul style="list-style-type: none"> 1. Mata wang dan duit syiling Bank 2. Mata Wang Digital Bank Pusat (CBDC) 	Wang Elektronik (E-wang) <small>cth. Boost, GrabPay, Setel, ShopeePay, dan Touch 'n Go</small>	Aset Digital <ul style="list-style-type: none"> Stablecoin (cth. Tether, USD Coin) 1. Token pertukaran¹ (cth. Bitcoin, Ethereum) 2. Token sekuriti² 3. Token utiliti³ 	
Penyimpan nilai	Nilai disokong oleh badan berdaulat (cth. Kerajaan, bank pusat)	Nilai disokong dengan mata wang fiat	Nilai disokong dengan aset (cth. mata wang fiat, komoditi)	Nilainya tiada sokongan formal dan bergantung pada kuasa pasaran
Medium pertukaran	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Digunakan secara meluas sebagai kaedah pembayaran ▪ Beberapa negara sedang meninjau kebolehlaksanaan pengeluaran CBDC (mata wang fiat dalam bentuk digital) 	Digunakan secara meluas sebagai kaedah pembayaran	Berpotensi untuk digunakan sebagai kaedah pembayaran bergantung pada keberkesanannya dan mekanisme penstabilan nilai	Tidak digunakan secara meluas sebagai kaedah pembayaran berikutan pelbagai batasan (cth. turun naik harga yang tinggi, mudah terdedah kepada ancaman siber, isu penskalaan)
Unit akaun	Digunakan secara meluas untuk penetapan harga barang dan perkhidmatan	Dalam denominasi mata wang fiat	Mungkin dalam denominasi mata wang fiat (bagi stablecoins yang disokong dengan mata wang fiat)	Tidak digunakan secara meluas untuk penetapan harga barang dan perkhidmatan

¹ Digunakan sebagai kaedah pertukaran atau untuk pelaburan

² Boleh memberikan hak, cth. hak milik, pembayaran balik untuk sejumlah wang atau kelayakan terhadap keuntungan pada masa hadapan

³ Boleh ditebus untuk mendapatkan akses kepada produk atau perkhidmatan khusus

Nota: Contoh yang diberikan bertujuan untuk memberikan ilustrasi dan bukan bermaksud sebarang bentuk sokongan

Sumber: Bank Negara Malaysia, Financial Action Task Force, Bank for International Settlements, Cryptoassets Taskforce

Kebanyakan aset digital, dalam bentuknya pada masa ini, tidak digunakan sebagai instrumen pembayaran disebabkan terutamanya aset ini tidak menunjukkan ciri-ciri universal wang. Pada dasarnya, ciri-ciri aset digital menghalang aset tersebut daripada menjadi penyimpan nilai dan medium pertukaran yang baik. Hal ini disebabkan keadaan aset digital yang terdedah kepada turun naik harga yang tidak menentu, ancaman siber dan kekurangan dari segi boleh skala² (*scalability*). Sebagai contoh, harga Bitcoin mencatatkan penurunan mendadak sebanyak 39% dalam tempoh satu hari pada bulan Mac 2020³. Oleh itu, orang ramai perlu mempunyai pemahaman yang jelas mengenai aset digital seperti ciri-cirinya, teknologi yang mendasarinya dan risiko yang berkaitan (Gambar Rajah 2). Bentuk baharu aset digital seperti stablecoins juga telah mula diperkenalkan.

¹ Aset digital atau aset maya merujuk lambang nilai digital yang boleh didagangkan secara digital dan berfungsi sebagai medium pertukaran dan/ atau unit akaun dan/atau penyimpan nilai tetapi tidak memiliki status wang yang sah diperlakukan. Aset digital atau aset maya tidak dikeluarkan atau dijamin oleh mana-mana negara, dan hanya memenuhi fungsi yang disebutkan di atas melalui persetujuan dalam kalangan komuniti pengguna aset digital (Sumber: Virtual Currencies Report 2014 oleh Pleno Pasukan Petugas Tindakan Kewangan (*Financial Action Task Force*, FATF)).

² Bagi aset digital yang menggunakan model berdasarkan amanah yang tidak berpusat seperti Bitcoin, setiap pengguna perlu memuat turun dan mengesahkan sejarah semua transaksi yang pernah dibuat. Hal ini boleh menyebabkan waktu pemprosesan transaksi menjadi perlahan, sehingga skalanya tidak dapat ditingkatkan untuk memudahkan pembayaran runcit harian. Sebagai contoh, Bitcoin hanya mampu memproses 3.3 transaksi sepas sekiranya dengan kira-kira 2,000 hingga 3,500 transaksi sesaat untuk rangkaian kad antarabangsa utama (Sumber: BIS Annual Economic Report 2018, "V. Cryptocurrencies: Looking beyond the hype").

³ Sumber: <https://www.coindesk.com/bitcoin-prices-in-2020-heres-what-happened>.

Gambar Rajah 2: Membetulkan tanggapan salah umum mengenai aset digital



Sumber: Bank Negara Malaysia, Bank for International Settlements

Sesetengah *stablecoins* direka bentuk untuk mengurangkan turun naik nilainya dengan menghubungkan atau menyokong *stablecoins* tersebut dengan aset seperti mata wang fiat⁴.

Landskap aset digital dan pembayaran yang cepat berubah telah mendorong bank-bank pusat menilai kewajaran mengeluarkan mata wang digital bank pusat (*central bank digital currency*, CBDC). CBDC boleh menjadi suatu cara untuk mencapai objektif dasar awam dengan memanfaatkan keupayaan yang ditawarkan oleh teknologi baharu, umpamanya teknologi lejar teragih (*distributed ledger technology*, DLT)⁵.

Mengimbangi manfaat dan risiko pengeluaran CBDC

CBDC⁶ ialah instrumen pembayaran digital yang dikeluarkan oleh bank pusat yang merupakan liabiliti langsung bank pusat⁷. Walaupun pengeluaran CBDC berpotensi untuk memberikan manfaat seperti penyelesaian yang lebih cepat, akses yang lebih mudah, dan daya tahan sistem yang lebih baik⁸, namun risikonya tetap ada.

Bergantung pada cara CBDC direka bentuk⁹, mungkin terdapat implikasi yang berbeza dari segi penyaluran dasar monetari dan kestabilan sistem kewangan. Sebagai contoh, walaupun CBDC yang menawarkan faedah (*interest-bearing*) boleh mempercepat penyaluran perubahan kadar dasar monetari kepada pengguna akhir, hal ini mungkin mencetuskan risiko kestabilan kewangan sekiranya berlaku peralihan dana secara besar-besaran daripada deposit yang disimpan di institusi perbankan kepada CBDC. Keadaan ini boleh mengganggu kestabilan

⁴ Mata wang fiat merujuk wang kertas dan duit syiling yang dikeluarkan oleh badan yang berdaulat, contohnya Kerajaan atau bank pusat sesebuah negara, yang diakui sebagai wang yang sah diperlakukan dan boleh digunakan untuk menyelesaikan hutang atau obligasi pembayaran di negara tersebut.

⁵ CBDC sering dikaitkan dengan teknologi teragih seperti DLT, iaitu semua rekod transaksi disimpan merentas rangkaian komputer (node). Namun begitu, CBDC juga boleh direka bentuk menggunakan kaedah teknologi berpusat, dengan tahap kecekapan dan perlindungan daripada titik kegagalan tunggal yang berbeza.

⁶ Secara umum, terdapat dua kategori CBDC, iaitu CBDC runcit atau tujuan umum yang dikeluarkan untuk memudahkan transaksi runcit harian dan CBDC borong yang dikeluarkan untuk memudahkan penyelesaian antara institusi kewangan.

⁷ BIS dan bank pusat G7, "Central Bank Digital Currencies: Foundational Principles and Core Features", Oktober 2020, ms.3.

⁸ Sebagai contoh, sistem CBDC dapat bertindak sebagai satu kaedah pembayaran tambahan bagi mengurangkan pergantungan yang berlebihan pada sistem pembayaran yang sedia ada. Pemilihan DLT dalam reka bentuk CBDC juga dapat mengurangkan risiko titik kegagalan tunggal.

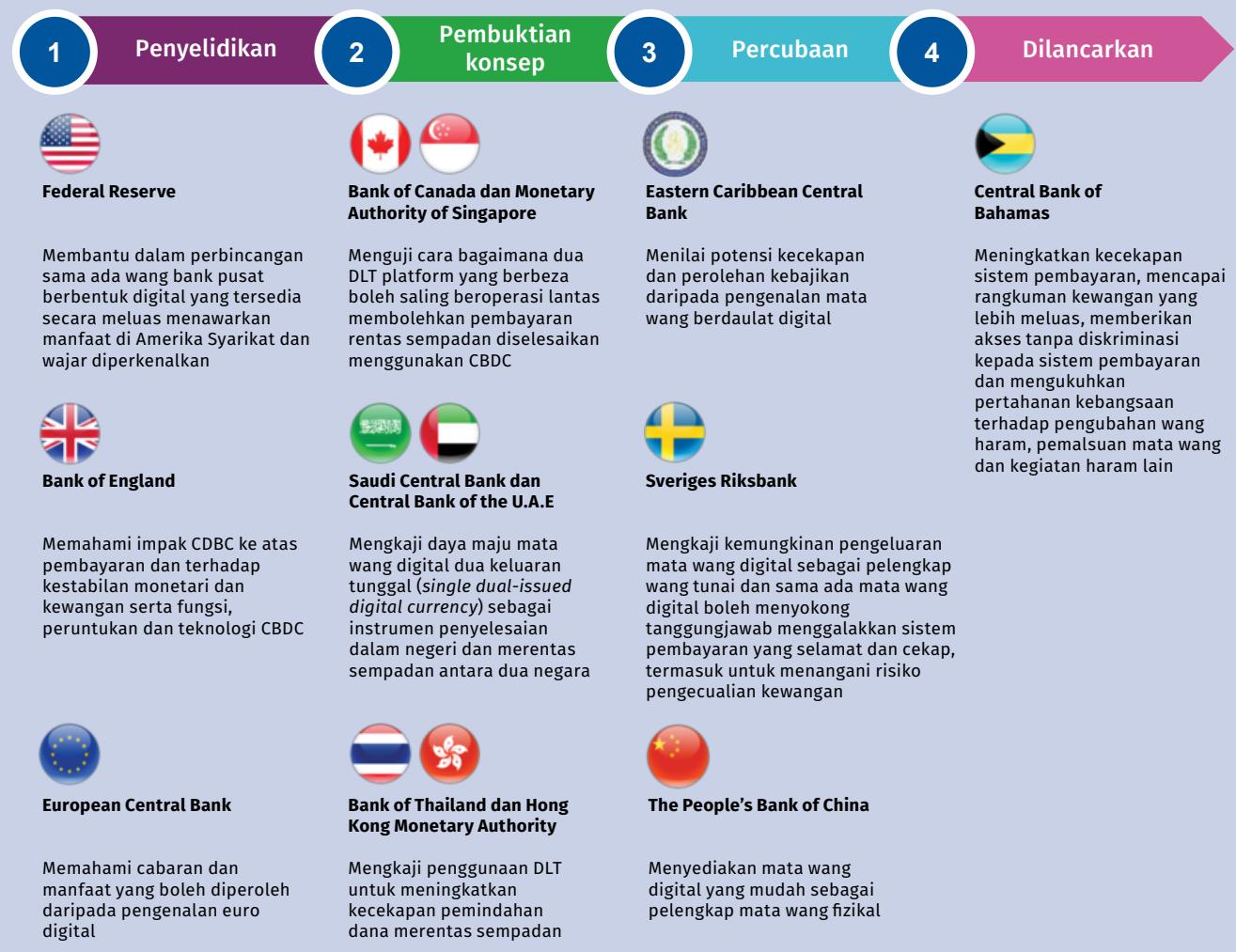
⁹ Beberapa contoh ciri reka bentuk CBDC termasuk sama ada CBDC menawarkan faedah (*interest-bearing*) dan sama ada pengguna dikenakan had kuantiti CBDC yang boleh dipegang.

pendanaan deposit bank dan berpotensi untuk menjelaskan penawaran kredit dalam ekonomi¹⁰, seterusnya meningkatkan risiko terhadap kestabilan kewangan. Sistem CBDC juga perlu diperlengkap dengan kawalan yang mantap untuk mengurangkan risiko operasi dan keselamatan siber. Di samping itu, CBDC yang dikeluarkan oleh bank pusat asing dalam denominasi mata wang asing boleh menjelaskan keberkesanan penyaluran dasar monetari, sekiranya CBDC asing ini digunakan secara meluas sebagai kaedah pembayaran di Malaysia. Oleh yang demikian, bank-bank pusat perlu menilai dengan teliti sebarang keputusan untuk mengeluarkan CBDC. Hal ini penting bagi memastikan CBDC direka bentuk dengan berhati-hati supaya tidak menjelaskan kestabilan monetari dan kewangan.

Motivasi untuk inisiatif CBDC didorong oleh keadaan khusus sesbuah negara

CBDC tidak seharusnya menjadi matlamat akhir. Sebaliknya, CBDC boleh menjadi suatu cara untuk mencapai hasil dasar awam yang lebih luas. Oleh itu, memahami pernyataan masalah dan matlamat dasar awam yang dikehendaki adalah penting sebagai panduan dalam membuat sebarang keputusan dan kajian mengenai

Gambar Rajah 3: Spektrum motivasi berhubung dengan inisiatif CBDC



Sumber: Laman sesawang dan penerbitan bank pusat serta aliran berita

¹⁰ Oleh sebab CBDC adalah instrumen yang mudah, cekap dan dijamin oleh bank pusat, pendeposit bank mungkin lebih cenderung untuk memegang dana dalam bentuk CBDC berbanding dengan menyimpan dana di dalam bank. Hal ini mungkin akan menjadi lebih ketara sekiranya CBDC juga menawarkan suatu bentuk pulangan. Pengeluaran deposit terutamanya oleh pendeposit runcit boleh mengurangkan ketersediaan pendanaan kos rendah dan stabil untuk institusi perbankan, dan seterusnya akan menyebabkan persaingan deposit dan meningkatkan kos pendanaan sistem perbankan. Dalam senario terburuk, sekiranya institusi perbankan tidak dapat mencari pengantian untuk sumber pendanaan ini, institusi perbankan mungkin perlu mengurangkan kunci kira-kira, sekali gus memberi impak kepada penawaran kredit. Dalam tempoh tekanan kewangan, hal ini mungkin mengakibatkan pengeluaran dana secara besar-besaran daripada deposit bank kepada CBDC, yang boleh menjelaskan kestabilan kewangan.

CBDC. Perlu diketahui bahawa motivasi asas bagi inisiatif CBDC antara negara mungkin berbeza bergantung pada tahap pembangunan dan keadaan khusus sesebuah negara. Sebahagian motivasi yang mendasari inisiatif ini termasuk menggalakkan rangkuman kewangan¹¹, memodenkan sistem pembayaran domestik yang kurang maju¹², menambah baik pembayaran rentas sempadan, menyediakan akses berterusan kepada kaedah pembayaran yang dijamin oleh bank pusat¹³ sebagai tindak balas terhadap penggunaan wang tunai fizikal yang semakin berkurang, dan bagi menambah baik alat dasar monetari¹⁴ (Gambar Rajah 3).

Konteks dan pendekatan Malaysia terhadap CBDC

Pada masa ini, Bank tidak mempunyai rancangan untuk mengeluarkan CBDC dalam masa terdekat. Di Malaysia, sistem kewangan terus menyokong fungsi ekonomi sambil memenuhi keperluan individu dan perniagaan. Bagi mencapai matlamat ini, alat dasar monetari dan kewangan yang sedia ada kekal berkesan dalam memelihara kestabilan monetari dan kewangan¹⁵. Selain itu, sistem pembayaran domestik, termasuk Platform Pembayaran Runcit Masa Nyata (*Real-time Retail Payments Platform*, RPP) terus beroperasi dengan selamat dan cekap untuk menyokong keperluan ekonomi dan membolehkan pembayaran digital masa nyata¹⁶.

Memandangkan situasi ini berkembang dengan pantas, Bank akan menilai secara aktif potensi tawaran nilai CBDC berdasarkan perkembangan dalam landskap aset digital dan pembayaran. Keputusan dasar utama mengenai CBDC akan dibuat berdasarkan manfaat yang jelas kepada Malaysia secara keseluruhan, di samping memastikan risiko berkaitan yang timbul daripada pengeluaran CBDC, khususnya risiko kestabilan kewangan, diuruskan dengan berkesan. Pengeluaran CBDC perlu menjadi pelengkap kepada instrumen pembayaran yang sedia ada termasuk wang tunai fizikal bagi memastikan semua rakyat Malaysia, khususnya masyarakat yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan, mempunyai akses berterusan kepada penyelesaian pembayaran yang selamat dan cekap. Bank juga akan memantau secara aktif trend dalam penunjuk utama yang mempunyai impak secara langsung terhadap mandat Bank, yang boleh berfungsi sebagai rujukan data yang berguna bagi menilai kewajaran pengeluaran CBDC. Antara lain, penunjuk utama ini termasuk tahap penggunaan wang tunai fizikal di Malaysia¹⁷, sejauh mana aset digital yang diterbitkan secara persendirian digunakan bagi tujuan pembayaran di Malaysia¹⁸, dan sejauh mana CBDC sedang digunakan untuk memudahkan perdagangan rentas sempadan¹⁹. Sebagai sebahagian daripada usaha Bank untuk meningkatkan pemahaman tentang risiko yang berkaitan dan implikasi terhadap dasar, Bank sedang giat membina keupayaan dalaman untuk menyokong keputusan berdasarkan maklumat yang mencukupi mengenai pengeluaran CBDC termasuk melaksanakan pembuktian konsep (*proof-of-concept*, POC).

¹¹ Hal ini terutamanya terpakai bagi negara-negara yang mempunyai tahap rangkuman kewangan yang rendah.

¹² Bagi negara yang memiliki sistem pembayaran yang kurang maju, CBDC boleh menawarkan suatu cara untuk mempercepat peralihan kepada sistem pembayaran yang lebih baik dan maju.

¹³ Sebagai sebahagian daripada mandatnya, bank pusat menyediakan akses terhadap kaedah pembayaran yang sah diperlakukan kepada orang ramai dan melindungi nilainya dengan mengekalkan kestabilan harga.

¹⁴ Sebagai contoh, CBDC yang menawarkan faedah (*interest-bearing*) boleh digunakan sebagai alat untuk mempercepat penyaluran dasar monetari.

¹⁵ Maklumat lebih lanjut mengenai alat monetari dan kewangan Bank boleh didapati dalam laporan Tinjauan Ekonomi & Monetari 2020 Bank.

¹⁶ Maklumat lebih terperinci mengenai kemajuan peralihan kepada e-pembayaran boleh didapati dalam bab "Menggalakkan Sistem Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap" dalam Laporan Tahunan 2020 Bank.

¹⁷ Sebarang pengurangan penggunaan wang tunai fizikal yang pantas boleh mengukuhkan keperluan pengeluaran CBDC bagi memastikan orang ramai terus mempunyai akses kepada kaedah pembayaran yang dijamin oleh bank pusat.

¹⁸ Walaupun aset digital yang diterbitkan secara persendirian tidak diiktiraf sebagai wang yang sah diperlakukan dan tidak dikawal selia sebagai instrumen pembayaran di Malaysia, hal ini tidak menghalang sebahagian orang ramai untuk berurusan menggunakan aset digital. Memandangkan hal ini, Bank memantau sejauh mana aset digital digunakan untuk tujuan pemindahan dana dan pembayaran barang dan perkhidmatan.

¹⁹ Pengeluaran CBDC mungkin diperlukan untuk mempermudah perdagangan rentas sempadan dan memperkuuh kedudukan daya saing Malaysia berbanding dengan pesaing serantau.

Pengeluaran Mata Wang

Bank Negara Malaysia merupakan pengeluar tunggal wang kertas ringgit dan duit syiling iaitu mata wang tunggal yang sah diperlakukan di Malaysia.

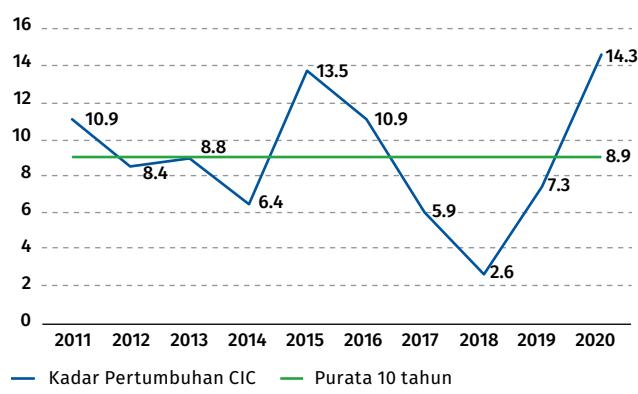
Mandat Bank adalah untuk memastikan bekalan wang kertas ringgit dan duit syiling sentiasa mencukupi bagi memenuhi permintaan orang ramai (lihat rencana yang disertakan mengenai cabaran dalam menguruskan operasi mata wang semasa pandemik COVID-19), selain mengekalkan kualiti dan integriti mata wang dalam edaran (*currency in circulation, CIC*). Dalam melaksanakan mandat ini, Bank berusaha menguruskan operasi mata wang secara berkesan dari segi kos.

Mata wang dalam edaran

Mata wang fizikal digunakan sebagai medium pertukaran bagi memudahkan transaksi pembayaran dan sebagai simpanan nilai. Walaupun terdapat sekitan pergerakan dan peningkatan pesat dalam e-dagang dan perbelanjaan dalam talian pada tahun 2020, wang tunai kekal sebagai medium pembayaran yang paling banyak digunakan. Pada akhir tahun 2020, sejumlah kira-kira RM130.4 bilion wang kertas dan duit syiling berada dalam edaran, dengan pertumbuhan tahunan sebanyak 14.3%. Pertumbuhan ini merupakan kenaikan tertinggi CIC dalam tempoh sepuluh tahun sebelum ini (Rajah 1, 2019: 7.3%, purata sepuluh tahun sebelum ini ialah 8.9%). Peningkatan permintaan yang ketara untuk wang tunai, yang turut berlaku di negara-negara lain¹, adalah disebabkan oleh sikap berwaspada orang ramai dan perniagaan

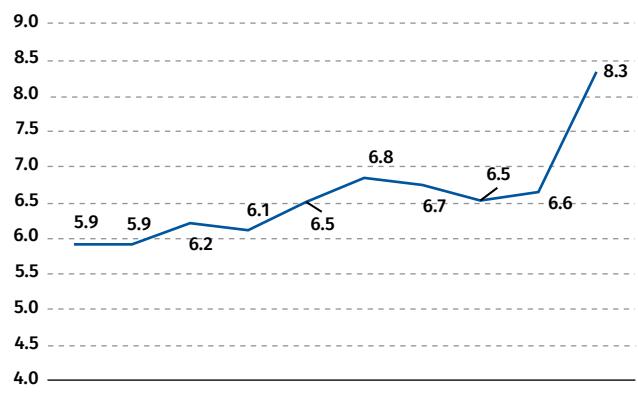
kecil yang cenderung untuk menyimpan wang tunai secara berlebihan semasa pandemik COVID-19. Dengan CIC yang lebih tinggi dan penurunan KDNK, kadar CIC Malaysia berbanding KDNK² meningkat kepada 8.3 berbanding dengan 6.6 pada tahun sebelumnya³ (Rajah 2).

Rajah 1 : Pertumbuhan CIC (%)



Sumber: Bank Negara Malaysia

Rajah 2: Kadar CIC berbanding KDNK (%)



Sumber: Bank Negara Malaysia

¹ Menurut Currency News edisi bulan September 2020, sebanyak 53 mata wang mencatatkan median pertumbuhan tahunan sebanyak 14.5% pada tahun 2020 (2019: 6.7%), dengan lebih 60% negara mencatatkan kadar pertumbuhan tahunan CIC yang tertinggi. Amerika Syarikat dan kawasan Euro melaporkan kadar peningkatan tahun-ke-tahun CIC yang melebihi 10%.

² Kadar CIC berbanding KDNK merupakan ukuran keamatan (*intensity*) wang tunai sesebuah negara.

³ Berdasarkan data pada tahun 2019 yang diperoleh daripada Bank for International Settlements, kadar CIC Malaysia berbanding KDNK (6.6) adalah lebih tinggi daripada Australia (4.0) dan UK (3.4) tetapi lebih rendah daripada Singapura (9.6) dan Jepun (19.3).

Operasi mata wang

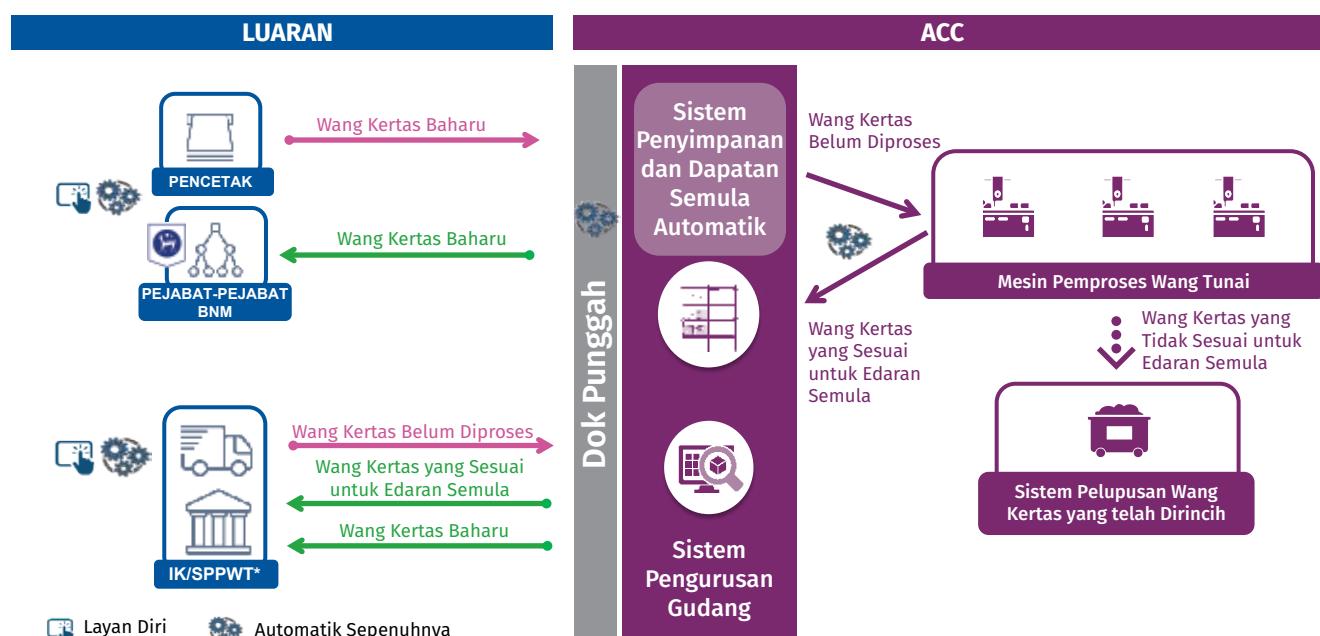
Dalam menguruskan operasi mata wang, Bank memperoleh wang kertas daripada pencetak antarabangsa yang layak melalui tender terbuka dan menempa duit syiling di fasiliti penempaan Bank sendiri di Kilang Wang (KWG).

Tidak seperti wang kertas, Bank tidak dapat mengedar semula duit syiling yang sesuai untuk edaran pada skala yang sama. Hal ini kerana orang ramai kurang cenderung untuk mendeposit lebih duit syiling mereka di institusi kewangan. Bank menganggarkan bahawa sebanyak 30% daripada duit syiling yang dikeluarkan setiap tahun akhirnya terbiar di rumah, di dalam balang dan laci, sebagai “duit syiling mati” (*dead coins*). Untuk menggalakkan pengedaran semula duit syiling, Bank bekerjasama rapat dengan ejen duit syiling⁴ dan institusi kewangan untuk mengumpul duit syiling daripada orang ramai dan seterusnya dimasukkan semula ke dalam edaran. Pada tahun 2020, Bank telah mengumpul dan mengedar semula sebanyak 82.1 juta keping duit syiling atau 9.1% daripada keluaran

tahunan KWG. Jumlah ini merupakan penjimatan kos yang besar. Walau bagaimanapun, cabaran yang masih dihadapi adalah untuk mendapatkan kerjasama orang ramai supaya menggunakan semula lebih banyak duit syiling yang disimpan di rumah semasa membuat pembayaran transaksi runcit.

Tumpuan utama Bank adalah untuk mengekalkan kualiti wang kertas yang tinggi bagi memastikan orang ramai terus yakin dengan mata wang Malaysia. Hal ini memerlukan Bank melupuskan wang kertas yang telah lusuh dan rosak serta tidak lagi memenuhi standard kualiti dan mengantikannya dengan wang kertas baharu atau yang sesuai untuk edaran semula. Wang kertas yang sesuai untuk edaran semula (*fit banknotes*) adalah wang kertas terpakai yang memenuhi standard kualiti yang boleh diterima untuk diedarkan semula. Wang kertas yang didapati tidak lagi sesuai untuk edaran semula akan dilupuskan. Wang kertas ini diproses di Pusat Mata Wang Automatik (*Automated Cash Centre, ACC*) milik Bank dan pejabat-pejabat wilayah Bank di Johor Bahru, Pulau Pinang, Kuala Terengganu, Kuching dan Kota Kinabalu. Secara keseluruhan,

Gambar Rajah 1: Pemprosesan Mata Wang di Pusat Mata Wang Automatik (*Automated Cash Centre, ACC*)



*Nota: Institusi Kewangan/Syarikat Perkhidmatan Perpindahan Wang Tunai

⁴ Ejen duit syiling menyediakan perkhidmatan logistik sehenti kepada Bank dan pelanggan, dengan semua duit syiling yang dikumpulkan daripada edaran akan diproses mengikut standard kualiti yang ditetapkan oleh Bank dan diasangkan berdasarkan tahap kesesuaianya untuk edaran. Hanya duit syiling yang sesuai untuk edaran akan diedarkan semula, manakala duit syiling yang tidak sesuai untuk edaran akan dikembalikan kepada KWG untuk dilupuskan.

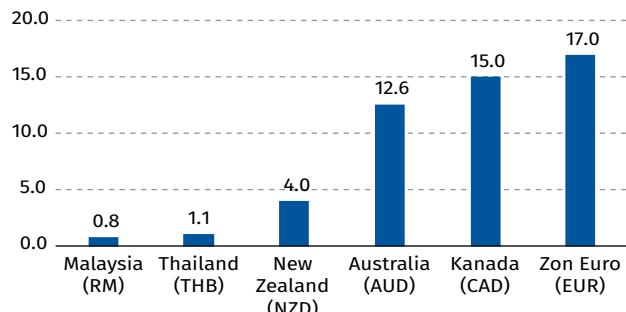
Bank memproses 2.3 bilion (2019: 2.9 bilion) keping wang kertas pada tahun 2020 dan melupuskan 23.3% (2019: 20%) daripada wang kertas ini yang tidak lagi memenuhi standard kualiti. ACC memproses kira-kira separuh daripada wang kertas yang dikumpulkan.

Pengeluaran Mata Wang

Dengan memanfaatkan kemudahan automasi canggih dan mesin pemprosesan berkelajuan tinggi, ACC mempunyai keupayaan yang besar untuk memproses wang kertas. Keupayaan ini membolehkan Bank memenuhi permintaan terhadap wang kertas yang sesuai untuk edaran semula dengan lebih cekap sepanjang tahun, meskipun ketika berhadapan dengan situasi pandemik.

Bank juga berperanan untuk memelihara integriti ringgit daripada pemalsuan wang kertas dan duit syiling. Pemalsuan mata wang merupakan suatu jenayah serius yang boleh menjelaskan keyakinan orang ramai terhadap ringgit. Bagi membanteras kegiatan pemalsuan wang kertas di negara ini, Bank bekerjasama rapat dengan agensi-agensi penguatkuasaan undang-undang tempatan. Bank turut menganjurkan program kesedaran dan pendidikan mengenai mata wang. Pada tahun 2020, usaha untuk meningkatkan kesedaran dan mendidik orang ramai mengenai isu-isu berkaitan dengan mata wang masih diteruskan meskipun secara maya. Usaha yang berterusan ini telah menyumbang kepada kadar pemalsuan mata wang Malaysia yang terus rendah. Pada akhir tahun 2020, kadar pemalsuan mata wang di Malaysia adalah kurang daripada satu bagi setiap sejuta keping (*piece per million, ppm*) wang kertas (2019: 1 ppm), dan kadar ini jauh lebih rendah berbanding dengan negara penanda aras yang lain (Rajah 3).

Rajah 3: Kadar pemalsuan mata wang Malaysia dan negara lain (ppm)



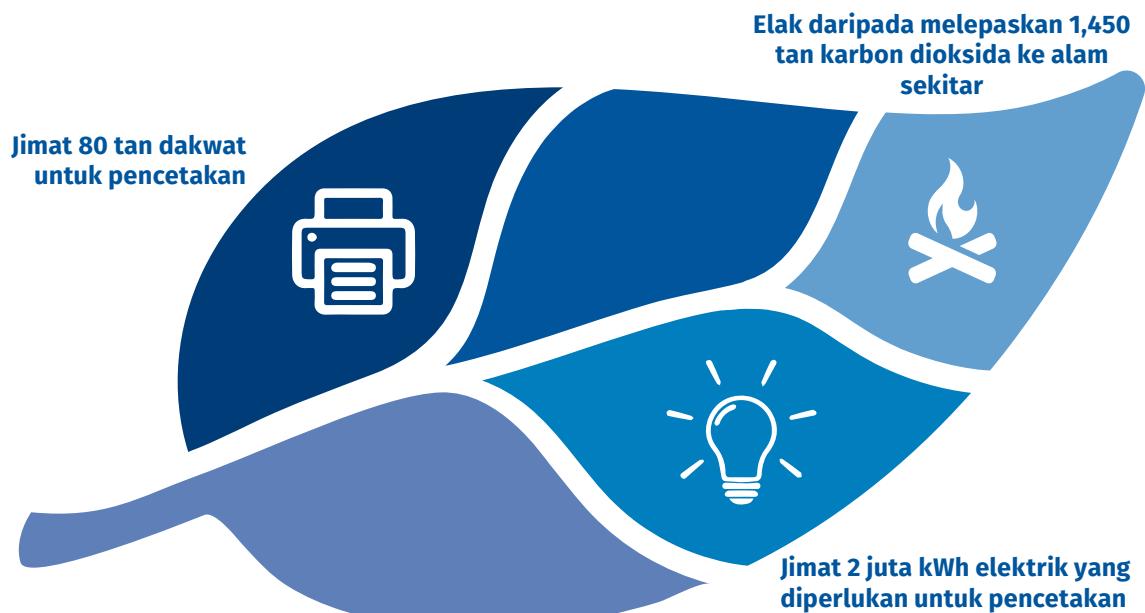
Nota: Data untuk tahun 2020 kecuali Thailand, New Zealand dan Kanada (2019)

Sumber: Bank Negara Malaysia serta laman sesawang dan laporan tahunan bank pusat masing-masing

Dalam menguruskan operasi mata wang, Bank berusaha memastikan kos operasi terus rendah dengan mengutamakan penggunaan dan pengagihan wang kertas yang sesuai untuk edaran semula. Pengedaran wang kertas yang sesuai untuk edaran semula sebagai alternatif kepada wang kertas baharu juga mengurangkan impak operasi mata wang Bank ke atas alam sekitar. Pencetakan 500 juta keping wang kertas baharu akan melepaskan sebanyak 1,450 tan karbon dioksida kepada alam sekitar

Gambar Rajah 2: Meminimumkan impak operasi mata wang ke atas alam sekitar

Mengeluarkan 500 juta keping wang kertas yang sesuai untuk edaran semula, dan bukan wang kertas baharu, boleh memberikan kesan positif yang ketara kepada alam sekitar





Pemandangan di dalam kawasan pemprosesan wang tunai yang menempatkan mesin-mesin pemprosesan wang tunai di ACC



Sekilas pandang bahagian dalam mesin pemprosesan wang tunai

selain menggunakan lebih 80 tan dakwat dan 2 juta kWh tenaga elektrik. Jumlah tenaga ini cukup untuk menyalurkan bekalan elektrik kepada 7,500 buah rumah di Malaysia selama sebulan.

Bank turut mengeluarkan wang kertas atau duit syiling peringatan bagi memperingati peristiwa istimewa yang penting kepada negara. Pada tahun 2020, Bank mengeluarkan siri duit syiling peringatan bersempena dengan tiga peristiwa istimewa iaitu ulang tahun Universiti Kebangsaan Malaysia ke-50, ulang tahun penubuhan Putrajaya ke-25 dan

pemilihan Malaysia sebagai tuan rumah bagi Persidangan Kerjasama Ekonomi Asia-Pasifik pada tahun 2020 (Asia-Pacific Economic Cooperation, APEC 2020).

Bank juga telah melaksanakan langkah-langkah untuk memberi orang ramai akses yang mudah dan selamat kepada perkhidmatan yang disediakan. Pada tahun 2020, Bank telah beralih kepada kaedah pesanan dan pembayaran secara dalam talian serta penghantaran duit syiling peringatan terus kepada pembeli. Di samping itu, Bank melancarkan proses



Reka bentuk hadapan (kiri) dan belakang (kanan) duit syiling peringatan Ulang Tahun Universiti Kebangsaan Malaysia ke-50 (UKM50)



Reka bentuk hadapan (kiri) dan belakang (kanan) duit syiling peringatan Ulang Tahun Penubuhan Putrajaya ke-25



Reka bentuk hadapan (kiri) dan belakang (kanan) duit syiling peringatan Persidangan Kerjasama Ekonomi Asia-Pasifik 2020 di Malaysia (APEC 2020)

lelongan dalam talian sepenuhnya untuk lelongan ke-11 wang kertas Malaysia yang mempunyai nombor siri istimewa. Mulai bulan Januari 2021, Bank juga telah membenarkan penukaran wang kertas yang rosak di mana-mana kaunter institusi kewangan⁵ di seluruh negara. Sebelum ini, orang ramai hanya boleh berbuat demikian di ibu pejabat Bank dan Pejabat-pejabat BNM.

Akta Mata Wang 2020

Akta Mata Wang 2020 berkuat kuasa mulai 1 Oktober 2020. Akta ini menetapkan rangka kerja pengawalseliaan dan operasi yang menyeluruh untuk

pengurusan operasi mata wang. Undang-undang baharu ini akan melengkapkan Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang sedia ada. Antara lain, undang-undang ini menghendaki mana-mana entiti yang terlibat dalam perniagaan pemprosesan mata wang⁶ untuk memenuhi keperluan yang dinyatakan dalam Perintah Mata Wang (Kehendak Pendaftaran) 2021 yang akan diwartakan tidak lama lagi. Mereka juga perlu berdaftar dengan Bank untuk menjalankan perniagaan tersebut.

Selaras dengan peruntukan undang-undang baharu ini, bagi memastikan kualiti yang tinggi dan integriti mata wang dalam edaran, semua pemproses mata wang yang berdaftar perlu mematuhi standard kualiti dan integriti yang akan diumumkan oleh Bank pada tahun 2021.

⁵ Orang ramai akan mendapat nilai penuh wang kertas yang rosak dengan serta-merta dalam kes yang ‘jelas’. Sebaliknya, kes-kes tertentu akan dirujuk oleh institusi kewangan kepada Bank. Orang ramai akan menerima nilai wang kertas yang rosak setelah kes tersebut dinilai oleh Bank. Kes yang jelas adalah apabila wang kertas yang rosak memenuhi semua syarat yang berikut:

- a) Saiz wang kertas yang rosak adalah dua pertiga atau lebih daripada ukuran asal;
- b) Wang kertas yang rosak tidak mengandungi sebarang tanda pada potret DYMM Yang di-Pertuan Agong atau tulisan yang menggambarkan slogan politik; dan
- c) Wang kertas rosak bukan disebabkan oleh tanda atau tulisan perkataan, angka dan lain-lain.

⁶ Seksyen 2(1) Akta Mata Wang 2020 mentakrifkan perniagaan pemprosesan mata wang sebagai perniagaan yang mengumpul, menyisih serta membungkus mata wang mengikut kualiti, kuantiti dan denominasi.

Operasi Mata Wang semasa Pandemik COVID-19

Mata wang dalam edaran (*Currency in Circulation*, CIC) berubah seiring dengan tahap kegiatan ekonomi. Berdasarkan data terdahulu, meskipun permintaan terhadap CIC negara kita adalah bermusim, sebahagian besarnya boleh dijangka. CIC meningkat dengan ketara setiap kali musim perayaan seperti Hari Raya Aidilfitri dan Tahun Baharu Cina serta pada cuti hujung tahun, dan berkurang selepas itu. Keadaan yang dapat dijangka ini membolehkan Bank menguruskan stok mata wang pada tahap yang wajar dan menyimpan stok tambahan lebih awal sebelum permintaan terhadap mata wang dijangka meningkat.

Sejak pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) secara tiba-tiba bagi membendung pandemik COVID-19, permintaan orang ramai terhadap wang tunai meningkat dengan mendadak seperti yang dinyatakan pada bahagian awal bab ini. Pada akhir tahun 2020, CIC mencatatkan kadar pertumbuhan tahunan tertinggi sebanyak 14.3% kepada RM130.4 bilion berbanding dengan purata sepuluh tahun sebanyak 8.9%.

Tahun 2020 menyaksikan perbelanjaan pengguna yang lebih lemah serta peningkatan e-dagang dan perbelanjaan dalam talian¹ yang pesat. Namun, bertentangan dengan jangkaan, CIC mencatatkan pertumbuhan kukuh. Keadaan ini terjadi akibat tindakan orang ramai yang menyimpan wang tunai secara berlebihan untuk keselesaan dan kesediaan mengharungi situasi pandemik. Hal ini berlaku bukan hanya di Malaysia malah banyak negara lain turut melaporkan fenomena yang sama.

Peningkatan permintaan secara mendadak terhadap wang tunai semasa PKP memberikan cabaran operasi kepada Bank dalam memastikan orang ramai terus mendapat akses mudah kepada wang tunai sepanjang tahun. Pada masa yang sama, apabila orang ramai memegang lebih banyak wang tunai, jumlah deposit daripada institusi kewangan yang diterima Bank sepanjang tahun menurun sebanyak 23%. Oleh yang demikian, wang kertas yang sesuai untuk edaran (*fit banknotes*) turut berkurang untuk diedarkan semula.

Sehubungan dengan itu, bagi memenuhi peningkatan permintaan yang mendadak terhadap wang tunai, Bank telah melaksanakan tiga pelan tindakan. Pertama, Bank menggunakan penampannya iaitu stok mata wang tambahan yang disimpan melebihi jumlah penggunaan biasa. Stok penampang ini disimpan bagi memastikan wang tunai mencukupi untuk memenuhi permintaan orang ramai yang meningkat secara mendadak dalam sebarang keadaan yang tidak dijangka. Semasa pandemik ini, menyimpan stok penampang yang mencukupi terbukti amat diperlukan oleh Bank bagi memastikan tidak berlakunya kekurangan wang tunai dalam edaran sepanjang tahun 2020.

Kedua, Bank bekerjasama rapat dengan rakan strategik dalam industri terutamanya institusi kewangan dan syarikat perkhidmatan perpindahan wang tunai (*Cash-in-Transit*, CIT)² bagi memastikan ketersediaan wang tunai di lebih 12,000 mesin juruwang automatik (*automated teller machine*, ATM) di seluruh negara. Dalam hal ini, memandangkan institusi kewangan dan syarikat CIT diklasifikasikan sebagai perkhidmatan perlu, mereka terus dibenarkan beroperasi sepanjang tempoh PKP.

Ketiga, ACC milik Bank, yang mempunyai kemampuan dan keupayaan untuk memproses wang kertas dalam jumlah yang besar untuk edaran semula, memainkan peranan penting dalam memenuhi peningkatan permintaan yang mendadak terhadap wang tunai semasa pandemik. Secara khusus, bagi memastikan kesinambungan perniagaan dan gangguan yang minimum terhadap operasi di ACC dan Pejabat BNM, Bank melaksanakan pembahagian operasi dan penubuhan pasukan sokongan. Sekiranya kakitangan terdedah kepada virus, kawasan yang terkesan disanitasi dengan sebaiknya dan pasukan sokongan akan mengambil alih operasi. Pematuhan sepanjang masa terhadap SOP kesihatan dan keselamatan diberi perhatian yang tinggi, terutamanya dalam mengamalkan penjarakan fizikal yang ketat dan penjagaan kebersihan diri.

¹ Contohnya, perbelanjaan kad debit dan dalam talian di Malaysia meningkat masing-masing sebanyak 26.8% dan 34.5% dalam tempoh antara 14 Oktober hingga 10 November 2020. Transaksi perbankan dalam talian juga meningkat sebanyak 10% pada S4 2020 berbanding dengan S3 2020.

² CIT melaksanakan fungsi pengumpulan dan pengedaran wang tunai di seluruh negara.

Gambar Rajah 1: Pelan Tindakan Bank bagi Menguruskan Operasi Mata Wang semasa Pandemik COVID-19**Menguruskan Bekalan Wang Tunai****Penggunaan penampang wang tunai**

Membuat pengeluaran daripada penampang bagi memenuhi peningkatan permintaan yang mendadak terhadap wang tunai

Kerjasama dengan rakan strategik

Memastikan institusi kewangan dan syarikat CIT boleh beroperasi seperti biasa semasa PKP

**Menguruskan Operasi Wang Tunai****Pembahagian operasi dan pasukan sokongan**

Melaksanakan pelan kesinambungan perniagaan termasuk pembahagian operasi dan pasukan sokongan bagi operasi mata wang penting di Pusat Mata Wang Automatik (Automated Cash Centre, ACC) dan Pejabat BNM

Mematuhi Prosedur Operasi Standard (SOP) kesihatan dan keselamatan

Memastikan kakitangan mematuhi sepenuhnya SOP kesihatan dan keselamatan setiap masa

Secara ringkas, meskipun terdapat peningkatan permintaan secara mendadak yang tidak dijangka terhadap wang tunai dan keadaan persekitaran operasi yang mencabar akibat sekatan pergerakan, Bank berupaya untuk terus menyediakan akses serta menjamin ketersediaan wang tunai kepada orang ramai sepanjang tahun 2020. Hal ini dapat dicapai terutamanya dengan memastikan operasi wang tunai di ACC dan Pejabat BNM tidak terganggu selain mengadakan kerjasama rapat dengan rakan strategik Bank, iaitu institusi kewangan dan syarikat CIT.

Mengekalkan Integriti Kewangan

Bank terus komited untuk memelihara integriti sistem kewangan Malaysia dalam suasana pandemik dengan memastikan institusi pelapor terus patuh terhadap standard pencegahan pengubahan wang haram dan pencegahan pembiayaan keganasan (*anti-money laundering and countering financing of terrorism, AML/CFT*).

Peranan Bank

Di bawah Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Hasil Daripada Aktiviti Haram 2001 (*Anti-Money Laundering, Anti-Terrorism Financing and Proceeds of Unlawful Activities Act 2001, AMLA 2001*), Bank berperanan sebagai Unit Perisikan Kewangan (*Financial Intelligence Unit, FIU*) dalam negara. Bank turut bertanggungjawab menerajui rejim pencegahan pengubahan wang haram dan pencegahan pembiayaan keganasan yang teguh dengan kerjasama Kementerian dan agensi yang berkaitan, demi melindungi negara daripada risiko dan ancaman pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan (*money laundering and terrorism financing, ML/TF*). Tanggungjawab ini termasuk menyokong, menyelia dan menguatkuasakan pematuhan terhadap peraturan AML/CFT oleh institusi pelapor yang terdiri daripada institusi kewangan, institusi kewangan bukan bank (*non-bank financial institutions, NBFI*)¹, serta perniagaan dan profesion bukan kewangan yang ditetapkan (*designated non-financial businesses and professions, DNFBP*)².

Peranan yang dijalankan oleh Bank memerlukan kerjasama yang erat dengan agensi penguatkuasaan undang-undang (*law enforcement agencies, LEA*) dalam negara untuk memastikan hasil risikan kewangan disalurkan dengan kadar segera dan berkesan. Bagi memupuk tindakan berjaga-jaga dan responsif dalam menangani aktiviti ML/TF yang sentiasa berubah, maklumat yang berkaitan dengan trend, teknik dan ancaman ML/TF terkini juga dikongsi dengan LEA dan institusi pelapor. Bank juga mempengaruhi dan berperanan sebagai sekretariat kepada Jawatankuasa Penyelaras Kebangsaan bagi Pencegahan Pengubahan Wang Haram (*National Coordination Committee to Counter Money Laundering, NCC*), yang diwakili oleh 16 Kementerian dan agensi Kerajaan. Platform antara agensi ini bertanggungjawab menyelaras, melaksana dan memantau inisiatif AML/CFT pada peringkat kebangsaan.

Tindak balas terhadap pandemik COVID-19

Bank telah memberikan keutamaan untuk membantu industri menangani cabaran ketika negara menghadapi keadaan pandemik supaya institusi pelapor lebih berwaspada terhadap jenayah yang timbul disebabkan kerentenan situasi pandemik. Bagi tujuan ini, Surat Pekeliling Mengenai Kehendak Pengawalseliaan terhadap Langkah-Langkah AML/CFT semasa Pandemik COVID-19 telah dikeluarkan pada bulan April 2020 untuk memberikan panduan tambahan mengenai pematuhan keperluan AML/CFT dengan mengambil kira impak COVID-19 terhadap operasi perniagaan. Antara lain, dokumen ini memperjelas fleksibiliti pengawalseliaan yang diberikan kepada institusi pelapor dalam melaksanakan langkah-langkah usaha wajar pelanggan (*customer due diligence, CDD*) secara jarak jauh berikut pelaksanaan perintah kawalan pergerakan. Hal ini dapat memastikan akses yang berterusan kepada perkhidmatan kewangan. Bank juga mengeluarkan beberapa siri dokumen khidmat

¹ Termasuk syarikat kredit, perniagaan pemajakan dan pemfaktoran serta perkhidmatan kewangan melalui pos.

² Termasuk kasino, peguam, akauntan, peniaga logam berharga atau batu permata, perniagaan perjudian, pemegang pajak gadai, syarikat amanah dan ejen harta tanah berdaftar.

Gambar Rajah 1: Rejim AML/CFT Malaysia

Bank Negara Malaysia – FIU di bawah AMLA 2001

Mewujudkan rangka kerja AML/CFT menyeluruh



nasihat kepada institusi kewangan, penanggung insurans dan pengendali takaful serta perniagaan perkhidmatan wang mengenai jenayah yang berkaitan dengan COVID-19, trend ML/TF dan tanda-tanda amaran (*red flags*) bagi membantu pemantauan transaksi dan juga pengesahan transaksi yang mencurigakan. Usaha ini, bersama-sama pelan kesinambungan perniagaan (*business continuity plan, BCP*) institusi pelapor yang kukuh, bertujuan untuk mengekalkan integriti dan keyakinan terhadap sistem kewangan sambil memastikan perkhidmatan kewangan dapat disediakan kepada orang ramai secara berterusan tanpa sebarang gangguan sepanjang tempoh pandemik. Dalam tempoh ini, institusi pelapor terus mengemukakan laporan transaksi yang mencurigakan (*suspicious transaction report, STR*), yang disokong oleh keupayaan pemantauan dan analisis, yang sebahagian besarnya kekal utuh terutamanya dalam kalangan institusi kewangan.

Memperkuuh rangka kerja AML/CFT

Bank mengawal dan menyelia lebih 30,000 institusi pelapor dalam sektor kewangan dan bukan kewangan

di bawah rangka kerja AML/CFT. Sebagai barisan pertahanan pertama terhadap jenayah kewangan, institusi pelapor tertakluk pada keperluan yang ditetapkan dalam dokumen dasar yang berkenaan³ bagi mengenal pasti dan mengurangkan risiko ML/TF.

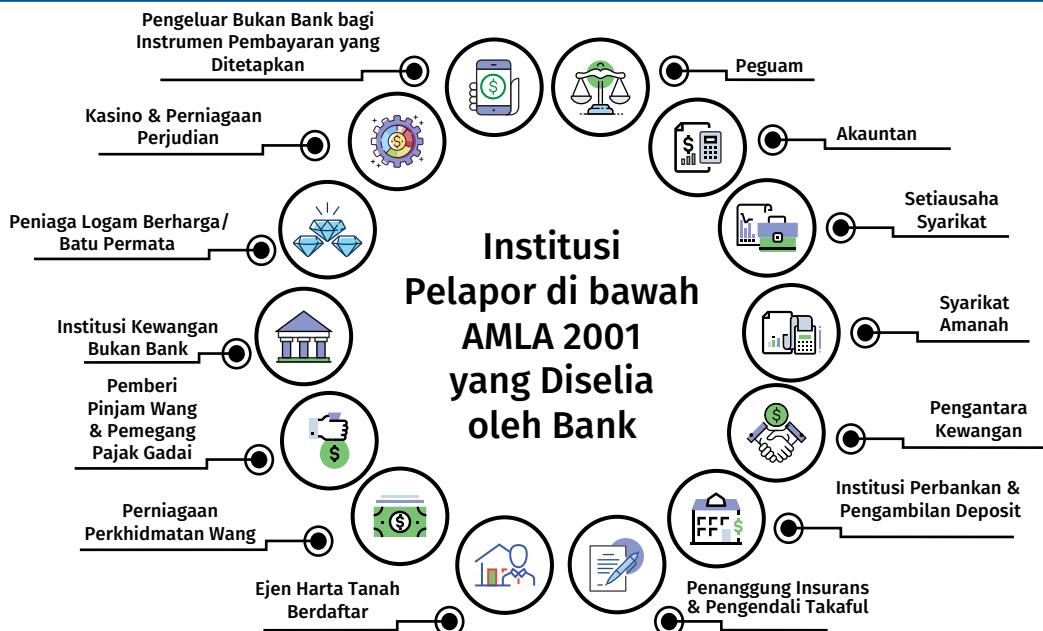
Pada tahun 2020, Bank telah mengeluarkan dua dokumen panduan⁴ mengenai pemunyanan benefisial dan pengesahan identiti pelanggan. Panduan ini bertujuan memudahkan pelaksanaan keperluan-keperluan yang ditetapkan dalam dokumen dasar selain mengesyorkan langkah-langkah untuk memperkuuh kawalan terhadap transaksi dan hubungan perniagaan yang berisiko tinggi.

Sebagai sekretariat NCC, Bank telah menjalankan kajian semula yang menyeluruh terhadap pengaturan sedia ada, yang antara lain melibatkan penajaran semula fokus dan hala tuju kebangsaan berkenaan AML/CFT selaras dengan perkembangan landskap teknologi dan risiko. Pelan strategik kebangsaan

³ Dokumen Dasar Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Sekatan Kewangan Bersasar untuk Institusi Kewangan, DNFBP dan NBFI.

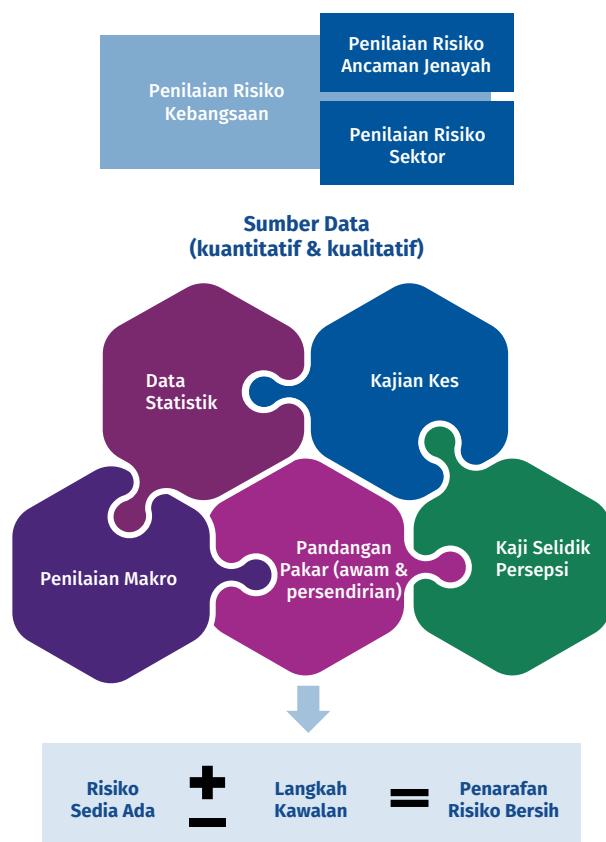
⁴ Panduan Pemunyanan Benefisial dan Panduan Pengesahan Pelanggan Individu untuk Usaha Wajar Pelanggan.

Gambar Rajah 2: Institusi Pelapor di bawah AMLA 2001 yang diselia oleh Bank



yang baharu akan lebih menekankan kerjasama yang lebih teguh melalui inisiatif bersama antara agensi serta penggunaan teknologi seperti analisis data,

Gambar Rajah 3: Penilaian Risiko Kebangsaan



dalam menyokong fungsi risikan, penyeliaan dan penyiasatan. Akhir sekali, pelan strategik ini akan mengambil kira hasil dapatan daripada Penilaian Risiko Negara (*National Risk Assessment, NRA*) yang sedang dijalankan. Penilaian ini dijalankan setiap tiga tahun pada peringkat kebangsaan dan bertujuan untuk menilai sejauh mana Malaysia terdedah kepada jenayah berisiko tinggi, serta jurang kelemahan pelbagai sektor, termasuk terhadap risiko baru muncul dalam landskap ML/TF.

Penyeliaan terhadap DNFBP dan NBFI

Berikutan pandemik yang melanda, Bank telah mengubah pendekatan penyeliaannya ke atas DNFBP dan NBFI dengan memberikan tumpuan terhadap penyeliaan secara jarak jauh. Pendekatan ini termasuk pemeriksaan yang melibatkan sidang video serta penggunaan instrumen pengawasan luar premis seperti Laporan Data dan Pematuhan 2020 (*Data and Compliance Report, DCR*). Bank juga telah mengadakan 12 klinik DCR secara dalam talian bagi memberikan panduan kepada institusi pelapor untuk mengemukakan maklum balas yang tepat. Panduan yang diberikan telah berjaya meningkatkan maklum balas DCR sebanyak sepuluh kali ganda berbanding dengan tahun 2019. Bank juga telah mengadakan beberapa sesi perbincangan dan interaksi

secara maya, bersendirian serta melalui kerjasama dengan badan pengawalseliaan kendiri (*self-regulatory bodies, SRB*)⁵ dan persatuan industri untuk menangani isu AML/CFT yang dihadapi oleh industri dan seterusnya meningkatkan pemahaman mengenai pengawalseliaan AML/CFT. Sesi ini termasuk enam siri webinar, penyediaan pakar untuk webinar atau dialog yang dianjurkan oleh SRB, penerbitan tiga video kesedaran dan penerbitan buletin yang menyentuh topik ringkas mengenai AML/CFT serta isu yang berkaitan dengan COVID-19. Secara keseluruhan, inisiatif peningkatan pemahaman mengenai AML/CFT telah mencatatkan pertambahan penyertaan sebanyak dua kali ganda berbanding dengan tahun lepas. Di samping itu, dalam usaha untuk menambah baik pelaksanaan langkah-langkah pematuhan AML/CFT secara berterusan, inisiatif yang dipacu industri, pemantauan pematuhan AML/CFT yang diterajui SRB dan program latihan kepada tenaga pengajar (*train-the-trainer*) telah mencapai kemajuan yang memberangsangkan.

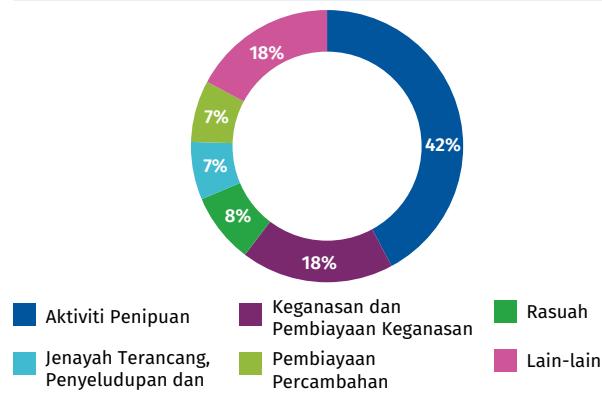
Perkongsian risikan kewangan dan menyokong penguatkuasaan undang-undang

Sebagai kustodian risikan kewangan di bawah AMLA 2001, Bank mengumpul, menganalisis dan menyalurkan risikan kewangan yang disyaki berkaitan dengan aktiviti ML/TF kepada LEA dalam negeri dan FIU asing, untuk siasatan lanjut ke atas kesalahan di bawah bidang kuasa mereka. Bagi membolehkan tanggungjawab ini dilaksanakan dan seterusnya melindungi sistem kewangan, Bank bergantung pada pelaksanaan obligasi pelaporan yang teratur, termasuk pengendalian CDD serta penghantaran STR dan laporan nilai ambang tunai (*cash threshold reports, CTR*) oleh institusi pelapor secara berkualiti dan tepat pada waktunya. Sebagai ahli Pasukan Petugas Tindakan Kewangan (*Financial Action Task Force, FATF*)⁶ dan Kumpulan FIU Egmont

(*Egmont Group of FIU*)⁷, Bank komited untuk memastikan pematuhan terhadap Saranan FATF⁸, serta mempunyai obligasi tertentu untuk mematuhi kebebasan operasi dan tahap kerahsiaan yang tinggi dalam mengendalikan maklumat risikan yang dikongsi antara agensi penguatkuasaan dan FIU asing.

Bilangan STR yang dihantar oleh institusi pelapor meningkat sebanyak 18% kepada 133,978 pada tahun 2020. Secara khususnya, Bank mendapati kenaikan yang ketara dalam penghantaran STR adalah berkaitan dengan penipuan, perjudian haram, pertaruhan haram dan kesalahan cukai yang disyaki. Lebih 80% hasil risikan kewangan yang dikemukakan kepada LEA pada tahun 2020 berunsurkan jenayah berisiko tinggi⁹, yang kebanyakannya disyaki berkaitan dengan aktiviti penipuan (42%). Pendedahan tersebut juga telah membawa kepada penangkapan dan seterusnya pendakwaan terhadap lebih 50 individu yang terlibat dalam kegiatan rasuah dan perjudian haram. Selain itu, hasil pendedahan ini juga telah mendorong kepada rampasan hasil jenayah bernilai lebih RM366 juta dan pemerolehan semula hasil sebanyak lebih RM172 juta. Hasil pendedahan ini juga telah membolehkan pembekuan dibuat ke atas hasil haram yang disimpan di luar negara serta pemerolehan semula dana yang dipindahkan secara penipuan.

Rajah 1: Peratus hasil risikan berkaitan dengan jenayah serius



Sumber: Bank Negara Malaysia

⁵ SRB merujuk organisasi yang mewakili profesi tertentu (cth. peguam, akauntan atau setiausaha syarikat), dan terdiri daripada ahli daripada profesi tersebut, berperanan menyelia individu yang layak untuk menyertai bidang tersebut dan merupakan pengamal profesi tersebut, dan melaksanakan fungsi penyeliaan atau pemantauan tertentu.

⁶ FATF merupakan badan antara kerajaan yang menetapkan piawaian antarabangsa dan menggalakkan pelaksanaan langkah undang-undang, pengawalseliaan dan operasi yang berkesan bagi memerangi ancaman terhadap integriti sistem kewangan antarabangsa.

⁷ Kumpulan FIU Egmont menyediakan platform yang selamat untuk bertukar-tukar kepakaran dan risikan kewangan bagi memerangi ML/TF, sambil memupuk komunikasi yang lebih baik dalam kalangan FIU.

⁸ Saranan FATF merupakan piawaian dunia yang disahkan pada peringkat antarabangsa untuk memerangi ML/TF, pembiayaan percambahan dan ancaman lain yang berkaitan.

⁹ Jenayah berisiko tinggi termasuk penipuan (42%), rasuah (8%), jenayah terancang (3%), penyeludupan (1%), pengedaran dadah (3%) seperti yang dikenal pasti di bawah NRA 2017, serta keganasan dan pembiayaan keganasan (18%) dan pembiayaan percambahan (7%).

Berdasarkan STR yang diterima berkaitan penipuan, akaun keldai¹⁰ (*mule account*) didapati telah disalahgunakan dengan lebih meluas dalam melakukan pelbagai jenis penipuan. Bagi menangani isu yang semakin membimbangkan ini, pendekatan yang menyeluruh dan terselaras telah dirumuskan oleh pihak berkuasa melalui tindakan penguatkuasaan tegas di bawah AMLA 2001. Untuk mempergiatkan usaha ini, Bank telah melaksanakan langkah pencegahan dengan mempertingkatkan tahap kesedaran orang ramai dan menambah baik platform interaksi dengan mereka melalui platform ‘Amaran Scam’ untuk memberikan amaran berkenaan dengan risiko penyalahgunaan akaun mereka. Bagi tujuan ini, Bank menggalakkan perkongsian maklumat yang lebih lancar dalam kalangan institusi pelapor dan pihak berkuasa yang berkaitan untuk berfungsi sebagai mekanisme amaran awal supaya dapat mengesan pemegang akaun keldai dengan lebih cekap, serta memastikan dana dalam akaun tersebut dapat dibekukan.

Bank memanfaatkan hubungannya yang erat dengan pihak berkepentingan utama dalam usaha berterusan untuk membanteras jenayah kewangan. Salah satu platform tersebut ialah Rangkaian Perisikan Kewangan Malaysia (*Malaysian Financial Intelligence Network, MyFINET*), iaitu platform perkongsian awam-swasta di Malaysia yang bertujuan untuk memudahkan perkongsian maklumat antara sektor awam dengan swasta dan seterusnya meningkatkan kemampuan sektor swasta untuk mengesan tingkah laku dan transaksi yang mencurigakan berkaitan dengan jenayah serius, seperti rasuah, pembiayaan percambahan (*proliferation financing, PF*)¹¹ dan perdagangan orang dalam (*insider trading*). Platform ini juga berupaya untuk memberikan sokongan yang berterusan kepada FIU asing, dan ini terbukti berkesan dengan pemerolehan semula dengan serta-merta dana yang dipindahkan secara penipuan ke dalam akaun bank di Malaysia berjumlah RM7 juta.

Bank terus meningkatkan keupayaannya untuk memantau dan mengesan jenayah menggunakan sains data untuk menganalisis STR bagi mengenal pasti STR yang memerlukan perhatian segera. Pendekatan ini

merupakan sebahagian daripada usaha yang lebih besar untuk memanfaatkan sains data bagi membuat jangkaan risiko yang bakal dihadapi, meningkatkan keberkesanan analisis terutamanya bagi kes-kes yang rumit, dan mengumpulkan pendedahan berkualiti dan berimpak tinggi untuk LEA yang berkenaan.

Penyertaan global untuk memerangi jenayah kewangan

Bank mewakili negara pada peringkat antarabangsa dengan mengambil bahagian dalam pelbagai forum global. Sebagai Pengurus Bersama Kumpulan Asia/Pasifik mengenai Pengubahan Wang Haram (*Asia/Pacific Group on Money Laundering, APG*)¹² dari tahun 2020-2022, Bank menerajui beberapa bidang keutamaan yang merangkumi peningkatan penyeliaan ke atas sektor-sektor DNFBP, meningkatkan kepakaran dan penggunaan analisis data oleh pihak berkuasa, serta menggalakkan amalan terbaik dalam kerjasama awam-swasta. Selain itu, Bank juga telah menyumbang kepakaran teknikal untuk penilaian bersama¹³ yang dijalankan oleh FATF dan APG.

Satu aspek penting ialah hubungan kukuh Bank dengan pelbagai FIU asing, yang dijalin melalui keahlian Bank dalam Kumpulan FIU Egmont, dan melalui Memorandum Persefahaman (*Memorandum of Understanding, MoU*) dengan negara lain. Sehingga kini, Malaysia telah memeterai sebanyak 44 MoU, dengan empat MoU lagi masih dalam peringkat rundingan.

Pada peringkat serantau, Bank mengetuai tiga projek bersama negara-negara lain dalam Kumpulan Perunding Risikan Kewangan (*Financial Intelligence Consultative Group, FICG*), iaitu suatu forum serantau yang bertujuan untuk meningkatkan kerjasama bersilang dalam pertukaran risikan kewangan dan peningkatan keupayaan berdasarkan keutamaan jenayah transnasional, di samping memperdalam pemahaman risiko ML/TF yang utama pada peringkat serantau. Projek-projek ini termasuk pembangunan tanda-tanda amaran pengubahan

¹⁰ Pemegang akaun keldai merupakan individu yang membenarkan akaunnya digunakan oleh individu lain untuk menerima deposit berkaitan aktiviti penipuan.

¹¹ PF merujuk pembiayaan percambahan senjata pemusnah besar-besaran (*weapons of mass destruction, WMD*) selaras dengan Resolusi Majlis Keselamatan Bangsa-Bangsa Bersatu yang berkenaan, iaitu *United Nation Security Council Resolutions*, UNSCR 1718 (2006) mengenai Republik Rakyat Demokratik Korea dan resolusi penggantinya dan UNSCR 2231 (2015) berkaitan dengan Iran.

¹² APG merupakan organisasi antara kerajaan serantau, yang tertumpu pada usaha untuk memastikan pematuhan berkesan terhadap piawaian antarabangsa yang ditetapkan oleh FATF. APG adalah sebahagian daripada rangkaian global yang merangkumi organisasi-organisasi yang serupa (iaitu FATF-Style Regional Bodies, FSRB) dan adalah yang terbesar dari segi keahlian dan saiz geografi.

¹³ Penilaian bersama ialah sistem tinjauan negara setara yang menganalisis tahap pematuhan standard AML/CFT antarabangsa serta keberkesanan langkah-langkah yang diambil oleh negara tersebut.

hasil rasuah transnasional dan pembentukan platform yang selamat bagi perkongsian maklumat untuk memudahkan komunikasi serta perkongsian maklumat antara FIU serantau.

Langkah selanjutnya

Bank akan terus berusaha untuk melindungi integriti sistem kewangan. Bagi langkah

selanjutnya, usaha yang akan dilaksanakan termasuk memanfaatkan teknologi untuk menambah baik pemantauan, mendorong hasil risikan kewangan yang berkualiti dan mengekalkan kerjasama yang berkesan dengan pihak berkepentingan utama. Pihak yang berkepentingan akan dapat memerangi ancaman ML/TF dengan lebih responsif dan berkesan dengan kemahiran yang lebih tinggi untuk menjangka dan menentukan ancaman ketara yang bakal dihadapi.